

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmekowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 90

Poznań, czwartek dnia 25 lutego 1932

Rok XXVII

Wojna i rozbrojenie

W dniu 3 marca rozpocznie się w Genewie nadzwyczajne Zgromadzenie Ligi Narodów, zwołane na żądanie Chin i na zasadzie art. 15 paktu Ligi Narodów celem zajęcia się wypadkami na Dalekim Wschodzie. Jednocześnie więc obradować będą nad Lemanem dwie konferencje: jedna, poświęcona rozbrojeniu, druga — wojnie.

Już sam ten fakt świadczy o poważnym kryzysie, jaki przechodzi Liga. Zażądanie zwołania Zgromadzenia Ligi Narodów, a więc przedstawiciele wszystkich państw do niej należących, dla omówienia sprawy zatargu chińsko-japońskiego, świadczy, że Chiny straciły zaufanie do Rady Ligi Narodów, która dotychczas tą sprawą się zajmowała, i postanowiły odwołać się do plenum Ligi. Czy Zgromadzenie zdola przywrócić zaufanie do genewskiej instytucji? Czy raczej nie należy się obawiać, że nadzwyczajna sesja wywoła dalsze i głębsze rozczarowanie?

W każdym razie inicjatywa chińska kryje dla Genewy duże niebezpieczeństwo. Wysiłek zebranych tam dyplomatów skierowany będzie niewątpliwie w kierunku uratowania pozorów autorytetu Ligi wobec wszystkich jej członków. Ale wysiłek to coraz cięższy. I coraz trudniej znaleźć te pozory.

W piątek odbywało się posiedzenie Rady Ligi Narodów, która po raz ostatni obradowała nad zatargiem na Dalekim Wschodzie przed przekazaniem go Zgromadzeniu. Posiedzenie było dramatyczne. Bo gdy w Genewie radzili dyplomaci, w Szanghaju upływał termin ultimatum japońskiego. I co chwila wzrok członków Rady Ligi skierowywał się na zegar, który wskazywał na zbliżającą się godzinę ataku japońskiego.

Posiedzenie odbywało się w tak wyjątkowych warunkach, że wszyscy członkowie Rady byli szczerzy. Był szczerzy przede wszystkim delegat Japonji, p. Sato, który oświadczył, że kraj jego ma w Mandżurji specjalne interesy, których musi bronić i których nie może się wyrzeknąć. Japonja nie chce anektować Mandżurji. Pragnie tylko, aby kraj ten rządził się samodzielnie. Ale czy można sobie wyobrazić niezależną Mandżurję? Bez oparcia o Chiny popada ona w zależność od Japonji. Tokio stosuje wobec Mandżurji tę samą metodę, co swego czasu wobec Korei, która dziś jest integralną częścią cesarstwa.

Z podпадnięciem Mandżurji pod, powiedzmy, protektorat Japonji dziś wszyscy się mniej więcej godzą. Zagadkowe jest tylko stanowisko Moskwy. Zdaje się, że Japonja udzieliła Rosji pewnych obietnic. Oba kraje dziela się narazie „niezależną“ Mandżurją. Ale czy ten podział długo trwać będzie? Przeciwnie zasadniczą i życiową koniecznością Rosji jest posiadanie poprzez Mandżurję dostępu do Władystoku. Czy Japonja, gdy się umocni w Mukdenie, tego dostępu nie przerwie. Czy nie powstanie tam nowy wielki zatarg, wciągający w swój wir Rosję?

Ale do spray Mandżurji dołączyła

Walki w pobliżu Szanghaju

Ostrzeżenie mera — Wielkie zaniepokojenie mieszkańców strefy międzynarodowej

Szanghaj, 25. 2. (PAT.) Mer Szanghaju wystosował do członków korpusu konsularnego ostrzeżenie, zapowiadające możliwość naruszenia przez Chińczyków dotychczasowych przywilejów koncesji międzynarodowej. Mer oświadcza, że o ile władze koncesji nie zdołają przeszkodzić Japończykom w posługiwaniu się nią, jako podstawą operacyjną, nie można będzie czynić rządu chińskiego odpowiedzialnym za konsekwencje, jakie z tego faktu wynikną.

London, 25. 2. (Tel. wł.) Z Szanghaju donoszą, że Japończycy stracili

Rozwój japońskiej ofensywy — Niszczycielska akcja samolotów i artylerji

Szanghaj, 25. 2. (PAT.) Ponowne bombardowanie Cza-Pei przez Japończyków wywołało pożary i zniszczyło wszystko na przestrzeni 15 ha. Japończycy zbombardowali stację Lung-Wa na kolei Szanghaj-Hankou w odległości kilku mil od Szanghaju.

Samoloty japońskie rozrzucają odezwy, podpisane przez admirała Nomurę, który obiecuje, że wojska chińskie w razie kapitulacji będą dobrze traktowane. W razie oporu Nomura grozi, że Chińczyków spotka „straszny los“.

Szanghaj, 25. 2. (PAT.) Samoloty japońskie, ścigające cofające się oddziały chińskie, ostrzeliwują je nieustannie ogniem karabinów maszynowych. Wojska japońskie po przełamaniu linii obronnej, wykonywują ruch oskrzydający w kierunku Ta-Szang w odległości 3 mil na zachód od Kiang-Wan, zagrażając w ten sposób od tyłu chińskim pozycjom w Kiang-Wan.

Szanghaj, 25. 2. (PAT.) Na fron-

podczas wczorajszych walk jeden tank, który eksplodował, przyczem cała załoga poniosła śmierć.

We francuskiej części strefy międzynarodowej w Szanghaju panuje wielkie zaniepokojenie z powodu zaatakowania przez wojska japońskie dworca Lunghua, oddalonego zaledwie o dwa kilometry od tej strefy. Przypuszcza się, że Japończycy chcą zdobyć składy amunicji, położone w pobliżu tego dworca. Rzeczoznawcy twierdzą, że wybuch tych składów zrobi ogromne szkody z powodu nagromadzenia wielkiej ilości amunicji.

ci Kiang-Wan walki dziś wznowiono. Są one bardziej zaciekle i krwawe od wszystkich dotychczasowych. Według informacji japońskich, linie chińskie w odległości 2 mil na pn. zachód od Kiang-Wan zostały przerwane. Po obu stronach są wprowadzone do walki wszystkie oddziały, stojące do dyspozycji.

Wskutek bombardowania przez Japończyków, miejscowość Miao-Hong-Czen spłonęła. 40 samolotów japońskich bombarduje pozycje chińskie wokół Kiang-Wan oraz na przestrzeni pomiędzy Kiang-Wan i Miao-Hong-Czen.

Wczoraj w godzinach południowych Japończycy zdołali posunąć naprzód swój front o 2/3 mil i artylerja japońska praży silnym ogniem cofające się oddziały chińskie. W Kiang-Wan Chińczycy trzymają się jednak w dalszym ciągu, odrzucając wszystkie dotychczasowe ataki.

„Strzelcy“ atakują robotników

Warszawa, 25. 2. (Tel. wł.) — „Robotnik“ donosi, że na terenie Zagłębia Dąbrowskiego pojawili się także „strzelcy“, którzy są poprzebierani w mundury i atakują robotników.

Na zebraniu rady zawodowej P. P. S. postanowiono urządzić demonstrację w formie przerwania pracy na 5 minut dla zamianifestowania protestu

się sprawa Szanghaju. To jest nowa kwestja, odrębnie traktowana przez Ligę Narodów i przez mocarstwa. O ile mocarstwa godzą się do pewnego stopnia z faktami dokonanymi w Mandżurji, to nie mogłyby ich uznać w Szanghaju. Dlaczego? Bo jest to główny port chiński, miasto handlowe w wielkim stylu, gdzie szereg mocarstw posiada swoje umiędzynarodowione koncesje. Szanghaj jest pozatem symbolem otwartych drzwi w Chinach, czyli swobodnego z nimi handlu wszystkich mocarstw. Dlatego żadne państwo, a zwłaszcza Stany Zjedn., nie przyjmie spokojnie wyłącznego usadowienia się Japonji w Szanghaju.

Tem się tłumaczy wystanie po raz pierwszy jedynie do Tokio upomnienia Rady Ligi Narodów. Przez skierowanie swego apelu wyłącznie do Japonji, Rada Ligi wskazała pośrednio po raz pierwszy kogo uważa za napastnika. Rzecz zrozumiała, że krok ten wywołał w Japonji silne niezadowolenie.

Ale na tem też akcja Ligi musiała się skończyć. P. Paul - Boncour, prze-

zeciwno krwawym zajściom w zagłębiach węglowych. Termin protestu będzie dopiero ustalony.

Na Śląsku w czwartek rano rozpoczęła się strajk w hutnictwie górnośląskim. Zespół Pracy wstrzymuje się od poparcia strajkujących w Zagłębiu Dąbrowskiem, ale szereg organizacji górniczych jest za podjęciem strajku. (w)

wodniczący Rady, rozkładał ręce, gdy delegat Chin zwracał się do niego z apelem. „Chiny mają zbyt wielkie pojęcie o potędze Ligi“ — odpowiedział w końcu p. Paul - Boncour, zamykając posiedzenie Rady, by, jak się wyraził, nie narażać jej na groteskową sytuację: radzenia nad pokojem, gdy pod Szanghajem rozpoczynała się walka.

Wypadki na Dalekim Wschodzie sprowadzają więc znaczenie Ligi do istotnych rozmiarów. A fakt ten posiadać będzie duży wpływ i na politykę międzynarodową i na konferencje rozbrojeniową.

Walka pod Szanghajem natomiast nasuwa dalsze refleksje. Atak na Szanghaj miał na celu zdobycie przez Japonję przedmiotu przetargu przy ostatecznym załatwieniu sprawy Mandżurji. Ale atak napotkał na opór. Czy zdezorganizowane i zanarchizowane Chiny budzą się i jednoczą pod groźą utraty niepodległości? Byłby to fakt o doniosłych następstwach. Bo mógłby nadać nowy kierunek rozwojowi politycznemu na Dalekim Wschodzie i mógłby oddziaływać na

politykę mocarstw, a zwłaszcza Rosji i Stanów Zjednoczonych..

Chiny mogły się w każdym razie przekonać, że nie zawadzi mieć poparcie Ligi, ale lepiej mieć dobrą armję.

Masonerja a szkolnictwo

(KAP). Jaki jest stosunek masonerji do szkolnictwa, wyjaśnia najlepiej zachowanie się masonerji francuskiej wobec t. zw. „szkół wolnych“ tj. prywatnych szkół katolickich, dzięki którym katolickie społeczeństwo Francji wychowywać może młode pokolenie również w duchu religijno - moralnym.

Aby należycie zdać sobie sprawę z tego stanowiska wystarczy parę cytat, które tu podajemy za „La France Catholique“.

„Brat“ Marcel Sembat wyrzekł przedewszystkiem te słowa: „Neutralność w szkolnictwie jest blagą, z którą czas byłoby skończyć“. A „brat“ Brenier, członek rady Wielkiego Wschodu w 30 stopniu, na konwencie w roku 1928 wyznał otwarcie: „Według mnie, powinniśmy przede wszystkim i niezwłocznie podjąć wszystko, co skutecznie przyczyniłoby się mogło do odsunięcia młodzieży od dzieł klerykałnych“. A „brat“ senator Debierre w roku 1924 powiedział na zebraniu Wielkiego Wschodu: „Na fundamencie szkoły jednolitej potrzeba stworzyć monopol nauczania“. To dążenie do monopolizacji nauczania jest znamienne, jeśli przypomni się oświadczenie Hipolita Duces w Izbie Poselskiej: „Zachwyconym będę, gdy opróżnią się zakłady wolne dla tego, że posiadać będziemy szkołę jednolitą“.

Bez żadnych zaś osłonek mówią o tej sprawie „życzenia“ loży „La Fraternité Vendéenne“, skierowane w roku 1926 do konwentu Wielkiego Wschodu i przez ten konwent następnie przyjęte za swoje. Brzmią one:

„...żąda się usilnie przegłosowania i zastosowania środków następujących. ...wzbronięcia wszystkim członkom duchowieństwa wypełniania funkcji nauczycielskich w szkołach początkowych; ścisłego zastosowania prawa rozdziału w dziedzinie szkolnictwa; usunięcia następstw prawa Falleux, które upoważnia duchowieństwo do prowadzenia klas początkowych w zakładach zwanych „secondaires“ (t. j. szkołach średnich); ścisłej kontroli szkół i nauczania prywatnego przez inspektorów nauczania początkowego; zaniechania zwijania szkół publicznych, bez względu na efektywnie słabą frekwencję... energicznego przypomnienia funkcjonarjuszom państwowym i osobom oplacanym przez państwo o ich obowiązkach moralnych w stosunku do świeckości państwa, zwłaszcza w materji szkolnictwa; absolutnej obrony szkoły świeckiej i jej nauczycieli przez ministra oświecenia publicznego przed ich zniesławiającami“ i t. d.

Z powyższego jasno widać, że zainteresowanie masonerji szkolnictwem jest b. wielkie, obsadza ona swymi członkami wpływowe stanowiska w administracji szkolnej i pod płaszczykiem t. zw. reform demokratycznych w szkole usiłuje przeprowadzić swe cele, laicyzując w pierwszym rzędzie szkołę.

Pożyczka polska na giełdzie nowojorskiej

New York, 24. 2. (PAT.) 6-proc. pożyczka dolarowa 55, pożyczka dillonowska 57, pożyczka stabilizacyjna 54½, pożyczka m. Warszawy 44½, pożyczka śląska 42½.

Dokola strajku w kopalniach i hutach

Sytuacja w kopalniach śląskich i Zagłębia Dąbrowskiego

Katowice, 25. 2. (PAT). Wczoraj zaalarmowany został przez zarząd "Huty pokoju" w Nowym Bytomiu miejscowy posterunek policyjny, że na terenie huty wtargnęło około 100 ludzi, którzy przebiegając po różnych działach terorem zmuszają robotników do porzucenia pracy.

Na miejsce pośpieszył oddział policyjny i na terenie huty zatrzymał kilku napastników, podczas gdy pozostali rozbiegli się. Pod wpływem teroru robotnicy musieli porzucić pracę.

Tymczasem nazewnątrz huty i przy bramie zgromadził się tłum w liczbie powyżej 1000 osób, podburzany przez miejscowych awanturników i usiłował gwałtem wdrzeć się na teren huty. Stojący przy bramie oddział policyjny zastąpił im drogę, nie dopuszczając do wyłamania bramy, przyczem tłum obrzucił policję cegłami wskutek czego 4 policjantów zostało kontuzjonowanych.

Komendant oddziału wezwał tłum, zachowujący się agresywnie do rozejścia się. Gdy kilkakrotne wezwania nie poskutkowały, wydał rozkaz dania strzałów ostrzegawczych w powietrze. Tłum cofnął się wówczas i

został następnie rozproszony przez policję. Po opuszczeniu tłum stwierdzono, że wśród niewyjaśnionych na razie okoliczności w odległości kilkudziesięciu metrów od bramy zabity został bezrobotny Kowalski z Cheźbia.

Katowice, 25. 2. (PAT). Sytuacja w kopalniach przedstawia się następująco:

Kopalnia „Huta Laura” strajkuje w dalszym ciągu. Na 597 ludzi załogi strajkuje 530. Wczoraj przy drugiej zmianie zastrajkowało w kopalni „Richter” w szybie „Bangaw” na 258 robotników 250 oraz w kopalni „Maks” na 547 strajkuje 508. Dziś w kopalni „Richter” na 310 robotników nie stawilo się do pracy tylko 135. Są to przeważnie pracownicy, zamieszkali w Zagłęziu Dąbrowskiem. Kopalnia pracuje jednak dziś normalnie.

Sosnowiec, 25. 2. (PAT) Ósmy dzień strajku w Zagłęziu Dąbrowskiem nie zmienił w niczym sytuacji. Kopalnie prywatne pracują, przyczem zaznaczył się tu wzrost liczby pracujących robotników z 563 w dniu wczorajszym do 718 w dniu dzisiejszym.

W takiej chwili zależy wszystko od silnych nerwów, aby móc niezależnie od agitacji wewnętrznej ze skutkiem bronić interesów własnego kraju.

Kancelarz wspomina dalej o swym ostatnim pobycie w Genewie i oświadcza, że nie pozwoli się sprowokować i nie będzie uzależniona swej polityki od wewnętrznej agitacji. Oświadcza następnie, że jego stanowisko rozumie cały świat. W tym momencie padają z ław opozycji okrzyki: „najlepiej Litwa”. Na pierwszy plan wybija się dziś zarząd na Dalekim Wschodzie (Narodowi socjaliści protestują, oświadczenia, że przedewszystkiem należy wysunąć sprawę Flajpedy).

W odpowiedzi na wczorajszą mowę pos. Freytag Loringhoven zaznacza kancelarz, że nie podziela jego obaw co do pertraktacji polsko-rosyjskich. Gdyby Polska zaatakowała jakieś trzecie państwo, w myśl artykułu drugiego projektowanego układu Rosja odzyskuje swobodę działania, wobec czego kancelarz nie widzi powodu do zmiany stosunków niemiecko-rosyjskich.

O godz. 14 kancelarz jeszcze nie skończył swego exposé. Jego mowa opozycja często przerywała, tak że przewodniczący musiał interwenjować niejednokrotnie.

Proklamowany na dziś strajk w hutnictwie nie udał się

Katowice, 25. 2. (PAT). Proklamowany na dzień dzisiejszy strajk w hutach na Górnym Śląsku zupełnie się nie powiódł. Sytuacja przedstawia się następująco:

Na terenie Król. Huty i powiatów tarnogórskiego, rybnickiego i katowickiego wszystkie huty pracują normalnie jak również „Huta Bismarka” w Wielkich Hajdukach. Nigdzie spokoju nie zakłócono.

Obrady konferencji rozbrojeniowej

Rozmowa Tardieu z Nadolnym — Posiedzenie plenarne — Przemówienie Hendersona — Tezy sowieckie

Genewa, 25. 2. (PAT). Wkrótce po przybyciu do Genewy Tardieu odbył wraz z Boncourem dłuższą konferencję z szefem delegacji niemieckiej Nadolnym.

Rozmowa ta — jak się zdaje — wyjaśniła sytuację w tym sensie, że delegacja niemiecka odstąpiła od swego pierwotnego żądania, aby rozbrojeniowe propozycje niemieckie traktowane były jako osobny projekt, mający być rozpatrywany obok projektu konwencji, opracowanego przez komisję przygotowawczą i zgodziła się na to, aby propozycje niemieckie uważane były jedynie za poprawki do projektu.

Genewa, 25. 2. (PAT). Na początku plenarnego posiedzenia konferencja zatwierdziła uchwały prezydium. Stosownie do tych uchwał nastąpiła przerwa w pracach konferencji od dnia 19 marca do dnia 4 kwietnia rb., a główna komisja konferencji zorganizuje kilka niezbędnych komisji specjalnych.

Genewa, 25. 2. (PAT). Przed zamknięciem posiedzenia przewodniczący Henderson zrekapituował w dłuższym przemówieniu wyniki dyskusji ogólnej.

Henderson twierdził, że mowy, wygłoszone w tej dyskusji, były nacechowane optymizmem i zdecydowaną wolą osiągnięcia praktycznych wyników. Już obecnie można wskazać na punkty, co do których istnieje porozumienie.

Konferencja zgodna jest co do tego, że projekt konwencji, opracowany przez komisję przygotowawczą, powinien stanowić ramy prac konferencji. Zasada efektywnego ograniczenia zbrojeń może być uważana za przyję-

tą, jak również zasada ustanowienia skutecznej kontroli. Co do możliwych rozmiarów zmniejszenia zbrojeń, jest jeszcze za wcześnie, aby ustalić jakieś ogólne tendencje. Natomiast uznano konieczność zakazania pewnych kategorii zbrojeń, mających charakter specjalnie ofensywny. Poza tem jednomyślnie wypowiedziano się za zakazem wojny chemicznej i bakteriologicznej, wreszcie wszyscy zgodni są co do tego, że konferencja może być tylko pierwszym etapem.

Zadanie konferencji — mówił Henderson — jest bardzo rozległe. Poza sprawą ograniczenia zbrojeń musi się ona zająć sprawą kontroli fabrykacji i handlu bronią, oraz całym zagadnieniem bezpieczeństwa i organizacji pokoju. Konferencja ma powody do wdzięczności wobec delegacji francuskiej i innych za konkretne i jasne formy przedstawionych propozycji.

Genewa, 25. 2. (Tel. wł.). W komisji głównej konferencji rozbrojeniowej uzasadniał dziś przed południem Litwinow rosyjskie propozycje rozbrojeniowe.

Sowieci proponują, aby konferencja stwierdziła że dąży do stworzenia dla wszystkich państw i wszystkich narodów prawdziwego bezpieczeństwa przez zapobieżenie nowym możliwościom wojny, wyrażając równocześnie przekonanie, iż istnienie zbrojeń i stała tendencja ich wzrostu musi doprowadzić do konfliktów. Wszystkie zatem państwa, reprezentowane na konferencji winny zrezygnować z wojny jako narzędzia polityki narodowej. Jedynym skutecznym środkiem bezpieczeństwa przeciw wojnie jest zupełne i powszechne rozbrojenie na zasadzie równouprawnienia.

Przed szorstkością

chroni cere

ELIDA KREM

CO GODZINĘ EC7

Pw 16 655-62 36

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 25 2 1932

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagorowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierci litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71,3 kg (121 f w h); 2) żyta pomorskiego 69,95 kg (119 1 f w h); 3) pszenicy poznańskiej 74,8 kg (127 1 f w h); 4) pszenicy pomorskiej 74,35 kg (126 1 f w h); 5) jęczmienia pozn i pom. a) 64 do 66 kg. b) 68 kg; 6) owsa pozn. i pom. 43,55 kg. (74 1 f w h).

Ceny transakcyjne.

Zyto 100 tonn par. Poznań	28.50
Usposobienie spokojne	
Pszenica 30 tonn par. Poznań	23.75
Usposobienie spokojne	
Ceny orientacyjne.	
Zyto	23.00—23.50
Usposobienie spokojne	
Pszenica	23.50—24.00
Usposobienie spokojne	
Jęczmień a) 64—66 kg	19.50—20.50
Jęczmień b) 68 kg	21.00—22.00
Usposobienie spokojne	
Jęczmień browarowy	23.25—24.25
Usposobienie spokojne	
Owies	20.25—20.75
Usposobienie spokojne	
Mąka żytnia 65% wł work.	35.50—36.50
Usposobienie spokojne	
Mąka pszenna 65% wł work.	36.50—38.50
Usposobienie spokojne	
Otręby żytnie	14.50—15.00
Otręby pszenne	13.75—14.50
Otręby pszenne (grube)	14.75—15.75
Rzepak	32.00—33.00
Gorzycza	32.00—34.00
Wyka latowa	22.00—24.00
Peluszka	21.00—22.00
Groch Victoria	23.00—26.00
Groch Folgera	30.00—34.00
Łubin niebieski	12.00—13.00
Łubin złoty	16.00—17.00

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: pszenicy 30 tonn.

Uwagi: Owies biały niezadeszczony ponad notowanie.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 25. 2. 1932

Tendencja dzisiejszego zbrania giełdowego była żywsza: tranzakcje były w dalszym ciągu liczniejsze — po kursach utrzymanych z papierów państwowych płacono za 5% Poż. konwers 39.30% oraz za 4% Poż. inwest. 87% z papierów lokacyjnych P Z K obniżyły się nieco 8% listy dolarowe stare notując 75—74% w tranzakcjach przy ożywionym obrocie;

Przy bólach nerwowych i głowy

należy niezwłocznie zastosować tabletki Tonal, które skutecznie uśmierzają te bóle, nie wywierając żadnego szkodliwego wpływu na serce, żołądek i inne organy. Spróbujcie i przekonajcie się sami, lecz żądamy we własnym interesie tylko oryginalnych tabletek Tonal. Do nabycia we wszystkich aptekach. nw 8977

również 4% listy zast. konwert. handlowane w tranzakcjach po 29 natomiast 6% listy żytnie po 13 w oddaniu

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych handlowane po raz pierwszy Bank Polski kupon za 1931 po 81—80 w tranzakcjach

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 39.30%	
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 75—74% +	
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziemstwa Kredyt. 29% +	
(Kurs w złotych)	
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 13—0.	
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 87.— P.	

Akcie bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. ex kup. 81.—80.— +
Tendencja żywsza.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.87% zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.90 zł

Kurs marki niem. i guld. od Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk niem w dewizach 210.70 zł., gotówką — zł. za 100 guld gd w dewizach 113.51 do 113.77 zł., gotówką 113.17 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 25 2 1932

Wzrost	Gotówka	
Dolary St. Zjedn. tr 888 do 8.90 kup. 8.86.		

Dewizy:

	trans.	sprzed	kup.
Belgia	124.30	124.61	123.99
Holandja	370.57	371.40	359.67
Londyn	31.00	31.15	30.85
Nowy Jork czek	8.913	8.933	8.893
Nowy Jork kabeł	8.918	8.938	8.898
Parwz	35.12	35.21	35.03
Praga	26.39	26.45	26.33
Szwajcaria	174.0	174.46	173.60
Włochy	46.45	46.68	46.22
Berlin	211.95		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż. inwes.	88.50
5% poż. konw.	90.00
6% poż. dolarowa	57.50 56.75
4% premj. dol.	48.00 47.00
7% poż. stabil.	56.25 55.50
10% poż. kol.	104.00 104.50

Tendencja słabsza.

Akcie w złotych:

Bank Polski	80.50—81.25
Ostrowieckie seria B	0.00—30.00

Tendencja cokolwiek mocniejsza.

PIŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 25. 2. 1932.

Pszzenica march 75—76 kg	249.00—251.00
Tendencja bardzo mocna.	
Zyto march 72—73 kg	193.00—195.00
dalej kup. Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień brow.	169.00—174.00
Tendencja mocna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	160.00—167.00
Tendencja mocna.	
Owies march	149.00—156.00
Tendencja mocna.	
Mąka pszenna	31.000—34.50
Tendencja bardzo mocna.	
Mąka żytnia 70%	28.00—29.50
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	1.00—10.40
Tendencja mocniejsza.	
Ospa żytnia	9.85—10.25
Tendencja utrzymana.	
Groch Victoria	27.00—27.00
Groch pastewny	21.00—23.50
Groch drobny jadalny	15.00—17.00
Peluszka	18.50—18.50
Bób	14.00—16.00
Wyka	16.00—19.00
Łubin niebieski	10.00—12.00
Łubin złoty	14.50—16.50
Seradela nowa	30.00—35.00
Kuchy lniane 37%	12.20—12.40
Kuchy z orzecha ziemnego	12.60
Kuchy mielone (mączka)	12.40—12.50
Wytłoki suche paryt Berlin	8.10—8.20

Śróty Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg	11.20—11.30
Śróty Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin	12.30—12.40
Plaki ziemniaczane	13.60—14.00
Ziemiaki jadalne białe	1.70—1.80
Ziemiaki jadalne czerwone	1.90—2.10
Ziemiaki odc. walczkie nieb	2.00—2.10
Ziemiaki inne 26%	2.50—2.70
Ziemiaki fabryczne w fg za funt	83/4—9 1/4

Ogólna tendencja mocna.

Mowa kanclerza Brueninga

Dzisiejsze posiedzenie Reichstagu — Kancelarz omawia sytuację międzynarodową — Traktat polsko-rosyjski nie budził u niego obaw

Berlin, 25. 2. (Tel. wł.) Czwartkowe posiedzenie Reichstagu otwarto o godz. 12. Na wstępie przewodniczący Loebe prosi posłów, by przygotowali się, gdyż dzisiejsze obrady potrwać dłużej a jutrzejsze posiedzenie rozpocznie się wcześniej, bowiem głosowanie nad sprawą wyboru prezydenta Rzeszy musi się odbyć w piątek wieczorem.

Jako pierwszy w dyskusji zabrał głos pos. Leicht (Baw. P. Lud.), który na zakończenie oświadczył, że jego partja wyda hasło głosowania w dniu 23 marca na Hindenburga.

Następnie wszedł na mównicę kanclerz Brüning. Pojawienie się jego na trybunie witają komuniści okrzykami „głodowy kanclerz” za co przewodniczący powołuje do porządku komunistę Ulbrichta.

W pierwszej części swej mowy Brüning porusza zagadnienia międzynarodowe. Stwierdza przedewszystkiem, że położenie zagraniczne jest tak naprężone jak rzadko kiedy. Sytuacja zmienia się z dnia na dzień i z dnia na dzień też mogą nastąpić wydarzenia, które zmuszą poszczególne rządy do powzięcia uchwał, nie dających się w obecnej chwili przewidzieć. Żyjemy wszyscy w takim naprężeniu nerwów jak w okresie wojny, a faktycznie panuje ślepa wojna gospodarcza.

Jeszcze o germanizacji działwy głuchoniemej

Otrzymujemy poniższe uwagi:

„Posener Tageblatt” z dnia 29 stycznia zajął stanowisko krytyczne wobec artykułu, wydrukowanego w nr. 40 „Kurj. Pozn.” p. t. „W setną rocznicę zakładu dla głuchoniemych w Poznaniu”.

W artykule tym przedstawiłem dawniejszego dyrektora zakładu dla głuchoniemych Radomskiego jako germanizatora działwy głuchoniemej. „Pos. Tageblatt” pragnie uwolnić go od tego zarzutu.

Autor niemiecki wątpi o prawdziwości mych źródeł. Wobec czego zapewniam go, że materiał czerpałem z akt urzędowych i literatury fachowej.

Na wypadek zaś, gdyby moje twierdzenia polegały na prawdzie, autor „Tageblattu” pragnie ich wiarogodność zgóry osłabić twierdzeniem głośnym, że „akta nie zawierają wszystkiego”. Stwierdzam, że akta obfitują w materiał tak bogaty i wyczerpujący, że wystarczą aż nadto każdemu historykowi do wydania sprawiedliwego sądu o Radomskim.

Germanizację dzieci głuchoniemych tłumaczy autor „Tageblattu” w ten sposób, że nie była ona barbarzyństwem, lecz liczeniem się z ówczesnymi stosunkami, to jest, że miała na celu rozszerzenie zakresu czynności głuchoniemych polskiego pochodzenia.

Dla nas Polaków germanizacja pozostanie zbrodnią i potępiac ją będziemy zawsze. Jeżeli autor „Tageblattu” odczuwa i sądzi inaczej, to dlatego chyba, że jest Niemcem. Dążenia ówczesnych lat bowiem nie wypływały z myśli, ażeby u głuchoniemych polskiej narodowości rozszerzyć szczytły zakres działania, lecz wychodziły z naczelnego, obowiązującego hasła pruskiego: „ausrotten” wszystko polskie!

Co się tyczy działalności Radomskiego, to pragnę twierdzenie moje jeszcze bodaj kilkoma momentami zilustrować.

Przybył on do Poznania w końcu r. 1889. Zastał tu grono nauczycielskie składające się z 13 dobrych Polaków i jednego Niemca, mówiącego dobrze po polsku. Radomski zaraz na wstępie oświadczył staroście krajowemu, że na stanowiska nauczycieli powoływać będzie kandydatów ze Śląska i Pomorza, bo uważa ich za „politisch zuverlässiger” (pewniejszych pod względem politycznym). Ze według tej zasady postępować, wiedziało także społeczeństwo poznańskie, które w prasie domagało się, by na nauczycieli głuchoniemych powoływano tylko kandydatów z Wielkopolski.

W roku 1895 Radomski samorzutnie złożył u starosty krajowego projekt zmiany regulaminu w tym kierunku, ażeby zakład poznański przeznaczony był nie jak dotychczas dla dzieci głuchoniemych polskiej narodowości, lecz dla katolickich dzieci głuchoniemych, i by pod tym płaszczkiem przemycić język niemiecki do zakładu dla głuchoniemych w Poznaniu. Było to zbyt łatwe, bo dla dzieci narod. niem. wszystkich wyznań przeznaczone były zakłady w Bydgoszczy i Pile. Starosta krajowy projekt Radomskiego odrzucił. Taksamo postąpił 2 lata później, gdy Radomski z tą samą prośbą ponownie do niego przystąpił.

W roku 1897/98 opracował Radomski za zgodą starosty krajowego nowy program nauki, wprowadzający do zakładu głuchoniemych niemiecki język wykładowy. Minister Kultu programu tego nie zatwierdził, zaznaczając, iż z wprowadzeniem języka niemieckiego należy zaczekać aż do czasu zaprowadzenia przymusu szkolnego dla głuchoniemych w całym Prusach. (Projekt ustawy o przymusie szkolnym dla głuchoniemych wniósł rząd pruski do parlamentu dopiero w r. 1911 i w tymże roku ustawę tę uchwalono. Jednakowoż supergorliwość Radomskiego nie pozwoliła mu stosować się do życzeń ministra. W roku 1900 wprowadza z aprobatą swej władzy język niemiecki jako wykładowy do zakładu głuchoniemych. Na interpelację w tej sprawie posła Leona Grabskiego, który ministrowi Studtowi zarzucił, że na skutek jego rozporządzenia wprowadzono język niemiecki w zakładzie dla głuchoniemych w Poznaniu, odpowiedział w parlamencie pruskim przedstawiciel rządu, dr. Kügler, o czym każdy ze stenogramów przekonać się może, dosłownie: „Może się uspokoić (p. Grabski) w swych uczuciach, gdy mu powiem, że to jest własny plan tej znakomitej pedagogicznej sily, dyrektora zakładu poznańskiego... itd.”

Czy to wypowiedzenie Niemca, dyrektora ministerjalnego dr. Küglera, przedstawiciela rządu pruskiego, jest dla autora „Pos. Tageblattu” także niewiarogodne?

Czy wobec tego oświadczenia opinia współpracowników Radomskiego, do której „Tageblatt” chce się odwołać, uwolnić Radomskiego od zarzutów przestępnie stawianych?

Autor „Tageblattu” bardzo łagodnie uzasadnia sobie niemczenie głuchoniemych względami praktycznymi, mianowicie, aby dać głuchoniemym możliwość zarobkowania na szerszym terenie. Takie uzasadnienie miało usprawiedliwić hańbiący czyn niemiecki przed opinią świata kulturalnego. Wstydzili się go bowiem także Niemcy uczeni. Zaraz po zaprowadzeniu języka niemieckiego w poznańskim zakładzie głuchoniemych (1900) czytamy w centrowej „Germanji” i „Norddeutsche Allgemeine Zeitung”: „... A koroną tego wszystkiego (tj. germanizacji — p. n.) jest wykład niemiecki dla biednych głuchoniemych, którym ma być odjęty środek obcowania z rodziną, na której pomoc w większej części są skazani; nie uczą się oni już mowy ojczystej, a za rok ma być zaprowadzony niemiecki wykład religijny. Nam jako Niemcom wstyd o tem pisać! Nie można się też dziwić oburzeniu, jakie zapanowało w Poznaniu: Wszyscy to uważają za cios, który nie mógł być boleśniejszy”.

Czy i ten głos z ust niemieckich nic nie mówi autorowi „Tageblattu”? Autor artykułu w „Tageblacie” twierdzi dalej, że chociaż dziecka głuchoniemego nie kształcono w języku polskim, to mogło się ono przecież z rodzicami porozumieć w języku niemieckim lub migami. — Jako fachowiec uważam ten sąd, wynikający z nieznamości rzeczy za pozbawiony podstaw i sensu i nie wdaję się w jego szczegółowe odbieranie.

Autor, powołując się na sprawiedliwość zapytuje się, dlaczego w mym artykule nie wymieniłem zasług Radomskiego. — Artykuł mój nie był biografją Radomskiego, lecz pisany z okazji jubileuszu zakładu dla głuchoniemych, uwypuklał jedynie momenty

szerszy polski ogół najbardziej interesujące, a obecnie mało komu znane. Do rozkwitu poznańskiego zakładu głuchoniemych dużo dzielnych i światłych mężów się przyczyniło. Autor powinien był zauważyć, że w mym artykule nie wymieniłem zasług ani przedstawicieli społeczeństwa, ani decernentów, ani dyrektorów, nauczycieli i wychowawców. Skąd więc pretensje, bym dla renegata i germanizatora czynił ustępstwa?

Jeżeli autor „Tageblattu” pisze, że „poznański zakład dla głuchoniemych jak dziś stoi, w najściślejszym tego słowa znaczeniu jest dziełem tego staro pedagogu” (Radomskiego), to spełnia co najmniej wielki nietakt wobec tych, którzy po „ucieczce” Radomskiego z Poznania w roku 1918, aż po dzień dzisiejszy konsekwentną planową i mozolną pracą podnieśli szkołę dla głuchoniemych w Poznaniu pod każdym względem o całe niebo ponad poziom czasów Radomskiego. Obraz tego co dawniej było, a co jest teraz, daje nowa wystawa w zakładzie głuchoniemych, a pozatem zbiory pomocy naukowych, biblioteka, nowe metody nauczania i nowy duch, nieznanym Radomskiemu.

Zapytuję się autora, dlaczego chce mi narzucić swój punkt widzenia w pisaniu artykułów, dlaczego zaczepia moje twierdzenie o czynności germanizacyjnej Radomskiego a sam obroty R. nie przeprowadza? Z całego artykułu w „Tageblacie” przebija urażona duma Niemca, który chciałby swego przyjaciela oczyścić od hańbiącego zarzutu, lecz brak mu na to dowodów. Znany powinien być przecież autorowi fakt, jak głęboko w swych sercach zamknęliśmy niedawno temu zmarłego kol. Schr. (por. „Nauczyciel Głuchoniemych i Niewidomych” r. 1931 nr. 1). Postępowanie nasze wobec tego zasłużonego kolegi Schr. niech będzie dla współpracownika „Tageblattu” dowodem, że nie kieruje nami bezwzględna nienawiść do wszystkiego co było niemieckie — lecz pozwólcie Panowie, że byśmy w wolnej Polsce mogli pisać prawdę i rzeczy nazwać po imieniu.

Z Stronnictwa Narodowego

Wspaniałe zebranie polityczne w Inowrocławiu

Inowrocław, w lutym.

Odbyło się tu w sali hotelu Basta imponujące zebranie Stronnictwa Narodowego. Wielka sala wypełniła się szczerze a przez cały czas zebrania panował wspaniały nastrój.

Zagał obrady prezes S. N. p. arch. Drużbowski, oddając głos p. pos. Pełtrykiemu, który wyczerpująco i wszechstronnie omówił położenie gospodarcze i polityczne Polski, analizu-

Tw 568

jąc przyczyny trudności, z jakimi musimy wciąż walczyć, przyczem wysnuwał odpowiednie wnioski.

Wywody mówcy wysłuchano z ogromnym zainteresowaniem, przerywając mu niejednokrotnie burzliwymi oklaskami. W dyskusji zabierali m. in. głos pp. Olszewski i Lewandowski. Całość wywarła duże wrażenie i zapisz się trwale w pamięci wszystkich członków, oraz zwolenników Str. Nar., których szeregi rosną z każdym niemal dniem na naszym gruncie.

Włec w Grodzisku

Grodzisk, w lutym.

Włec Stronnictwa Narodowego w sali Strzelnicy zagał prezes p. dr. Mikołajczyk, zaznaczając, że życie miejscowe jest wiernym odzwierciedleniem stosunków panujących obecnie w kraju. Oto wbrew woli większości społeczeństwa nasiano do Grodziska komisarzowego burmistrza, p. Czystewskiego, który przy poparciu miejscowych przedstawicieli „sanacji” z kierownikiem szkoły p. Sowińskim i prezesem rady miejskiej p. Pospiesznym na czele w przeciągu roku zadłużył miasto na milion złotych, a przez zawarcie kontraktu z firmą „Bacon Export” nałożył na okres 15 do 20 lat ogromne ciężary na Grodzisk. Ostrzeżenia członków Narodowego Klubu Gospodarczego nie nie pomagały. Dopiero dziś, gdy „radosna twórczość” doprowadziła miasto niemal do ruiny, województwo dało urlop p. burmistrzowi.

Następnie zabrał głos referent pos. dr. Wróbel z Wolsztyna, który szczegółowo omówił obecne położenie polityczne. Drugi prelegent, p. pos. Górczak zobrazował katastrofalny stan gospodarczy kraju. Następnie przemówił w gorących słowach delegat komitetu dzielniczy zachodniej O. W. P. z Poznania p. Roman Kończal, podkreślając ścisły związek religji rzymsko-katolickiej z ideałami narodowymi.

Nastrój wśród przeszło sześciuset zebranych wiecovników był niezwykle podniosły i poważny, a próby występu jednego „sanatora” skończyły się całkowitem niepowodzeniem. Odśpiewaniem „Roty” i okrzykiem na cześć wielkiej oraz narodowej Polski i jej bojowników zakończono imponujący wiec.

HARTUJA GARDŁO
PRZECIWI PRZEZIĘBIENIU
LECZA ZAPALENIE GARDŁA
LAGODZA KASZEL
DRAŻETKI BENGALSKIE
KARPINSKIEGO

Tw 869

Kryzys B. B.

Stawek do Miedzińskiego: Kochany Bogusławku, co tu gadać, plajta, plajta, plajta...

USUWA NALOT
TYTONIOWY
CHRONI
ZĘBY
PRZED
ZEPSUCIEM

DENTOSAN

ANTIBIOTYK
SP. ZOO.

DENTOSAN

nw 8007

Zwycięstwo młodzieży narodowej w „Bratniej Pomocy” Uniw. Poznańskiego

Dalszy przebieg walnego zebrania

W uzupełnieniu wiadomości, podanych w dzisiejszem porannym wydaniu „Kurjera Poznańskiego” z walnego zebrania „Bratniej Pomocy” Uniwersytetu Poznańskiego podajemy opis dalszego przebiegu walnego zebrania, zakończonego wspaniałym zwycięstwem młodzieży narodowej.

Po relegowaniu z sali obrad przedstawiciela młodzieży „sanacyjnej”, Gluchowskiego, który zwrócił się w gruboskórnym obraźliwych słowach do głoszącej młodzieży narodowej, przystąpiono do dyskusji nad poprawkami statutowymi. Ogromną większością głosów przyjęto poprawki, proponowane przez zarząd „Bratniej Pomocy”. Od lat kilku już powtarzane wnioski statutowe grupy „sanatorów”, mającej na celu jedynie względy partyjne, odrzucono bezapelacyjną większością głosów.

Przystąpiono następnie do odczytania sprawozdań władz „Bratniej Pomocy”, a mianowicie zarządu i komisji rewizyjnej. W dyskusji nad sprawozdaniami przedstawiciele „Młodzieży Demokratycznej” i „Legjonu Młodych” wytaczali nierzeczowe i śmieszne zarzuty, z oburzeniem przyjmowane przez zebranych. Rzeczową odprawę na „zarzuty” dali członkowie ustępującego zarządu; doskonale zaś odpowiedzi na kompromitujące wystąpienia udzielił „sanacyjnym” oratorom p. Jan Tarnowski.

Ogromne poruszenie wywołało odczytanie rewelacyjnego dokumentu, który wyjawiał, iż sprawca defraudacji na W. S. H. w Warszawie, niejaki Czyrycki, jest podawany w tymże dokumencie przez „sanatorów” jako „swoją człowiek”. Po wielu obstrukcyjnych oświadczeniach, wnioskach formalnych, nagłych itp. poddano pod głosowanie wniosek komisji rewizyjnej o absolutorium dla ustępującego zarządu. Wniosek ten przyjęto ogromną większością głosów przy kilkunastu zaledwie głosach sprzeciwu ze strony niezadowolonych demagogów „sanacyjnych”.

Na wniosek ustępującego zarządu nadano członkostwo honorowe wśród nielicznych oklasków J. M. Rektora prof. dr. Sajdakowi, prorektorowi prof. dr. Kasznicy oraz kuratorowi „Br. Pom.”, prof. Gantkowskiemu.

Przystąpiono następnie do wyboru nowych władz „Bratniej Pomocy”. W imieniu Narodowego Komitetu Samopomocowego zgłosił listę władz p. Jan Szyszczynski. Liście tej młodzieży „sanacyjnej” przeciwstawiła swoją listę o zupełnie nieznanach w pracy społecznej nazwiskach Pierwsze głosowanie nad kandydaturą na prezesa „Bratniej Pomocy”, proponowanego ze strony Narodowego Komitetu Samopomocowego w osobie p. Marjana Pukackiego, kończy się wspaniałym stosunkiem niemal 90 procent głosów, oddanych na to nazwisko. Następnie obrzyliśmy większością głosów przechodzi dalszy skład zarządu „Bratniej Pomocy” z listy narodowej. Do zarządu weszli: pp. Bednarkiewicz Marjan, Czaplewski Stanisław, Gosczyński Apollinary, Maciejewski Bogdan, Rosol Tadeusz, Stysiakówna Lucyna i Terlecki Jan.

Po tem głosowaniu „sanacja”, wzdając swoją bezsilną, wycofuje swoje listy i częściowo wychodzi z sali. Skład komisji rewizyjnej i sądu koleżeńskiego przechodzi również z listy Narodowego Komitetu Samopomocowego. W skład komisji rewizyjnej weszli pp. Popławski Alfons — przewodniczący, członkowie — pp. Dzieciuchowicz Seweryn, Pilowski Czesław, Balewski Stefan, Tomaszewski Zygmunt, Karaskiewicz Alfons, Fuszara Ludwik, Januszkiewicz Eugeniusz Edward, Karwowska Barbara, Sławeta Henryk i Prusak Franciszek. Sąd koleżeński wybrano w składzie: p. Kurowski Zygmunt — przewodniczący, członkowie — pp. Prądzyński Bogdan, Kosicki Stanisław, Zegrzda Janusz, Wesolowski Stanisław, Krupnik Edmund, Cyfrowicz Lech, Piasek Cyryl, Kordus Zygfryd, Brencz Józef, Paszkiewicz Mieczysław, Frankowski Jan, Wojkiewicz Jan i Proniewski Jerzy. Prokuratorem wybrano p. Woźnickiego Marjana, wiceprokuratorem — Taylora Leona. W następnym punkcie porządku obrad uchwalono m. in. następujące wnioski:

1. „Walne zebranie „Bratniej Pomocy” T. S. U. P. stwierdza, że dotychczasowa autonomia uniwersytecka jest podstawowym warunkiem swobodnego roz-

woju nauki polskiej, oraz gwarantując dalszego pomyślnego rozwoju opartych o samorząd stowarzyszeń akademickich, w pierwszym zaś rzędzie „Bratniej Pomocy”. Młodzież akademicka oświadcza, że stoi i stać będzie zdecydowanie na straży autonomii szkół wyższych i że bronić jej będzie przed wrogami jej silami i zakusami, dążącymi do jej ograniczenia.”

2. „Walne zebranie „Bratniej Pomocy” T. S. U. P. uznając konieczność istnienia jednolitej i poważnej reprezentacji polskiej młodzieży akademickiej tak na terenie wewnętrznym, jak i zagranicznym, stwierdza, że: Związek Narodowy Polskiej Młodzieży Akademickiej i jego organ wykonawczy Naczelny Komitet Akademicki wraz z Miejscowymi Komitetami Akademickimi spełnia i spełnia swoje zadanie bardzo dobrze z pożytkiem dla młodzieży akademickiej i z chlubą dla imienia Polski zagranicą. Walne zebranie podkreśla załugi, jakie Z. N. P. M. A. położił pod względem samopomocowym w Międzynarodowej Konfederacji Studentów (C. I. E.), gdzie od szeregu lat jego przedstawicielom powierzono prowadzenie komisji samopomocowej. Walne zebranie domaga się od ministerstwa w. r. i o. p. dla dobra ogółu młodzieży i w imię interesów narodowych i państwowych zalegalizowania Z. N. P. M. A. i wypowiada się kategorycznie przeciwko wszelkim próbom rozbijania tego dzieła na użytek celów niskich i małostkowych ze strony pewnych nieodpowiedzialnych i drobnych grup. Walne zebranie poleca zarządowi ściganie w dalszym ciągu 2 zł na Z. N. P. M. A. w osobie Poznańskiego Komitetu Akademickiego i współpracowanie z nim we wszystkich jego poczynaniach. Walne zebranie uchwała opodatkować wszystkich członków Bratniej Pomocy jednorazowo kwotą 1 zł na rzecz reprezentacji Polskiej w C. I. E.”

Uchwalono ponadto przekazanie sumy 100 zł na stypendjum im. śp. Stanisława Wacławskiego, jednorazowe opodatkowanie członków „Bratniej Pomocy” sumą 1 zł na rzecz gimnazjum polskiego w Bytomiu, oraz wniosek w sprawie żydowskiej. Wszystkie powyższe wnioski były przyjmowane przytłaczającą większością głosów, przy kilku zaledwie głosach sprzeciwu pozostałych na sali „sanatorów”, niektóre zaś z nich, m. in. w sprawie autonomii, przez aklamację.

Na zakończenie walne zebranie wyraziło podziękowanie przewodniczącemu zebrania, p. F. Kończalowi, za gorliwe i sprawne prowadzenie obrad. Przed solwaniem zebrania przez przewodniczącego przemówił obecny przez całe niemal walne zebranie Jego Magnificencja p. Rektor prof. dr. Sajdak, wyrażając zadowolenie z poziomu obrad, z godnego zachowania się młodzieży, oraz z wyrozumiałego i cierpliwego stanowiska prezydium zebrania. Zebranie zakończono gromkim okrzykami na cześć J. M. Rektora o godzinie 7 min. 20 rano.

Niepodobna na marginesie tego zebrania nie podkreślić następujących faktów: „Sanacja” używała wszelkich sposobów, żeby pod zręcznym zamaskowanym szyldem zmobilizować jak największą ilość niezorientowanych w sytuacji pod swoim sztandarem. Młodzież akademicka jednak rychło poznała, kto kryje się za parawanem „sanacyjnego” t. zw. „Gospodarczego Bloku Kół Prowincjonalnych i Naukowych”. Jeszcze przed zebraniem walnym wystąpił z tego Bloku jedynie trzy koła naukowe (Koło Chemików, Koło Farmaceutów i Koło Wychowawców Fizycznych) przez wycofanie swych podpisów z ulotki. Na walnym zebraniu ponadto wycofało się z Bloku Koło Radomiaków. Dowodem to, że znaczna część nawet tej nielicznej grupki owego Bloku była niezorientowana. I jeszcze jedno Największe cyfry absolutne z porównania r. b. z r. ub. wykazują przyrost przeszło 300 głosów młodzieży narodowej przy jednoczesnym obniżeniu ilości głosów „sanacyjnych” o przeszło 100 głosów. Tak żywiłowy wzrost ilości młodzieży narodowej musi budzić i istotnie budzić czarną rozpacz w sercach adherentów obozu „sanacyjnego”. (c)

**POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE
BO ONE KARMIA WSZYSTKICH
GŁODNYCH!**

Czy ma Pani mało trosk?

Czyż wiedz nie leży w interesie każdej z nas zapobieganie wszelkim zbytecznym i przykrym wypadkom w rodzinie? Gdyby każda matka to sobie uświadomiła to z pewnością nie mielibyśmy tyle wypadków zachorzeń dzieci jak to obecnie ma miejsce. Przeważnie bowiem dopiero wtedy jesteśmy poważnie zaniepokojone gdy już całkiem ostro występują u dzieci tak groźne niedomagania jak: krzywica (angielska choroba), skrofury koksów, szkarlatyna, dyftery itp. Dziś zatem więcej niż kiedykolwiek koniecznym jest zapobieganie tym schorzeniom w porę, zwracając już baczną uwagę nawet na najdrobniejsze choroby i objawy gdyż zazwyczaj niezauważone napozór niedomagania sygnalizują poważne schorzenie. Nader dobitnym tego przykładem służy wypadek jaki opisać nam p. A. Kauke Łódź Rokińska 8. Pisze ona m. in.: „Mój mały synek był zawsze bardzo biały na co nie zwracałam początkowo uwagi. Po jakimś czasie zaczęła występować ropa z jednej kości i na oczku pokazały się małe prz-

czyki. Wówczas dopiero poradziłam się lekarza, który powiedział mi że to wszystko powstaje z anemii. Ponieważ dowiedziałam się że Emulsja Scotta działa bardzo dobrze przy anemii, to zdecydowałam się na przeprowadzenie kuracji tym preparatem. Rzeczywiście skutek był nadzwyczajny: ropa z uszka przestała występować przyszyły z oczka znikły, bledność także. Chłopiec tak się przyzwyczaił do Emulsji Scotta że sam przypominał mi o swoim mleczku.” Takie pełne zapału sądy o Emulsji Scotta usłyszeć można z ust wielu tysięcy matek we wszystkich krajach świata. I nie dziwnego bowiem każda matka dobrze wie że Emulsja Scotta, dzięki swej wysokiej zawartości w witaminach A i D znakomicie wzmacnia organizm dziecka i czyni go odpornym przeciwko krzywiczy przebieganiu i wszelkim chorobom zakaźnym. Spróbujcie i przekonajcie się same! Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach. Dla naszych dzieci rzeczywiście niema nic lepszego!
nw 8 558

Echa napadu „Legjonu Młodych”

„Gazeta Warszawska” donosi: W związku z napadem na walne zebranie „Bratniaka” uniwersytetu warszawskiego „sanacyjnego” „Legjonu Młodych” senat tego uniwersytetu zlecił p. Jezierskiemu, referentowi rektoratu, przeprowadzenie dochodzenia. Wielu studentów, którzy znają szczegóły napadu, oraz nazwiska napastników, zostało przez p. Jezierskiego przesłuchanych.

Podczas napadu bojówka „Legjonu” wybiła w oknach 46 szyb; wprawienie szyb nowych kosztowało 368 zł. Prócz tego w czasie bójki i zamieszania polowano 20 krzesel.

Minister spraw wojskowych J. Piłsudski, jak donosi „Gazeta Polska”, został obrany honorowym członkiem „Legjonu Młodych”.

Projekt ustawy o najwyższej cenie licytac.

Na terenie Polski w zakresie przymusowych licytacji obowiązują rozmaite przepisy. I tak na terenie sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie obowiązująca rosyjska ustawa postępowania cywilnego z roku 1864 ustanawia najniższą cenę ruchomości i nieruchomości jedynie przy pierwszej licytacji. Jeżeli jednak pierwsza nie dojdzie do skutku, a wierzyciele nie zatrzymają przedmiotu licytacji na własność, to przy powtórnej majątek może być sprzedany za każdą, nawet najniższą cenę.

Ustawa niemiecka pozwala sprzedać nieruchomość za każdą dowolną cenę, pod warunkiem, aby ta cena pokrywała sumę wierzytelności, które istniały przed wystąpieniem jednego z wierzycieli o wystawienie nieruchomości na licytację, plus koszty postępowania, które z ceny kupna winny być pobrane.

Jedynie ustawy austriackie zawierają przepisy o najniższej cenie licytacyjnej, tak ruchomości, jak i nieruchomości.

Tym sposobem b. zabór rosyjski i do pewnego stopnia także pruską był wręcz w tej mierze upośledzony, a dokonywane licytacje, zwłaszcza w okresie panującego kryzysu, mogą służyć za dowód, że nieruchomości i ruchomości były sprzedawane za bezcen, rujnując z jednej strony dłużnika do szczętnie, z drugiej — nie dając literalnie nic wierzycielowi. Korzystali jedynie z tego spekulanci, stając się właścicielami przedmiotów licytacji częstokroć na sumę, pokrywającą koszty sprzedaży.

Wobec licznych skarg, dochodzących z b. zaboru rosyjskiego i poczciwości pruskiego, ministerstwo sprawiedliwości złożyło Sejmowi projekt nowej ustawy, zmieniającej przepisy odnoszących ustaw, obowiązujących w b. zaborze rosyjskim i pruskim (w województwach południowych projekt żadnych zmian nie wprowadza). Projekt wprowadza w zakresie licytacyjnej przepis, że jeżeli licytacja nie dojdzie do skutku, wierzyciele mogą żądać nowej licytacji lub zatrzymać sprzedawany przedmiot na rzecz swoją w sumie oszacowania. Przy drugiej licytacji majątek może być sprzedany za cenę niższą od sumy oszacowania, nie niższą jednak od trzeciej części sumy oszacowania przy ruchomościach i połowy — przy nieruchomościach.

Ustawa wejdzie w życie w dniu jej ogłoszenia z tem, że przepisy jej nie mają zastosowania do licytacji, których termin został wyznaczony jeszcze przed jej wydaniem. Z. K.

O deficyt w „bezrobociu”

Z kół obywatelskich otrzymujemy następujące słuszne uwagi:

Przed dzisiejszym zebraniem Miejskiego Komitetu dla spraw Bezrobocia, którego przedmiotem obrad będzie głównie kwestja 120-tysięcznego deficytu, warto sobie zdać sprawę z jednej dotychczas mało poruszanej strony tego całego już zagadnienia. Chodzi o położenie najbardziej w tej sprawie materialnie i moralnie zainteresowanych drobnych kupców. Ktoś zdala stojący, słyszając o tym jeszcze nie milionowym deficycie, nie przejmie się nim, nie będzie badał, jak on wygląda w przymiarce na język życia, jak wyraz znajduje w położeniu i uczuciach licznych może rzesz. Ludzie jednak, a powiedzmy i czynnik powołane do rozstrzygnięcia tej sprawy, muszą wziąć pod uwagę wszystkie jej strony.

Deficyt ten składa się prawie w całości z kilkutyśięcznych należności kilkudziesięciu drobnych kupców, którzy, wydając towary na kwity Miejskiego Komitetu dla spraw Bezrobocia ułatwiali tem samem całą organizację pomocy. Komitet, mając ze strony województwa zapewnienie pokrycia ewentualnych niedoborów, nie ograniczał ilości wydawanych kwitów do wysokości posiadanej gotówki, gdyż doskonale rozumiał, że w ten sposób właśnie sparatyzowałby akcję. Niestety pomoc województwa zawiodła, kupcy nie mogli uzyskać za zebrane kwity spodziewanych sum. I tu się zaczyna tragedia. Wyprzedawszy wszelkie zapasy towaru, mając ograniczony tylko kredyt u hurtowników i pustki w kasie, nie mogą zadowolić swych stałych klientów, którzy wobec tego przenoszą się z swemi zakupami do innych kupców, nie mających tych trudności z kartami. W ten sposób zostaje podważony byt tych kilkudziesięciu naprawdę ofiarnych kupców, zwiększa się niezadowolenie a społeczeństwo traci wiary w skuteczność całej akcji.

Czy będzie można w jakiś sposób usunąć te bolesne a tak niezasiłone i krzywdzące skutki deficytu? Chyba tylko przez natychmiastowe jego pokrycie albo utworzenie dostatecznych kredytów. Radzić dziś będzie nad tem komitet rozszerzony przez udział przedstawicieli obywatelstwa. Oby wszyscy, nawet czynnik decydujący, wykazali jak najwięcej zrozumienia dla położenia kupiectwa i oby rzeczywiście włożyli najwięcej dobrej woli dla jego poprawy. (c.)

Z przeszłości Hałasa

Jak wiadomo, w piątek ub. tygodnia nastąpiło spotkanie Leona Hałasa z rodzicami, którzy przyszli do więzienia przy ul. Młyńskiej. Rozmowa trwała pół godziny. W pewnej chwili Leon Hałas oświadczył, że to, co zrobił, zrobił jedynie „dla Frani” tj. dla swej żony, wówczas narzeczonej.

Dalej dowiadujemy się, że rodzice Hałasa otrzymali od jego żony z Francji pocztówkę z doniesieniem, że Hałasowa wybiera się w najbliższym czasie z dziećmi do Polski.

Z przeszłości Leona Hałasa dowiedzieliśmy się jeszcze następujących danych:

Przybył on do Polski z Westfalji w 1920 r. i przyjął posadę na kolej w Ostrowie Wielkopolskim. W czasie ofensywy bolszewickiej zgłosił się jako ochotnik do wojsk polskich. Po ukończeniu wojny odbył normalną służbę wojskową w Poznaniu, gdzie zapoznał się z obecną swą żoną. Po zwolnieniu z wojska wrócił do Ostrowa, skąd starał się o przeniesienie do Poznania. Gdy prośba została odrzucona, opuścił posadę i rozpoczął pracę w poznańskiej drukarni Z. S. P.

Matka Hałasa znajduje się wciąż w stanie depresji i z niecierpliwością oczekuje rozprawy sądowej. (z.)

WIADOMOŚCI POTOCZNE

4 konie na obroku... 2 komorników

Niesamowity spór kompetencyjny między dwoma komornikami — Konie głodują

Do p. Ołpetera, właściciela piekarni „Polonia” (Grobla 2) mają pretensje wierzyciele prywatni i urząd skarbowy. Mniejsza o tytuł pretensyj. P. Ołpeter znalazł się w związku z jakąś sprawą w areszcie śledczym, zostawiając dobytek na łasce... komorników: sądowego, działającego w imieniu wierzycieli prywatnych i komornika urzędu skarbowego. Pomiędzy oboma komornikami rozpoczął się formalny wyścig: kto będzie pierwszy?

Przedmiotem wyścigu obu komorników stały się mianowicie 4 konie i dwa wozy, stanowiące własność p. Ołpetera. Komornik urzędu skarbowego był pierwszy i zajął narazie konie i wozy. Komornik sądowy zgłosił sprzeciw.

Najgorzej na tym sporze kompetencyjnym wyszły Bogu ducha winne konie. Stajnia, w której dotąd stały, była niezapłacona i właściciel jej nie zgodził się, by konie tam ponownie wprowadzono. Z niewiadomej bliżej przyczyny konie z wozami wprowadzono bez zgody właścicielki p. Neugebauerowej na podwórzu domu przy Wielkich Garbarach 52. Na podwórzu tem jest szopa bez ścian, kryta tylko dachem. Pod tą szopą we wtorek wieczorem umieszczono

konie. Stały one tam jak na wolnym powietrzu bez żadnej opieki i bez pożywienia należytego. O cztery konie, w dodatku chore na świerzby, nikt się nie zatroszczył. Dopiero w środę rano właścicielka posesji p. Neugebauerowa doniosła o sprawie policji. Policja niewiele mogła zrobić ze względu na istniejący spór. W dzień konie objędywały z wozami piekarskimi po mieście a wieczorem ku zrozumiałemu zdumieniu publiczności zasekwestrowane przez komorników konie wprowadzono znowu na podwórze przy W. Garbarach 52. Stały one tam znowu przez ubiegłą noc w otwartej szopie powyżej pięciu w błocie bez żadnego postania.

Obecnie sprawą zajął się Miejski Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego; władza ta chce zmusić jednego z komorników, by zajęte przez siebie konie wziął na swój obrok. Należy się tylko obawiać, czy w tych warunkach, konie nocujące prawie pod gołym niebem i żywnością zw. obrokem komorników, zdołają tej chwili doczekać. Zdaniem wtajemniczonych grozi im raczej śmierć głodowa. (k)

Oszustwa w firmie „Aero” przed sądem

IV wydział karny sądu okręgowego rozważał dziś sprawę sprzeniewierzeń w nieistniejącej już dzisiaj firmie „Aero”.

Na ławie oskarżonych zasiadli: Irena Winkelmanowa i Franciszek Baranowski.

Akt oskarżenia zarzuca Winkelmanowej, że jako pracowniczka firmy „Aero” sfałszowała kwit na 3 230 zł, wywabiała cyfry z ksiąg i fałszowała listy wypłat pracowników. Baranowskiemu zaś zarzuca się, że poszkodował firmę, przywłaszczając sobie raz 395 zł a drugi raz 10 tys. zł. Drugiego oszusta dopuścił się Baranowski w ten sposób, że kazał robotnikom podwójnie kwitować odbiór tygodniówki.

Oskarżenia nie przyznają się do winy. Na rozprawę powołano szereg świadków m. in. ówczesnego dyrektora „Aero” inż. Sawczaka.

Rozprawa trwa. (z.)

Skazani za napad rabunkowy

O północy drogą ku Mąkowiskom na szlaku Bydgoszcz skradła się dwóch osobników. Przystąpili przed domem wdowy Otylii Stöckermanowej. Niewiasta, jakby przecuciem wiedziona, przebudziwszy się z pierwszego snu podeszła pod okno i z przerażeniem ujrzała dwie zakradające się ku domowi sylwetki. W okamgnieniu napastnicy wybili szyby i wskoczyli do mieszkania. Było ich już trzech: Stöckermanowa miała jeszcze tyle zimnej krwi, że chwyciła toporek do ręki, z którego jednak nie zdążyła zrobić należytego użytku, ulegając przewadze drabów. Pod groźbą śmierci, musiała przerażona kobieta usiąść na krzesło i cichuteczko siedzieć. Rabusie zaś przed siebie przeszukali wszystkie szuflady. W ręce wpadło im tylko 35 zł, obrączka ślubna i drobnotki. Wycofując się z domu, zniknęli niebawem pod osłoną nocy. Na wszczęty alarm, policja zarządziła pościg za bandytami, których też ujęto.

Wyrokiem pierwszej instancji niebezpieczni bandyci Józef Mah, Leon Kuzka i Marceli Müller zasądzeni zostali każdy na 3 lata ciężkiego więzienia z pozbawieniem praw obywatelskich.

Józef Mah odwołał się do sądu apelacyjnego, który jego sprawę wczoraj rozważał. Sąd nie widział jednak potrzeby zmieniać wyroku pierwszej instancji i zatwierdził go w całej rozciągłości.

Kto winien śmierci?

W Pamiętkowie miał miejsce swego czasu wypadek oberwaniasa się wielkich rozmiarów bryli gliniastej, która przegniotła śmiertelnie robotnika Józefa Olejniczaka. W związku z tem właścicielka cegielni Olga Bartsch i kierownik Walter Bartsch postawieni zostali w stan oskarżenia.

Rzeczoznawca stwierdził, że oskarżeni nie ponoszą w wypadku winy, że zmarły tragicznie Olejniczak nie posiadał należytych kwalifikacyj. Wyrokiem pierwszej instancji oskarżeni zostali uwolnieni. W drugiej instancji zapadł wyrok, zasądający podsądnych

na 300 zł. grzywny. W motywach podano, że kierownik Bartsch, syn oskarżonej nie posiadał również należytych kwalifikacyj do prowadzenia przedsiębiorstwem.

Z'osiłwy alarm

Na ul. Półwiejską przywołano straż pożarną, a po przybyciu jej okazało się, iż był to z'osiłwy alarm. Sprawcę niemądrego alarmu w osobie Edwarda Gengego z zawodu krawca (Wierzowa 9) przytrzymaono, gdyż oberwał on spowodowane przez siebie widowisko. Zabawa ta będzie prawdopodobnie p. Gengego dużo kosztowała. (k)

Epidemia grypy

Na terenie Leszna i Ostrowa panuje silna epidemia grypy. Znaczący odsetek dzieci nie uczęszcza do szkół. Władze szkolne, by zapobiec rozszerzeniu się choroby, zamknęły szkoły na kilka dni.

KALENDARZYK

Czwartek, 25 lutego 1932.

Słońce: wschód 6:50; — zachód 17:22; — długość dnia 10 godz 32 min.

Księżyc: wschód 22:29; — zachód 7:53; — Stan pogody według spostrzeżeń Stacji

Meteorologicznej przy Uniw Pozn: Czwartek, godz 7 rano: temperatura powietrza niska — 8 st. C., pogodnie, wiatr wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 758 mm — W ubiegłej doby temperatura najwyższa + 1 st. C., najniższa — 8 st. C. Ilość opadu 3 mm. po pełni.

Kal rzk.: Maciej Ap.; jutro Wiktor.
Kal słow.: Sławoboj; jutro Mirosław.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka „Pod Złotym Lwem”, Stary Rynek 75 — Apteka Sapiieżyńska, pl. Sapiieżyński 1. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76. — Apteka „Pod Eskulapem”, pl. Wolności 13.
Wilda: Apteka „Pod Koroną”, Górna Wilda nr 61.
Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą”, ul. Kraszewskiego 12.
Lazarz: Apteka „Przy parku Wilsona”, ul. Marsz. Focha 47.
W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze

KRONIKA KOŚCIELNA

— W kościele S. S. Karmelitanek Bo-sych (ul. Niegolewskich 23) dnia 28 bm. (w niedzielę) o godz. 10 msza św za wszystkich dobroczyńców Karmelu, o godz. 6 po południu (a nie o 5) nabożeństwo ku czci św Tereni — wystawienie Najśw Sakramentu — kazanie — przyjmowanie do Bractwa — całowanie relikwii. Przy furcie i przy kościele są do nabycia nowe książeczki.

OSOBISTE

— Z Uniwersytetu Poznańskiego. W środę, dnia 24 bm. odbyła się w małej auli uroczysta promocja p. Marii Kielczewskiej ze Srody na doktora filozofii. Promocji dokonał p. dr Stanisław Pawłowski, profesor zwyczajny geografii, w obecności Jego Magnificencji Pana Rektora prof dr Jana Sajdaka i p. dziekana wydziału matematyczno-przyrodniczego prof. dr. Dobrowolskiego.

ZYCIE SOKOLE

— Tow. gimn. „Sokół” Poznań — św. Łazarz wzywa wszystkich druhów gniazda do stawienia się w piątek dnia 26 bm o godz. 19 w szkole wydajalowej, ul. Berwińskiego do ćwiczeń seniorów.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Zjazd abiturientów z lat 1901 i 1902 w Poznaniu odbędzie się w dniu 1 marca br. Tradycyjnie rozpocznie się zjazd wysłuchaniem mszy św żałobnej za zmarłych kolegów którą odprawi jako koabiturjent z roku 1902 ks prob Stanisław Budaszewski z Poznania o godz 11 w kościele pobornardyńskim. Po mszy św zwiedzenie gimnazjum Marii Magdaleny i przepiszenie akt maturalnych. O godz 14 wspólny obiad w salce parterowej Bazaru wieczorem schadzka w lokalach Koła Towarzystwa.

— Z Tow. Właścicieli Domów i Nieruchomości. W poniedziałek dnia 29 bm. o godz 6 popołudniu odbędzie się na sali p Jarockiej przy ul Masztalarskiej 8. Zebranie członków Towarzystwa Właścicieli Domów i Nieruchomości w Poznaniu — Wstęp na salę za okazaniem kwitu na zapłaconą składkę członkowską za I kwartał br.

„Bieda — szyby” na Śląsku

Niezwykle ciekawy, oryginalny, bogato ilustrowany artykuł o dziełach kopalniach na Gornym Śląsku.

Trąby jerychońskie

Bardzo interesujący artykuł o historii bibliego miasta Jerycha. urozmaicony rewalucyjnymi zdjęciami i licznymi rysunkami

w najnowszym 9-tym numerze tygodnika „Ilustracja Polska”

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokiej kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kółporterów ulicznych, w księgarniach oraz w agenturach naszych Miesięczny abonament 1,50 zł. kwartalnie 4.— zł bez kosztów przesyłki. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji — Poznań św. Marcina 70.)

KRATKI SĄDOWE

Prokurator wniósł o karę śmierci — sąd uniewinnił

Proces o mord pod Czerniejewem

Od kilku dni toczył się przed sądem okręgowym w Gnieźnie proces przeciwko Józefowi Walczakowi i Wojciechowi Piaseckiemu, zamieszkałym w Szczytnikach, o dokonanie morderstwa na osobie inwalidy wojennego Jana Pylewskiego ze Szczytnik Czerniejewskich w dniu 12 grudnia 1930 r.

S. p. Pylewski udał się krytycznego dnia do Czerniejewa, aby tam załatwić formalności, związane z rentą inwalidzką. W drodze powrotnej został napadnięty i przez zadanie kilku ciężkich urazów cielesnych w głowę tępem narzędziem pozbawiono go życia. Śmierć nastąpiła wskutek rozbięcia czaszki i naruszenia mózgu.

Rozprawie wtorkowej przewodniczył wiceprezes S. O. sędzia Hoppe. Przesłuchano 27 świadków. Zeznania samych oskarżonych ograniczyły się tylko do wykazania alibi. Oskarżony Walczak już po raz drugi w swoim życiu znalazł się na ławie oskarżo-

Przy zaparciu stolca, wzdęciu brzucha, nadkwaśności soku żołądkowego bólach głowy, przeculeniu, uczuciu strachu, ogólnem złem samopoczuciu i zmęczeniu łagodnie działająca naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” daje łatwe wypróżnienie, uwalnia organizm od pozostałości w jelitach i w wielu wypadkach zapobiega zapaleniu ślepiej ki zki. nw 8 879

— Ze „Strzechy”, Korporacji Budowniczych Poznańskich, Roczne walne zebranie odbędzie się w dniu 29 bm. o godz. 17 w sali przy ul. Sew. Mielżyńskiego 23.

WYKŁADY

— Koło Medyków, Stud Uniw Pozn. komunikuje iż wykład p prof dr Kapuścińskiego n t „Choroby weneryczne a oko” mający się odbyć w najbliższych piątek, 26 bm., zmuszone jest z powodu choroby prelegenta przełożyć na następny piątek, 4 marca. Równocześnie przypomina, że najbliższym wykładem będzie wykład p prof dr L. Padlewskiego n t „Choroby zakaźne, a środki spożywcze” w poniedziałek, dnia 29 bm o godz 20 w sali Śniadeczek (Coll. Medicum) przy ulicy Fredry 10.

WIECZORY, KONCERTY

— Chór męski „Echo” urzędu w sobotę, 5 marca w auli Uniwersytetu koncert wokalny. W programie usłyszemy prócz wybitnych i wartościowych kompozycji dawniejszych naszych mistrzów jak Zelenkiego „Chór strzelców”, Jareckiego „Śpiewak zwycięzca”, także arcydzieła współczesnych: Styśia, Świerzyńskiego, Waldek-Walewskiego, Marka, ks. Rizziego i Adama Harasowskiego. Utwory ostatnich dwóch należą do kompozycji „nowego stylu” i są bardzo interesujące w swej barwie i ujęciu. Potężny „Grający step” Walewskiego, dotąd tu nie wykonywany, wchodzi również w program. Kultura śpiewacka „Echa” i dyrygent prof Feliks Nowowiejski dają gwarancję, że będzie to koncert wysoce interesujący i stanie, jak dotychczasowe występy tego chóru, na wyzynie artystycznej. Jako soliści wystąpią artysta opery, tenor p. Stanisław Roy i członek „Echa”, prof. Roman Heising (bariton).

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Koło Przyjaciół Harcerstwa przy Harc Drużynie „Wilków Morskich” urzędu w dniu 28 lutego 1932 r w auli szkoły powszechnej im Konarskiego przy ulicy Marii Magdaleny 2. obchód 10-lecia, na który dla braku adresów zapraszamy uprzejmie na tej drodze wszystkich sympatyków i przyjaciół naszego K P H., drużyny oraz harcerstwa — Zarząd

Program: godz. 9 ta msza św w kościele Bożego Ciała; godz 10:30 uroczystość w wyżej wspomnianej szkole.

— Przedstawienie zakupione przez Chor Wilkp. Zw Hallerczyków w Teatrze Nowym. Przedstawienie Teatru Nowego, zakupione przez Chorągiew Wielkopolską Związku Hallerczyków odbędzie się w sobotę, 27 bm. Wystawiona będzie sztuka „Caryca i Rasputin” Początek o godz 18. Ceny miejsc są znacznie niższe. Bilety do nabycia w firmie St Pelczyński, ulica 27 Grudnia 1 oraz w dniu przedstawienia od godz 14 w kasie Teatru Nowego.

KRONIKA MIEJSCOWA

— Komitet dla spraw bezrobocia nadał pp kupcom do wiadomości, że od dn. 25 lutego realizować będzie rachunki do nr 1800

— Biuro Oddziału Polskiej Agencji Telegraficznej (P. A. T.) w Poznaniu zostały przeniesione z dniem 25 bm. z do-

nich; — pierwszy raz oskarżono go przed 20 laty o podobną zbrodnię, od której go jednakże sąd przysięgłych w Ostrowie Wlkp. dla braku dowodów winy uwolnił.

Zamordowany Pylewski był człowiekiem spokojnym. Wrogów nie miał. Jeżeli zaś prokurator osadził na ławie oskarżonych Walczaka i zięcia jego Piaseckiego, to dlatego, że śp. P. mieszkał w domu, należącym do rodziny Walczaków, gdzie między nim a Walczakiem dochodziło na tle mieszkaniowym do częstych i ostrych kłótni.

Świadkowie nie konkretnego do sprawy nie wnieśli.

Prokurator stawiał jednakże wniosek o ukaranie oskarżonych po myśli § 211. karą śmierci.

Sąd po półgodzinnej naradzie wydał wyrok uwalniający od winy i kary dla braku dostatecznych dowodów winy.

Obronę sprawował apl. sąd. Tarka-

tychczasowego lokalu przy ul. Skarbowej nr. 1 do nowego lokalu przy Al. Marcinkowskiego 23 parter.

KRONIKA POLICYJNA

Ujawnienie włamywaczy. W powiecie ostrowskim ujawniono szajkę włamywaczy, którą odstawiono do dyspozycji władz sądowych. W skład szajki wchodził Franciszek Strauch i Stanisław Dopierała z Grzegorzewa w powiecie krotoszyńskim, oraz Wacław Nawrocki, Stefan Jańczyk i Karol Strauch z Krotoszyna. — Szajkę wspomnianą udowodniono 8 kradzieży z włamaniem na terenie powiatów krotoszyńskiego i jarocińskiego. — Oprócz włamywaczy ujawniono również paserów. (k.)

KRONIKA WYPADKÓW

Zderzenie się taksówki z motocyklem pocztowym. Na placu Bernardyńskim przy zbiegu ulic Zielonej i Za Bram-

ką zderzyła się dorożka samochodowa z motocyklem pocztowym nr. P. Z. 45 039. Zderzenie nastąpiło w chwili, gdy motocykl, po zabraniu poczty z pobliskiej skrzynki, usiłował wjechać na ul. Zieloną. Przy zderzeniu u motocykla pocztowego pękła oś, a u dorożki samochodowej uszkodzony został błotnik. Na szczęście obyło się bez wypadku w ludziach. Po porcie wyjechał inny motocykl, zaś uszkodzony pojazd pocztowy zabrał samochód ciężarowy poczty. (k.)

Samobójstwo. W Bydgoszczy popełnił samobójstwo, topiąc się w rzece Brdzie, mieszkaniec tego miasta Ignacy Teichel. Zwłoki jego wydobyto wkrótce. Przyczyny samobójstwa nie stwierdzono. (k.)

Niefortunny skok z tramwaju. Z tramwaju linii 4 wyskoczył p. Leon Polowczy (Chwaliszewo 18) Przy wyskakiwaniu z tramwaju w biegu p. Polowczy poranił się dotkliwie na twarzy tak, że operować go musiało pogotowie ratunkowe. (k.)

reziński odczytał referat o znaczeniu Papieża. Akademię uświetniły swym śpiewem Młode Polki Nauczycielka p. Stelnertówna wygłosiła referat o życiu i działalności obecnego Papieża Piusa XI. Śpiewem Młodych Polek zakończono uroczystą akademię.

(Nowy zarząd w Tow. Przemysłowców.) W ub. niedzielę odbyło się w lokalu p. Al. Grusa walne zebranie Tow. Przemysłowców. Po zbadaniu kasy udzielono kasjerowi jak i całemu zarządowi pokwitowania. Następnie wybrano z wielkim trudem następujący zarząd pp.: mistrz siodlarski Kazimierz Różdżyński — prezes, kupiec p. Henryk Graetz — wiceprezes, mistrz rzeźniczy Bernard Kiciński — sekretarz, mistrz stolarski — Nikodem Suszycki — skarbnik, mistrz krawiecki — Niezborala Jan — bibliotekarz, mistrz krawiecki Andrzej Niezborala i mistrz stolarski Jan Grützmacher — lawnicy, mistrz kowalski Schulz Franciszek — komendant. Pośmiertne kasy pośmiertnej pozostawiono w dotychczasowej wysokości 40 złotych.

(Z Młodych Polek.) Tutejsze Tow. Młodych Polek „Promyk” odbyło w ub. piątek swe doroczne walne zebranie. Po załatwieniu spraw formalnych wybrano nowy zarząd w następującym składzie pp.: nauczycielka Marja Stelnertówna — prezeska, Małgorzata Chmielnikówna — wiceprezesa, Joanna Kowalska — sekretarka, Bolesława Tykwińska — wicesekretarka, Marianna Witkowska — skarbniczka, Helena Kröllówna — naczelniczka. (um.)

Września. (Wykład.) W niedzielę, 28 bm., o godz. 17.30 odbędzie się w sali hotelu „Pod białym Orłem” odczyt prof. Uniw. Poznańskiego, dr. Kazimierza Chodyńskiego na tem: „Przyczyny bolszewizmu”. Bilety wstępu na wykład dla dorosłych 50 groszy, dla młodzieży uczącej się i wojskowych niższych stopni 20 groszy.

Środa. (Jubileusz.) Zamieszkały w Winnejgórze w pow. średzkim prof. Antoni Mikołajewski, znany działacz społeczny, obchodził 80-lecie swych urodzin.

(Nawrócenie prawosławnych.) Podczas odbywającej się w Środzie misji przyjeżd do kościoła katolickiego dwóch mężczyzn wyznania prawosławnego.

(Pożary.) W Targowejgórce Małej w pow. średzkim spaliła się stodoła Piotra Bałaczego. Szkoda wynosi 6 000 zł. W Klonach w pow. średzkim spaliła się obora majątności. Pożar powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem. (ak.)

Krotoszyn. (Walne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków.) W sali Hotelu Wielkopolskiego odbyło się walne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków. Zebranie zajął przy udziale 80 członków druż. prezes Józef Włodarczyk. Nowy zarząd składa się z pp.: Prezes — Józef Włodarczyk, I wiceprezes — Miecz. Kończak, II wiceprezes — Talarczyk, sekretarz — Maksym. Jelnowski, zast. sekr. — Tokarski Mieczysław, komendant — Rybakowski, skarbnik — Sękowski WL, radni — Gmur Ignacy, Sękowski sen., Krystkowiak Stanisław. Towarzystwo liczy ogółem 209 członków.

(Kradzież.) Nieznani sprawcy wybili okno wystawowe w składzie obuwia p. Waldeckiej przy ul. Kaliskiej i skradli 5 par obuwia. Ten sam los spotkał okno wystawowe na ul. Kaliskiej u p. Skrzypka. Tutaj jednakowoż złodzieje zostali spłoszeni, nie nie zabierając. (kf.)

Kępno. (Ofiara nożowców.) W czasie jarmarku we wtorek nieznanymi złościami pokłuli nożami p. Franciszka Wywijasa z jednej z okolicznych wsi. Ciężko poranionego Wywijasa przewieziono do szpitala.

(Z nad granicy.) Władze niemieckie przystąpiły do budowy linii kolejowej w pasie granicznym, przylegającym do pow. kępińskiego i ostrzeszowskiego. Linja ta połączy Miedzybórz z Namysłowem i Brzegiem. Ułatwi ona również ruch graniczny polsko-niem., na tym odcinku. (Pat.)

Z POMORZA

Działdowo. (Śmierć pod lodem.) Synek robotnika Kryszczaka z Szczuplin, chcąc sobie skrócić drogę do szkoły, udał się przez zamrażnięte jezioro Ślaby. Niestety załamał się i chłopiec utonął w oczach matki, która nadbiegła z pomocą. Zwłoki jego wyłowiono. (x.)

Gdynia. (Propaganda Gdyni.) — Ostatnio odbyło się tutaj nadzwyczajne walne zgromadzenie Gdynskiego Związku Propagandy Turystycznej. Dłuższe przemówienia i sprawozdania wygłosili prezes organizacji, dyr. „Żegluga Polskiej” p. Rummel, delegat komisariatu rządu p. Zakrzewski i starosta morski p. Henszel. Ogólnie stwierdzono, że wszelkie zamierzenia propagandowe są utrudnione z powodu braku pieniędzy. W sezonie obserwuje się na wybrzeżu znacznie większą ilość turystów. Letnicy — w roku ubiegłym około 21 tysięcy — wybierają obecnie najtańsze miejscowości i pensjonaty. Stwierdzono, że Gdynia nie ma pretensji do kąpieliska, tylko pragnie być centralną turystyczną, ale nie omówiono tego zagadnienia szerzej. Starosta morski p. Henszel zwrócił uwagę na braki komunikacyjne na wybrzeżu i zganił cenę przejazdów w autobusach M. T. I. K., pobierających za kurs Gdynia — Jastrzebia Góra 12 zł od osoby Ryr. Rummel podkreślił m. in., że dobrze by było, gdyby Gdynia na wzór zagranicy miała jakąś „specjalność”, chociażby nią był pewien gatunek kielbasy. (S. B.)

Legja Podchorążych Rezerwy

Dziś odbędzie się w lokalu Związku Oficerów Rez. przy Starym Rynku 80-82, I ptr odczyt dla podchorążych rez. n. t. „Środków walki gazowej i obrona przeciwgazowa”, który wygłosi p. por. Łyskowa. Początek o godz. 20. Zarząd Legji prosi o liczny udział wszystkich podchorążych rez.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Kazimierz Zawieja, Kościan, z prośbą o cudowne uleczenie 5 zł. — Salomea Ziełewska, Poznań, 20 zł. — W. S. z prośbą o wynajęcie pokoju, 1 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 840 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

S. M. P. pod wezwaniem św. Alojzego Fara, Zebranie plenarne odbędzie się dziś w czwartek, 25 bm o godz. 19.30 na sali OOJ. Jezuitów przy ul. Dominikańskiej 8.

Wydział Fryzjerski przy Tow. Młod. Przemysłowców w Poznaniu. Walne zebranie odbędzie się 1 marca br. o godz. 20 w lokalu p. Jarockiej przy ulicy Masztalarskiej. Na porządku obrad wybór zarządu i inne bardzo ważne sprawy.

Tow. b. Zolnierzy 14 p. a. p. Wlkp. Zebranie miesięczne odbędzie się 2 marca o godz. 20 w świetlicy 5 baterji 14 p. a. p. przy ul. Solnej 2.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 24 lutego zgłoszono: Zofja Kierska, z domu Götzendorf-Grabowska, 77 l. Józef Klinke, ksiądz kanonik, 62 l. Jadwiga Wujecka, z domu Kasprowiczówna, wdowa, 75 l. Stefan Braszak, 5 mies. 23 dni. Kazimiera Perzówna, 23 dni. Franciszka Maciejewska, robotnica, 22 l. Jan Bartkowiak, 12 godzin 15 min. Teodor Ignacy Szumiłowski, robotnik, 25 l. Franciszek Kolberg, emeryt tramw., 78 l.

TEATRY

„Ten, którego biją po twarzy”

Dziś premiera znakomitej sztuki L. Andrejewy „Ten, którego biją po twarzy”, w której biorą udział występujący gościnnie mistrz Junosza - Stępowski w roli hr. Manziniego i znakomity artysta Al. Węgierko, kreujący rolę tytułową. Originalne projekty prof. Jarockiego, wprowadzające w tej sztuce po raz pierwszy w Polsce duże zmiany dekoracyjne, nadają akcji odpowiedni nastrój, a jednoczesne występy dwóch „asów” tej miary, co Stępowski i Węgierko, dają rękojmię prawdziwej ucty artystycznej.

Recital

Prof. Nadziej PADLEWSKIEJ.

Centona pianistka nasza prof. Nadziewa Padlewska, wystąpi z jedynym koncertem w środę, dnia 2 marca wiecz. o godz. 8 w auli uniwersyteckiej. P. Padlewska, która cieszy się wielkim uznaniem w sferach muzycznych naszego miasta, a z okazji corocznego występu dała dowód swego wybitnego talentu, odegra program, zakrojony na wielką skalę. P. prof. Padlewska, zna nie tylko Poznań. Występy jej z Filharmonją warszawską przyniosły jej za każdym razem wielki sukces artystyczny, przez co zaliczona została w poczet stałych solistów koncertów Filharmonji. Zapowiedź występu tak znakomitej pianistki, zainteresuje niewątpliwie szerokie rzesze naszego świata muzycznego. Przedprzedaż biletów w cenie 1 do 4 zł w składzie cygar A. Szrejbrowskiego: ul. Gwarna 20, telefon 56-38. z w 13 532

Teatr Polski

DZIŚ — „Rozwód”. Piątek, 26. 2. „Kapitan z Koepenicku”.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Ten, którego biją po twarzy”. — Występ gościnny Stępowskiego i Węgierki. Piątek, 26. 2. „Ten, którego biją po twarzy” — Występ gościnny Stępowskiego i Węgierki. Sobota, 27. 2. „Ten, którego biją po twarzy” — występ gościnny Stępowskiego i Węgierki. Niedziela, 28. 2. o godz. 15.30 „Kubuś-bogater” — bajka dla dzieci. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr „Uśmiech”

DZIŚ — „Biały maza”. Piątek, 26. 2. „Kraina uśmiechu”.

TEATR NARODOWY

Niedziela, 28. 2. o godz. 20 po raz ostatni „Ogniem i mieczem”.

Teatr Wielki — Koncerty symfoniczne Niedziela, 28. 2. — XX koncert symfoniczny. Dyrygent: Feliks Nowowiejski. — Solista: Franciszek Berka (wiolonczela).

Nasi korespondenci donoszą Z WIELKOPOLSKI

Buk. Wystawa robót ręcznych i artystycznych, odbyć się mająca od 28 bm. do 4 marca, została z powodów nieprzewidzianych odcoszona. Otwarcie wystawy odbędzie się 6 marca o godz. 9.30 rano i trwać będzie przez cały tydzień.

Kostrzyn. (Teatr amatorski.) — Gniazda sokole w Kostrzynie wystawily w dniu 7 bm. w Sokolni wodewil „Polacy w Ameryce” czyli „Pod gwiaździstą banderą”. Sztuka wywołała olbrzymie zainteresowanie w miasteczku, tak, że podczas przedstawienia duża sala Sokolni zapelniona była do ostatniego miejsca, a wielu odeszło od kasy bez biletów. Przedstawienie sokole w Kostrzynie cieszą się zawsze sympatią obywatelstwa. Sztuka, osnuta na tle życia rodaków w Ameryce, wystawiona była okazale, a amatorzy (członkowie gniazd sokolich) grali z taką werwą, że wywoływali niemiłą klaski. Role były dobrze podzielone i wszyscy amatorzy wywiązali się z nich bardzo dobrze. Również dobrze wypadły śpiewy tak solo jak i chórowe, co jest zasługą dyrygenta p. Eichstaedta. Przygrywała dzielnie orkiestra 7 p. Strzelców Konnych. Zachwyt wywołały przeszliczne tańce, w szczególności dancerskiej pary polskich marynarzy. Na zakończenie wykonały sokolice w 4 pary krakowiaka. Ładna dekoracja sceny i barwne światła reflektorów stanowiły dobrą oprawę sztuki. Dekorację wykonał bezinteresownie p. E. Markiewicz — urządzenie zaś świetlne również bezinteresownie dh. Blum, kier. elektryczni. Po przedstawieniu odbyła się w zamkniętym kółku zabawa taneczna, na której drużyny i druhowie oraz zaproszeni goście bawili się w jak najlepszej harmonji. Na ogólnie życzenie powtórnego przedstawienie w dniu 21 lutego, przeznaczając zysk na ubogich m. Kostrzyna. Jest faktem, że równie piękne przedstawienia miasteczko nie widziało od szeregu lat.

Oborniki. (Z Kółka Rolniczego.) Miesięczne zebranie odbyło się dnia 21 bm. na sali p. Narożyńskiego pod przewodnictwem prezesa p. Teodora Kozubskiego. Po przeczytaniu protokołu z ostatniego zebrania zakomunikowano zebrany, że zarząd czyni starania, aby uzyskać subwencję z powiatu na zakup ziemniaków oraz, że w najbliższym czasie odbędzie się zjazd rolników w Poznaniu. Poza to omawiano różne inne sprawy gospodarcze. Termin walnego zgromadzenia ustalono na dzień 4 marca. (kko.)

Rogoźno. (Złamanie ręki i nogi.) 6-letni Konrad Nowak z Laskowa spadł z wzetu i odniósł złamanie ręki i nogi. Po udzieleniu pierwszej pomocy odwieziono go do szpitala w Wągrówcu.

(Kradzieże.) W ostatnim tygodniu dokonano kilku kradzieży. Włamano się do składu p. Waliszewskiego i skradziono towary kolonjalne wartości 190 zł. U p. Konstantego Grabusa skradziono około 35 litrów wina. Drobnych kradzieży dokonano u p. Husa, p. dr. Woznego, p. Chudzińskiego oraz p. Bernarda Rohdego. W wyniku dochodzeń ujęto niej. Tomasa Nowaka z Rogoźna, natomiast wspólnicy jego Franciszek Urban i Piotr Modryk zbiegli. Dochodzenia dalsze w toku.

(Z ruchu Tow.) W salce parafjalnej odbyło się pod przewodnictwem p. Demskiego zebranie sekcji misyjnej S. M. P. W czasie obrad p. Demski wygłosił treściwy referat p. t. „Jakie korzyści przynosi nam Akcja Misyjna”. Drugi referat p. t. „Karjera Edisona” wygłosił p. E. Napieć. Walne zebranie uchwalono odbyć w dniu 31 marca br. (ske.)

Wronki. (Z Tow. Samodzielnych Kupców.) Walne zebranie Towarzystwa Samodzielnych Kupców we Wronkach zajął prezes Franciszek Tumidajewicz. — Przewodnictwo oddano p. Krysińskiemu. Wyczerpujące sprawozdanie z 3-letniej działalności zdali poszczególni członkowie zarządu. Zarządowi udzielono pokwitowania. Po przeprowadzeniu uzupełniających wyborów skład zarządu jest następujący pp.: Franciszek Tumidajewicz — prezes, Hieronim Krysiński — wiceprezes, Franciszek Buczyk — sekretarz, Jan Czwojdzkiński — zast. sekretarza, Józef Szalaty — skarbnik.

Chodzież. (Kurs rolniczy.) W dn. 18 bm. w sali Hotelu Centralnego odbył

się specjalny kurs rolniczy, zorganizowany przez Wielkopolskie Towarzystwo Kółek Rolniczych. Na zapelnionej po brzegi sali wygłoszone zostały rzeczowe referaty, wysłuchane z żywym zainteresowaniem. Potem wywiązała się żywa dyskusja.

(Z Polskiego Czerwonego Krzyża.) — W ubiegłym tygodniu odbyło się w sali Hotelu Centralnego walne zgromadzenie P. Cz. K. Zebranie zajął prezes p. dr. Korzeniewski, proponując na przewodniczącego p. rektora Nowackiego, który funkcję tę przyjął. Prezes, zdając relację z dotychczasowej działalności, podniósł, iż jakkolwiek P. Cz. K. w Chodzieży podjął swą działalność dopiero kilka miesięcy temu, to jednakowoż praca Czerwonego Krzyża zrobila postęp, czego dowodem jest chociażby liczba członków, dochodząca do 400. Program pracy na przyszłość jest dość szeroko zakrojony, zaś zamiar uruchomienia samochodu sanitarnego będzie wykonany w najbliższej przyszłości. Następnie przyjęto do wiadomości sprawozdanie sekretarza. Ze sprawozdania skarbniczki p. Kurpiszówny wynika, że wyjazd p. C. K. wynosił dotychczas 2 417 zł. Zarządowi udzielono jednogłośnie absolutorjum. Ustupujących członków zarządu pp. dr. Korzeniewskiego, ks. prob. Kurpisza oraz dr. Janzewską wybrano ponownie. Komisję rewizyjną uzupełniono przez przyjęcie p. aptekarza Maniewskiego w miejsce ustępującego kom. P. P., p. Woznickiego. Po uchwaleniu budżetu na rok 1932-33, który obraca się w ramach 5500 zł, przewodniczący rektor Nowacki zamknął zebranie. (jm.)

Strzelno. (Walne zebranie.) Odbyło się roczne walne zebranie sekcji panien przy Sodalicji Marjańskiej. Wybrano następujący zarząd pp.: przewodnicząca — Szczepańska Stefania, zast. przewodn. — Hubertówna Klementyna, sekretarka — Boeschówna Lucia, zast. sekretarki — Szczepańska Barbara, skarbniczka — Latosińska Zofja, zast. skarbniczki — Rucińska Kazimiera, radne: Przybylska Pelagja, Czechowska Kazimiera, Zbierska Marja.

(„Sokol”). Na odbytem walnym zebraniu Tow. gimn. „Sokol” w Strzelnie wybrano następujący zarząd: prezes — Franciszek Sztydzik, wiceprezes — Józef Janiszewski, sekretarz — Marjan Plewiński, zast. sekretarza — Ignacy Świątkiewicz, skarbnik — Mieczysław Wrzesiński, naczelnik — Józef Kaliński, gospodarz — Wincenty Graczyk, chorąży — Adam Wachulski, lawnicy — Trzeci Władysław, Józef Wróblewski, Bernard Fiebig, Wincenty Płocienniczak.

(Akcja Katolicka.) Ostatnio odbyło się walne zebranie Akcji Katolickiej, na którym dokonano wyboru nowego zarządu, skład którego jest następujący pp.: dyrektor — ks. prałat Czechowski, prezes — Maks. Gruhn, zastępca — Wegner Franciszek, sekretarz — Łyskawa Jan, zast. sekretarza — Wesolowski Franc., lawnicy — Stefan Płocienniczak, skarbnik — Albin Radomski, referenci — Wojciech Daszyński, Wawrzyński Jan, Porada Paweł, lawnicy: Kaz. George, Płocienniczak Roman, Gabrjela Stępczewska, Wanda Siemianowska, Marja Plucińska i Zofja Dymelówna.

(Dzień Papieski.) W celu uczczenia 10 rocznicy pontyfikatu Papieża Piusa XI, zorganizowała tut. Akcja Katolicka Dzień Papieski. O godz. 10.15 odbyło się w kościele parafjalnym uroczyste nabożeństwo. Wieczorem w sali Parku Miejskiego odbyła się wieczornica. Na całość programu złożyły się śpiewy, deklamacje. — Zajął wieczornicę wobec licznie zebranych gości p. Wojciech Daszyński, referat wygłosił nauczyciel p. Wawrzyński Jan, kończąc referat trzykrotnym okrzykiem na cześć Papieża. Zakończono wieczornicę wspólnym śpiewem.

(Nieszczęśliwy wypadek.) W tartaku firmy Gestalter Hermann w Strzelnie zdarzył się nieszczęśliwy wypadek. Robotnik Tarczewski podczas pracy postradał kilka palców u prawej ręki. Nieszczęśliwemu udzielono natychmiast pomocy lekarskiej. (mc.)

Ujście. (Akademia Papieska.) Z inicjatywy ks. prob. Dudzińskiego odbyła się w ubiegłą niedzielę w sali Domu Parafjalnego uroczysta akademia z okazji 10-lecia koronacji Ojca św. Akademię zajął ks. proboszcz, przedstawiając jej cel i znaczenie. Następnie p. nauczyciel De-

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POMORSKIE ŚWIĘTO NAUKI POLSKIEJ

Toruń, 24 lutego.

Dzień 459-tej rocznicy urodzin M. Kopernika uczcił Toruń tradycyjnym świętem nauki i kultury polskiej, które dzięki sprawozdaniom i referatom, wygłoszonym na walnym zgromadzeniu i na dorocznym posiedzeniu publicznym Towarzystwa Naukowego, jako też dzięki otwarciu cennych zbiorów po śp. Walerym Amrogowiczu dało poważny i bogaty obraz dorobku Pomorskiego Instytutu Naukowego, kustosa Chmarzyńskiego (o zbiorach Amrogowicza) i dyr. Mocarskiego (o Książnicy Miejskiej). Sam ksiądz-prezes zagałę obrady referatem „Przedmiot i zakres historii kultury“.

W referatach i sprawozdaniach uwidoczniła się ważność placówki kulturalnej jaką jest Towarzystwo Naukowe i mnogość dokonanej pracy. Jego pion wydawniczy pomnożył takie publikacje, jak zeszyt 1-szy XXXVII. tomu „Roczników“, zawierający wartościową monografię p. Cichoszewskiej „Cmentarzisko w Poczerninie“, jako też omówione w nr. 74 naszego Działu „Fontes“ (tom XXV.) i „Zapiski Tow. Naukowego“ (zesz. 7—10 tomu VIII.). Powiększyły się głównie drogą wymiany z pokrewnymi instytucjami i towarzystwami — o 106 dzieł w 240 tomach jego zbiory biblioteczne, zaś do zbiorów muzealnych przybyła cenna spuścizna po śp. W. Amrogowiczu z jedyną w swoim rodzaju i niezmiernie rzadką kolekcją numizmatów, sztychów, obrazów, okazów etnograficznych (kaszubskich). Przekazano je jako depozyt do Muzeum Miejskiego w Toruniu.

Żywa działalność rozwinęło Towarzystwo na posiedzeniach naukowych wydziałów: historyczno-archeologicznego i teologicznego. Znalazła ona wyraz w szeregu referatów i dyskusyj na takie tematy, jak np.: „Walka Jana Opolskiego „Kropidła“ z Krzyżakami w obronie praw majątkowych diecezji włocławskiej“, „Chorągwie nagrobne na Pomorzu i ich geneza artystyczna“, „Kronika jezuitów toruńskich“, „Dola i niedola poddanych w Prusach Królewskich za dawnej Rzeczypospolitej“, „O kulturze ludowej Ziemi Malborskiej“, „Liturgia i sztuka kościelna“, „Zabytki starożytnej praktyki chrześcijańskiej w wielokobietnych obrzędach kocielnych“ i inne. Czynny udział Tow. w II. Zjeździe Pomorzoznawczym, zorganizowanym przez Instytut Bałtycki w Toruniu, przyczynił się w dużej mierze do koordynacji wysiłków obydwu bratnich instytucyj w zakresie prac badawczych nad zagadnieniami pomorskimi.

Niemalą była też współpraca Towarzystwa Naukowego w dziele tworzenia Pomorskiego Instytutu Naukowego w Toruniu. Z jego to inicjatywy powstał Tymczasowy Komitet Organizacyjny; z jego łona wyszła też myśl połączenia „Książnicy Miejskiej“, Archiwum m. Torunia“ i „Muzeum Miejskiego“ w jeden wielki Instytut Naukowy, któryby stanowił zawiązek przyszłego Uniwersytetu Pomorskiego w Toruniu (która to myśl rozwijali i popierali, wiele razy wybitni uczeni-polscy na łamach Działu Kultury i Sztuki).

Tymczasowy Komitet Organizacyjny — nie mogąc, pomimo usilnych starań, zebrać funduszków na budowę odpowiedniego gmachu i zrealizować odrazu swoje wielkie zamierzenia przeprowadził za zgodą Tow. Naukowego połączenie jego bogatych zbiorów muzealnych ze zbiorami Muzeum Miejskiego. Zbiory te uzupełniają się wzajemnie po gruntownej reorganizacji stanowią już dzisiaj poważny zawiązek wielkiego Pomorskiego Muzeum Regionalnego, które w swoich dwu głównych działach: archeologicznym i historycznym, obejmując w za-

rysie całokształt kultury materialnej i artystycznej Pomorza.

W Muzeum przeprowadza się pod kierunkiem dr. Wagi i kustosa Chmarzyńskiego katalogowanie zabytków, tworzy się specjalną mapiarnię i archiwum zabytków prehistorycznych według powiatów i zabytków, dokonywa się prac fotograficznych itd. Rozpoczęto też pracę nad „Przewodnikiem po Muzeum“, który obok bogato ilustrowanego katalogu z objaśnieniami obejmie także zarys prehistorji Pomorza.

Podjęte w roku 1931 przez dr. Wagę badania terenowe w okolicy Torunia w powiecie lubawskim i w Łążyńcu pod Toruniem dostarczyły bogatego materiału naukowego w postaci dużej ilości znalezisk z epoki kamiennej (pod Toruniem) i zabytków kultury żużelowej z wczesnej epoki żelaznej (w

Łążyńcu), które po zrekonstruowaniu wcielono do zbiorów Muzeum. Dr. Waga przygotowuje też monografię zbadanych przez siebie terenów.

Po uzyskaniu bogatych zbiorów Amrogowicza (obecnie inwentaryzowanych i katalogowanych) pociągnęło za sobą konieczność, aby rozszerzyć lokal Muzeum. Tymczasowy Komitet Organizacyjny przysłał Pom. Instytutu Naukowego zabiegania usilnie o pozyskanie kilku dalszych sal ratusza na pomieszczenie Muzeum, którego zbiory rozrastają obecnie niezmiernie szybko.

Ożywioną działalność rozwijała też w roku ubiegłym (dziesiątym od swego założenia) Książnica Miejska im. M. Kopernika w Toruniu, najpoważniejszy z warsztatów pracy naukowej na Pomorzu. Do jej pracy przyjdzie jeszcze wrócić.

Adam Münnich.

ŻYCIE KULTURALNE

SLAWISTYKA

„Lužickosrbsky Viestnik“, miesięcznik Towarzystwa Czeskosłowacko-łużyckiego „Adolf Czerny“ w Pradze, w numerze lutym przynosi m. in. Vlad Mayera „Podróż po Łużycach“, w sprawozdaniach — głosy polskie o Łużycach, dział lużyckich opowieści ludowych, dział literacki pod kierownictwem prof. Józefa Pata oraz drobne wiadomości z Łużyc.

SZKOLNICTWO

„Plan Jenajski“. Nakładem „Naszej Księgarni“ ukazała się praca dr. Józefa Mirskiego p. t. „Plan Jenajski jako szkoła wspólnoty“. Autor opisuje i krytycznie ocenia szkołę ćwiczeń przy uniwersytecie w Jenie, założoną w r. 1844 przez Karola Volkmarę Stoya a przekształconą po wojnie światowej przez profesora pedagogiki Piotra Petersena. Podstawową ideą tej szkoły jest idea „wspólnoty“, zmierzająca do głębokiego, duchowego powiązania z sobą pewnej grupy ludzi wzięli wspólnie przynależności do tej samej wiary, form życia i pracy, najwyższych idei i dążeń. Zdaniem Petersena tylko szkoła wspólnoty wychowuje prawdziwie osobowości i przysposabia je do współpracy nad rozwojem i doskonaleniem wyższych wspólnot: narodowej i ogólnoludzkiej. Fundamentem Planu Jenajskiego jest organizacja grupowa. Dzieci łączą się dobrowolnie w grupy. Przewodcą grupy jest nauczyciel. Rodzice biorą czynny udział w pracach szkoły. Podstawą jest nauka zespołowa, posiadająca formę swobodnej pogadanki. Z niej wylaniają się różne zagadnienia, które uczniowie opracowują przez studia jednostkowe i na t. zw. kursach. Petersen jest zwolennikiem koedukacji, a występuje przeciw selekcji. Szkoła jego — to w założeniu wzór szkoły wiejskiej, dlatego też warunki zewnętrzne są dostosowane do podobnych warunków na wsi.

Dr. Mirski przeprowadza krytykę Planu. Zarzuca mu brak należycie określonego ośrodka ideowego. Wspólnota jest raczej zewnętrzna, niż wewnętrzna. Idea „wspólnoty“ w koncepcji niemieckiej nie posiada warunków przeszczerpienia jej na grunt szkoły polskiej, lecz system Petersena warto poznać i wybrać z niego to, co w naszych warunkach może być pomocne w pracy wychowawczej. Książka dr. M. informuje szczegółowo i naogół jasno. (St. N.)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Gostyń i... Kijów. W „Kronice gostyńskiej“ kontynuuje i powtarza dr. Krotowski swe wywody o początkach państwa polskiego wywodząc go od Rusinów-Polan z Kijowa. Wywody te w drugoczący sposób zostały odparte swego czasu przez prof. Bujaka w inauguracyjnym tomie „Roczników Historycznych“ (1925) organie Tow. Miłośników Historji w Poznaniu. Wywodów nie przyjętych przez naukową krytykę szkoda powtarzać w regionalnym piśmie. Poza tą niepotrzebną rozprawą ciekawe przyczynki wnoszą artykuły p. Szulca o przywileju szewców w Krobi z 1453 oraz W. Stachowskiego o „cudzie w Zalesiu w 1879 r.“ tj. o ukazaniu się dzieciom Matki Boskiej na drzewie. Ciekawym także jest zestawienie głosów o „Kronice gostyńskiej“ i obojętności miejscowego społeczeństwa dla kulturalnej pracy jednostek. (J. St.)

MUZYKA

Strawiński i Honegger we Lwowie. Pisał nam ze Lwowa: Na koncercie Tow. Muzycznego wykonano pod batutą dyr. Soltysa Honeggera „Króla Dawida“ (znanego Poznaniowi z przed lat parę) oraz Strawińskiego „Symfonje psalmów“. W wykonaniu brały udział chór Tow. Muzycznego oraz soliści: śpiewacy operowi pp. Czarniecki (tenor), Plattówna i Hingleówna. Wrażenie było potężne, sukces wielki. (lk)

LITERATURA

Nagroda literacka Wilna. Piszą nam z Wilna: W początkach marca będzie przyznana doroczna nagroda literacka naszego miasta. Przed niedawnym czasem dyskutowano tę sprawę w prasie Szło o regulamin nagrody, mieszczący nieścisłości i nawet niestosowności, np. warunek, aby kandydaci sami zgłaszali swoje dzieła. Istotnie zgłosiło się i tym razem paru, lecz sam sąd konkursowy, który temi dniami odbył posiedzenie, skorygował w praktyce niefortunną „ustawę“ i przez usta swoich członków wysunął parę kandydatur o których jeszcze teraz byłoby przedwczesnym donosić Wilno literackie czeka rozstrzygnięcia nie bez ciekawości. (wz)

KRAJOZNAWSTWO

Ruch krajoznawczy w Poznaniu. Oddział P. T. K. w Poznaniu urządził w ub. roku 21 wycieczek dalszych. W miesiącach zimowych Oddział organizuje wycieczki po mieście Poznaniu. W grudniu urządzono 5 wycieczek, a wzięło w nich udział 285 osób: w styczniu w 5 wycieczkach uczestniczyło 500 osób. Wycieczki kontynuowane będą do kwietnia, kieruje nim sekretarz Oddziału p. Jaśkowiak. Członkowie Towarzystwa bezpłatnie korzystają z wycieczek i odczytów krajoznawczych, z ulg w schroniskach i indywidualnych 25 proc. zniżek kolejowych do 120 miejscowości w Polsce. Wpisowe wyrosi 3 zł. Biuro Oddziału P. T. K. w Poznaniu mieści się przy ul. Marsz. Focha 18, II p., pokój 25, tel. 71-52. Biuro czynne w poniedziałki, środy i piątki od godziny 17—19.

W PAŁACU SZTUKI LUDOWEJ

Z Warszawy donoszą nam:

Kto będzie chciał nabyć u źródła wytwory ludowego zdobniczego, będzie teraz wiedział, gdzie się udać. Sztuka ludowa (także i przemyślni domowi wiejski) mają swój pałac na Tamce nr 1. od dość dawna, lecz wielki ten dom nie mógł dotychczas użyć im odpowiedniego lokalu, chociaż mieściło się w nim i mieści Towarzystwo Popierania Przemysłu Ludowego. Teraz została opróżniona wielka sala na dole i urządzono w niej ogromny bazar, którego poświęcenie właśnie się odbyło.

Jest to w dzisiejszej postaci ogromny sklep, mający boczne pokójki i na wysokości pierwszego piętra galerję z wnękami. Jest się gdzie rozmieścić. To też wspaniałe, obfite i ciągle odnawiane zbiory Towarzystwa znalazły pomieszczenie tak efektywne, jakiego nigdzie może by się nie doczekały. Czego tutaj niema! Stroje ludowe, welniaki, hafty, wyroby z drzewa, ceramika, zabawki, tkaniny dekoracyjne, serwety, płótna, kilimy, chodniki, rzeźby... Cała Polska ludowa obeszła tę wystawę wytworami talentu samorodnego, posiadającego we wszystkim własne oblicze. Od wystrzyżanego łowickiego do zakopiańskich figurek mamy tutaj wszystko, czem może ozdobić się dom polski. Nikt nie natknie się na fałszyfikaty, jakich pełno po t. z. „sklepkach ludowych“, które nieraz zapatrują się w wyroby niby to oryginalne u ich naśladowców, jak to bywa chociażby z kilimami z Małopolski wschodniej, fabrykowanymi tak często przez żydowskich spekulantów.

Towarzystwo Popierania Przemysłu Ludowego może teraz łatwiej dojść do konsumenta z temi dziełami sztuki ludowej, które są ze wszech miar godne aby znajdować się w naszych domach na miejscu honorowem. Z nich przecież wyrosło nasze dzisiejsze zdobnictwo artystyczne, które, nim doszło do twórczych wyzów „Ładu“, było „polską sztuką kożuchową“ i skądś sympatia uśmiecha się w Krakowie przy narodzonych Towarzystwa Polska Sztuka Stosowana. Kogutki zrobiły w twórczości swoje i przeszły, została wielka sztuka, która zdobyła nam rozgłos światowy i została także źródłem, z którego wytrysnęła: zdobnictwo ludowe

T. W.

MUZYCZNY POZNAŃ

W POZNAŃSKIM ZWIĄZKU MUZYKÓW PEDAGOGÓW

Pięta z rzędu „Pogadanka“ Związku Muzyków - Pedagogów, która odbyła się niedawno w lok. Państwowego Konserwatorium Muzycznego miała na programie referat prof. Gertrudy Konałkowskiej p. t.: „Polska literatura fortepianowa dla kursu wyższego“ z ilustracją muzyczną w wykonaniu samej prelegentki. Prof. Konałkowska wyliczyła długi szereg polskich kompozytorów, którzy pomnożyli literaturę fortepianową utworami, odpowiednimi pedagogicznie dla kursu wyższego. Podala szczegółowe daty z ich życia, odzwierciedliła epokę, z jakiej dany kompozytor żył i tworzył i wymieniła szkoły, nauczycieli i mistrzów, których wpływ przejawia się w kompozycjach, dając w ten sposób charakterystyczny obraz twórczości każdego z nich. Pomiędzy wspomnianych przez prelegentkę kompozytorów należy wymienić tych, którzy zajmują czołowe stanowisko w rozwoju technicznym literatury fortepianowej jak: Władysław Żeleński (1837—1921), Henry Pachulski (1859—1922), Juliusz Zarębski (1854 do 1885), J. I. Paderewski (ur. 1860), Zygmunt Stojowski (ur. 1870), Henryk Melcer (1869—1928), Franciszek Brzeziński (ur. 1867), Juliusz Wertheim (1880—1928), Ludomir Różycki (ur. 1884) i Karol Szymanowski (ur. 1882). Szczegółowo zwróciła prelegentka uwagę i na twórczość fortepianową naszych tułaczów kompozytorów, jak: Lucjan Kamiński, T. Z. Kasson, Feliks Nowowiejski, Jan Świdziński i Mieczysław Ziolkowski.

Ilustracja muzyczna uwypakowała charakterystyczne cechy zagranich kompozytorów, a tem samem różnice faktury, stylu i t. p. Utwory tak były dobrane, aby ujawnić również ewolucję twórczości niektórych kompozytorów. Zaznaczyło się też wyraźnie u Karola Szymanowskiego, który rychło porzuciwszy wpływ Chopina i Skrzybińskiego, przechodził przez różne etapy, aż skoncentrował się na folklorze. Jako dokumenty poszczególne okresów twórczości Szymanowskiego usłyszeliśmy Etiudę b-moll op 4 nr. 3, następnie śmiała w zabręczeniu etudę, w której jedna ręka gra w tonacji a-moll, druga zaś w Ges dur (atonalizm), a wkońcu dwa mazurki nr 4 i 7, w których przejawia się wpływ muzyki podhalańskiej.

W następstwie referatu p. prof. G. Konałkowskiej powstała interesująca i ożywiona dyskusja.

Pisma nadesłane

„Ochrona Zabytków Sztuki“. Zesz. 1-4.

Cz. I. Treść: Słowo wstępne. — J. Wojciechowski: „Historja powstania i rozwoju organizacji opieki państwowej nad zabytkami sztuki w Polsce“. — J. Remert: „Stanisław Tomkiewicz“. — W. Antoniewicz: „Włodzimierz Demetriukiewicz“. — F. Mączyński: „Restauracja kościoła N. P. Marji w Krakowie“. — T. Sz. drowski: „O odbudowie kolegiaty wislickiej“. — W. Molé: „O malowidłach ściennych w Wislicy“. — Z. Rokowski: „Obronny kościół w Brochowie“. — J. Piotrowski: „Budowa kruczków w kamienicy królewskiej we Lwowie“. — J. Siennicki: „Kościół N. P. Marji Zwycięskiej w Lublinie“. — J. Piotrowski: „Arsenał królewski we Lwowie“. — N. Pajzderski: „Konserwacja kościołów w Strzelnie“. — S. Lorentz: „Konserwacja ruin zamków w Wilenszczyźnie i Nowogrodzynie“. — R. Gürtler: „Roboty konserwatorskie na Górze Zamkowej w Nowogrodzku“. — N. Pajzderski: „Konserwacja średniowiecznych malowideł ściennych w kościeł św. Jana w Gniźnie“ i „Rekonstrukcja filaru międzywłowego w katedrze gnieźnieńskiej“. — J. Klus: „Konserwacja wież kolegiaty w Tumie pod Łęczycą“. — A. Karzewski: „Konserwacja ruiny zamku czerskiego“. — S. Lorentz: „Konserwacja wnętrza kościoła ostrowskiego“. — A. Oleś: „Zachodnia fasada katedry w Sandomierzu“. — J. Starzyński: „O restaurację fresków w kościele po-piarskim w Łowiczu“. — Spis treści. — Adr. Red. Warszawa, Al. Szucha 25. Gmach Min. W. R. i O. P.

„Przegląd Graficzny. Wydawniczy i Państwowy“. Nr. 7. Treść: Komunikaty. — J.: „Położenie przemysłu graficznego“. — „Współpraca zocerni ręcznej z maszynową“. — Przekształcenie farby podczas druku. — „Amerykanin o systemie farbowania“. — „Pierwszy tegoroczny polski katalog prasy“. — Orzecznictwo prawnicze. — S. Jurkowski: „Prasa w księżniczkach w Polsce“. — Praktyczne przyjmowanie. — Rozmaitości. — Wiadomości z firm. — Odnowiła redakcją. — Adr. Red. Poznań, ul. Masztalarska 8.

Z działalności „Bursy Rzemieślniczej” w Poznaniu

Podaliśmy w swoim czasie sprawozdanie z rocznego, walnego zebrania „Bursy Rzemieślniczej im. Staszycia” w Poznaniu, na którym obszernie sprawę rozwoju referował p. inż. Rydlewski kierownik wym. bursy. Z sprawozdaniem tem winien się bliżej zapoznać szerzej ogół społeczeństwa całego, a szczególnie je — odłam szerokiego rzemiosła i przemysłu. Otóż Bursa — czyli internat dla uczeni rzemieślniczych istnieje w Poznaniu od r. 1923 i rozwija się staraniem Tow. pod prezesurą p. S. Dobczyńskiego, Nacz. Kurat. O. S. P., Wydz. Szkół Zawod., z wiceprezesem ks. kan. L. Jaroszem na czele, dyr. Związku Stow. Młodz. Polskiej.

Kuratorami internatu są: p. Wład. Stiller, dyr. P. Szkoły Dok. Zawod. z ramienia szkolnictwa i z ramienia Izby Rzem. Pozn., prezyd. izby, p. Stopa. Skarbnikiem Tow. jest p. Ligocki, dyr. M. Szkoły H., sekretarzem tyt. p. red. A. Piotrowski. Tow. jest sądownie zapisane, a zarządy w zarządzie są honorowe. Wizorami kasy i ksiąg w Tow. są doświadczeni i nieodmiennego wyboru powołani pp. Krzyżagórski i J. Miklaszewski.

Kierownikiem internatu jest p. Mierydlewski, inż.-nauczyciel, inkasentem i czynnym sekretarzem tow. oraz kierownikiem biura przyjęć dla kandydatów na wychowanków jest zast. kierownika — b. rektor szkolny p. Żyniewicz. Lekarzem Bursy Rzem. jest p. dr. C. Rydlewski.

Stałych członków liczy Stow. obecnie niestety niewielej niż 15-tu.

Internat łączy się od 4 i pół lat, w tylnym skrzydle budynku magistrackiego przy ul. Rybaki 18 A, w 26 małych pokojkach. Zakład pomieszcza maksymalnie 42 wychowanków i jest stale przepełniony.

Fundusz Budowlany, który zapoczątkowano od r. 1926 wyłącznie od wewnątrz budować, t. j. własnymi oszczędnościami, później wolnymi datkami, następnie całkowitemi zbiorami z tanich 30-procentowych obiadów, a słabo także częściami, wydaniami na cel ten, rośnie powoli wyłącznie przyrostem własnych oszczędności i wynosi na dniu 31. 12. 1931 r. zł 32.173.65.

O wychowankach zakładu powiedzieć można, że przywiązują się bardzo do niego, zwłaszcza o bezrodzielskich wychowankowie z pod opieki rodzicielskiej, bywają oddawani chętnie pod rygór internatu przez rodziców i opiekunów, chociażby nawet i chłopcy sami chętniej mieszkać zamierzali bez kontroli na mieście. We wypadkach zagrożonego wydalenia blagają rodzice i opiekunowie o zatrzymanie wychowanka w opiece dalszej. Zachowanie wychowanków jest na ogół dobre.

W ciągu roku 1931 opuściło Bursę 26 wychowanków, przybyło 27, pozostało na końcu roku 41 wychowanków. Do dnia 31. 12. 31 r. dała Bursa schronienie 177 wychowankom. Zatrudnieni byli w rzemiosłach: krawiectwa męsk.: 2, kraw. damsk. 1, ślusarstwa masz.: — 36, tokarstwa w met.: — 23, instalatorstwa 8, ślusarstwa artyst. — 3, ślusarstwa budowl. — 10, ślu-

sarstwa kolejowego — 3, mechaniki precyzyjnej — 4, mechaniki lotniczej — 2, w rzem. monterskim, szofer-skiem i mechaniki samochodowej — 12, w elektrotechniczem — 14, stolar-skiem — 13, ślusarstwa narzędziowego — 1, piekarskim 1, piecownictwa — 1, szewstwa — 2, zecerstwa — 1, kocz-szykarstwa — 1, formiarstwa — 1, zegarmistrzostwa — 4, poźlotnictwa — 1, fryzjerskiem — 4, malarskiem — 1, fotografarskiem — 3, cukierniczem — 2, puszkarstwa — 1, rzeźbiarstwa — 1, uczniów szkół zawodowych innych — 7, w handlu przemysłowym — 4, w kantorze fabrycznym 1, uczeni P. Szkoły Rzem.-Przem. — na kursie wstępnym o niesprecyzowanym zawodzie na razie: w branży drzewnej — 4, w metalowej — 5.

Przeciętnie 30 proc. z pośród nich kształciło się w Państw. Szkole Rzemieślniczo-przemysłowej.

Wychowankowie pochodzili: 66 z wojew. poznańskiego i to: z pow. poznańskiego — 13, z pow. chodzieskiego — 1, z czarnkowskiego — 1, z gnieźnieńskiego — 5, z gostyńskiego — 2, z grodzkiego — 1, z inowrocławskiego — 1, z jarocińskiego — 7, z kościańskiego — 11, z koźmińskiego — 2, z krotoszyńskiego — 1, z leszczyńskiego — 1, z międzychodzkiego — 1, z mogileńskiego — 1, z obornickiego — 6, z ostrowskiego — 2, z ostrzeszowskiego — 1, z pleszewskiego — 2, ze śmigieńskiego — 5, ze średzkiego — 3, ze śremskiego — 4, ze szamotuńskiego — 5, z wągrowieckiego — 1, z witkowskiego — 1, z wolsztyńskiego — 1, z wrzesińskiego 3, ze strzelińskiego — 1, i z nowotomskiego — 3. Poza tem było z b. Kongresówki — 20, z Małopolski — 8, z Pomorza pol. — 1, z Gdańska — 2, z Niemiec — 32, z Ameryki (z reemigrantów) — 4, z Rosji Sow. — 23, z Japonii — 1.

Interniści pielęgnują sporty jak piłkę nożną, strzelanie do tarczy i jako nowość strzelanie z łuku do tarczy. Latem korzystają z kąpiele rzecznej, zimą z natrysków domowych. Należą poza tem częściowo do skautów, częściowo do „Sokoła”, częściowo do klubów sportowych, pozatem do P. W. obowiązkowo. Latem urządza się dla wychowanków wycieczki poza Poznań, urozmaicone gramami, popisami na wolnym powietrzu i strzelaniem z łuku. Dość liczni wychowankowie poczynają się zaprawiać w muzyce na rozmaitych instrumentach.

Biblioteka Bursy liczyła po odseparowaniu zdartych książek — 140, dokupiono 4, ofiarowało Tow. Młod. Przem. w Pozn. książek używ. — 25, z innych darów 2, razem 171 oraz kilka gier pokojowych, co przedstawia razem łączną wartość 216,— zł.

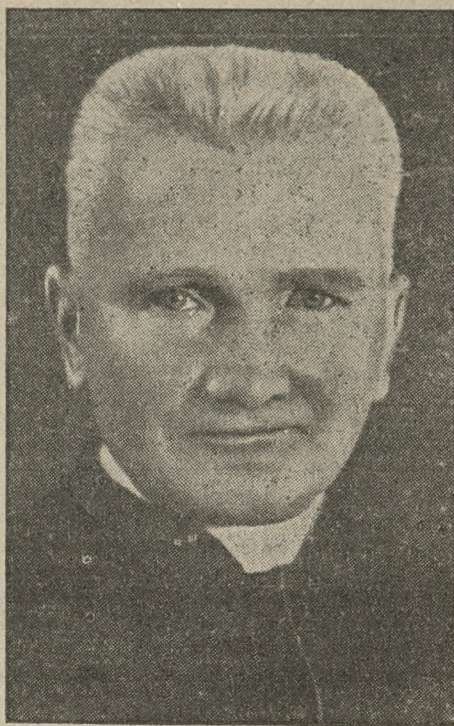
Darmowe dożywianie, tak wspólne jako i dla najbiedniejszych, uczyniło w r. 1931 (według zamknięcia rocznego) 1324,65 zł. Urządzono w r. ub. uroczyste Święconę, na które ofiarował dary cechmistrz p. Górski, jak również wspólną gwiazdkę, przy której obdarzono wychowanków kosztem 200 złotych.

Praca nad internatem i zadania je-

go streszczają się w następujących tezach: Wychować uczeni-terminatorów na prawach obywateli Polaków, dać im godziwe mieszkanie i utrzymanie i opiekę, przypilnować gruntownie ich wyszkolenie zawodowe w granicach zdolności ich, odciągnąć ich od zgubnej ulicy i przyswoić im prawe poczucie społeczne i towarzyskie. Nauczyć ich karności i posłuchu wobec władz mistrzów, przełożonych i osób starszych. Wpocić im poszanowanie uczciwości, sumiennosci i prawdomówności.

Wobec takich celów, zasługuje instytucja, jaką jest Bursa Rzemieślnicza im. Staszycia, na jak najgorętsze poparcie zarówno moralne jak materialne ze strony całego bez wyjątku społeczeństwa.

Srebrny jubileusz kapłaństwa

10 b. m. obchodzili Skoki w powiecie wągrowieckim podniosła uroczystość 25-lecia pracy kapłańskiej swego duszpasterza ks. Bolesława Stanisławskiego. Niespodziewanie uczciło miasteczko swego kapłana, w wspaniałym pochodzie poprowadzili parafianie, przedstawiciele władz i duchowieństwa ks. Jubilata do lokalu, w którym odbyła się uroczysta akademja. Wobec licznych uczestników przypomnieli mówcy m. in. ks. dziekan Haze, ks. Bodzianowski, dr. Foerster wielkie zasługi położone przez czcigodnego kapłana na ołtarzu Boga i Ojczyzny. Słusznie można o ks. Jubilacie, który otrzymał odznakę wojskową (krzyż walecznych) powiedzieć, że to kapłan o rycerskim sercu, godny potomek walecznych pradziadów, powstańców, bowiem na każdej placówce okazał się gorącym patriotą i obok pracy duszpasterskiej oddany był również służbie narodowej.

Kiedy otrzymał święcenia kapłańskie, idzie w kierunku tych idei, zakłada w „znieszczeniu Sierakowie” poraz pierwszy towarzystwo „Sokoła”, uczy pokryjomu pisowni i literatury polskiej i odradza gasnącego ducha narodowego w swych parafjanach. A w decydującej godzinie, kiedy trzeba wypierać Niemców z naszych rubieży siał ks. Stanisławski gorącym słowem liczne szeregi parafjan lubaskich pod Czarnków, którzy swem męstwem zaważyli o zdobyciu miasta. I w pracy swej nie ustaje. Podczas plebiscytu górnośląskiego obiera sobie najtrudniejsze placówki.

Z różnych stron Polski

Jak się kalkuluje cena papierosa.

Według oficjalnego zestawienia monopolu, zysk czysty wynosi 66 proc. od ceny sprzedażnej wyrobów tytoniowych. Zysk sprzedawców hurtowych i detalicznych wynosi 14 proc., razem więc 80 proc. A więc po odliczeniu tego, okazuje się, że kupując papierosa płacimy 80 proc. na rzecz monopolu i sprzedawców, rekompensata zaś naszego wydatku wynosi wszystkiego 20 proc. ceny. Mało jednak tego. Według obliczeń fachowców conajmniej 10 proc. przepłaca monopol przy produkcji, wobec wadliwie zorganizowanej fabrykacji i systemu zakupów.

Co Warszawa wydała na rozrywki

Podług danych wydziału finansowo-podatkowego magistratu, przedsiębiorstwa widowiskowe miały w ciągu m. stycznia następujące wpływy brutto łącznie z podatkiem widowiskowym: kinematografy zł 1603 059 gr 35 (w grudniu 1394 681 zł 40 gr), teatry — 228 990 zł 64 gr (w grud-

niu — 243 806 zł 1 gr), przedsiębiorstwa koncertowe — 14 029 zł 95 gr (16 929 zł 21 gr), teatryki — 282 725 zł 98 gr (228 029 zł 8 gr), imprezy sportowe — 5 723 zł 78 gr (5 967 zł 79 gr), cyrk — 165 963 zł 90 gr (143 374 zł 75 gr), co czyni razem 2 300 493 zł 60 gr (w grudniu 2 098 035 zł 89 gr).

Zarazem uderza to, że zmniejszyły się dochody teatrów na rzecz prawdopodobnie kinematografów.

Studenci Żydzi skazani za komunizm.

Po sześciomiesięcznej rozprawie zakończył się przed sądem przysięgłych w Krakowie proces przeciwko Salo Stramerowi i towarzyszom oskarżonym o agitację komunistyczną. Trybunał postawił ławie przysięgłych 28 pytań w kierunku zbrodni zdrady głównej przez agitację komunistyczną. Narada przysięgłych trwała 2 godziny, poczem trybunał udal się na naradę. Przy zapelnionej widowni ogłoszony został wyrok, skazujący Stramera na 4 lata, Kaufmannównę na 3 lata, Hudyka na 3 lata, Pilzera 2 i pół roku. Sojny i Biera po 15 miesięcy ciężkiego więzienia, obostrzonego co miesiąc twardestwem łozem. Oskarżone również Hamburgerówna i Tenzerówna zostały uwolnione od winy i kary.

Niebywała afera przemysłowa.

Straż graniczna na Śląsku wykryła wielką aferę przemysłową, której głównym bohaterem jest właściciel dwóch majątków ziemskich: Pawonków i Lagiewniki Wielkie, oraz dzierżawca majątków Sterłów i Lipie niefakł Józef Gawlitt. Od dłuższego czasu zwracał on uwagę wysoką stopą życia i rozrzutnością. Władze zaczęły mieć na niego oko. Pewnego dnia przychwycono furmana Gawlittów, wiozącego pod sterą słomy cały wór rodzyneków, przemycanych z zagranicy. Sprytny przemysłnik zdolał wykreść się i przez parę miesięcy był nieuchwytny.

Wreszcie w tych dniach na rynek w Lublińcu zajeżdżał eleganckim landem młody dziedzic, mając na dnie powozu większą ilość sacharyny i cygar niemieckiego pochodzenia. W momencie, kiedy Gawlitt usiłował paczki oddać w ręce jakiegoś osobnika, do powozu przystąpili urzędnicy straży granicznej. Okazało się, że Gawlitt zalałwał transakcje z firmami niemieckimi, trudniąc się zawodowo przemysłem droższych towarów w głąb Polski. Sprawą zajął się sędzia śledczy.

Zamorzony głodem przez ojca

We wsi Kuny na Wileńszczyźnie wykryto przykute do ściany rozkładające się zwłoki i dzięki Odkrycia tego dokonano, gdy po śmierci Antoniego Parnusa właściciela nieruchomości, na którego terenie szczytki te znalezione — przystąpiono do przeróbki piwnicy. Zwłoki znajdowały się w ciemnym ogrodzonym drewnianą ścianą, kacie piwnicy. Śledztwo ustaliło, iż są to zwłoki zaginionego przed kilku laty umysłowo-chorego syna gospodarza Antoniego Parnusa, 24-letniego Adama, którego ojciec zamknął w piwnicy i przykuł do ściany, gdzie też nieszczęśliwy syn zginął śmiercią głodową.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Piątek, dnia 26 lutego 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.45 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy; godz. 17.05 „Wieści z frontu”; godz. 17.10 „Jazz w muzyce współczesnej” (wygl. p. prof. Helena Kowalska); godz. 17.35 (W); godz. 19.15 lekcja języka włoskiego; godz. 19.30 recytacje (wygłosi p. Głowacki — szewc — poeta); godz. 19.45 (W); godz. 20.00 (W); godz. 20.15 (W); godz. 22.40 (W); godz. 22.45 „Z nad krawędzi”; godz. 23.00 sygnał czasu, komunikaty; godz. 23.15 muzyka popularna z płyt.

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.10 płyty gramofonowe; godz. 14.45 płyty gramofonowe; godz. 15.25 „Audycja dla nauczycieli muzyki w szkołach ogólnokształcących”; godz. 16.05 giełda pieniężna; godz. 16.10 płyty gramofonowe; godz. 16.20 „Porty bałtyckie między Szczecinem a Leningradem” — p. Teodor Nagurski (Wiłno); godz. 16.40 płyty gramofonowe; godz. 16.55 lekcja języka angielskiego; godz. 17.10 odczyt; godz. 17.35 koncert; godz. 19.15 przegląd rolniczy prasy zagranicznej; godz. 19.30 wiadomości sportowe; godz. 19.35 płyty gramofonowe; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godzina 20.00 pogadanka muzyczna; godzina 20.15 koncert symfoniczny z Filh. Warsz.; w przerwie feljton literacki: „Rzeczywistość i słowo” — p. W. Melcer — Stekkero-wa; godz. 22.40 dodatek do prasowego dziennika radiowego; godz. 22.50 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne, Huizen (1875 m) 20.05 koncert popularny; **Paryż** (1724 m) 21.45 muzyka kameralna; **Koenigs-wusterhausen** (1635 m) 20.00 „Borys Godunow” — opera Mussorgskiego; **Oslo** (1083 m) 20.30 koncert solistów; **Budapeszt** (550 m) 20.30 koncert kwartetu; **Wiedeń** (516 m) 20.00 tr. z Berlina — „Borys Godunow”; **Mediolan** (501 m) 21.00 koncert; **Praga** (488 m) 20.00 koncert symfoniczny; **Beromuenster** (459 m) 20.20 koncert kameralny, 21.20 koncert symfoniczny; **Rzym** (441 m) 21.00 koncert solistów.

Zapisz się na członka wspierającego
T. G. L., roczna składka 12 zł,
kwartalna 3 zł.

Przez szybkę

Babka i kurka

Coraz częściej przypomina się nam w czasach obecnych wesola bajeczka o babce, która miała kurkę, niosącą złote jajko. Babka szanowała swoją kurkę. Karmila ją i obiegała, poila i strzegła, jak oka w głowie, a za to kurka zносиła jej codziennie złote jajko. Obie były z siebie bardzo zadowolone i czuły się doskonale. I byłaby lat dwieście ta sielanka tak trwała, ale... Babce wydało się naraz, że jedno złote jajko dziennie, to zamalo. Zaczęła burczać na kurkę, wymyślać jej i nastawać, żeby zносиła po dwa jajka.

Kurka, pełna jak najlepszej woli, starała się dogodzić swojej babce. Schudła ze zmartwienia i wysiłku, aż pewnego dnia nie mogła znieść nawet jednego jajka. Wtedy babka wpadła włość.

— Musisz mi tu zaraz znieść dziesięć złotych jajek — krzyknęła głośno na kurkę.

— Nie mogę! — odpowiada kurka.

— Po jednym złotym jajku będę ci niosła całe życie, ale więcej nie mogę!

Babka rozłoszczona chwyciła kurkę i ukreśliła jej głowę. Popelniała zbrodnię. Rozciąła ją szybko, myśląc, że we środku znajdzie dużo złotych jajek. Ale awiodła się srodze, bo nie było ani jednego. Wtedy dopiero

poznała, że zrobiła głupstwo. Bo dobrze to było mieć codziennie choć jedno złote jajko.

Znałem pewnego kupca, bardzo solidnego i uczciwego. Miał jakieś biuro komisowej sprzedaży jakichś produktów. Póki interesu szły dobrze, płacił regularnie podatki — systematycznie, punktualnie. Potem, jak wszędzie, nastąpił zastój. Obroty się zmniejszyły, kapitał stopniał, zyski się obniżyły. A tu mu przysyłają nakaz płatniczy za podatki zaległe. Coś dwaście tysięcy złotych. Skąd wziąć?

Pisze tedy podanie. Płacić będę w miarę możności. Proszę mi rozłożyć na dwaście rat. A urząd powiada — nie! Na cztery raty owszem, ale jeśli rata nie będzie zapłacona w terminie, ściągamy przymusowo całą należność.

Oczywiście zaraz pierwsza rata nie była zapłacona w terminie. Przyszedł komornik: opisał towar na składzie, meble, biurowe i mieszkaniowe. Wszystko razem warte może pięć, może sześć tysięcy. Licytacja. Cała masa została sprzedana za sumę sto dziewięćdziesiąt trzy złote pięćdziesiąt groszy. Kropka. Sprawa załatwiona.

Nie chciała kurka znieść dziesięciu jajek, zarżnęła kurkę. Może pożałuje jeszcze babka biedaczki, ale co jej, a co babce z tego przyjdzie?

X. Awery.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

„Indywidualizacja”

Akcja oddziaływania rolnictwa wchodzi w stadium realizacji. Prace różnych komisji ministerjalnych, podporządkowanych organowi koordynacyjnemu: Centralnej komisji Finansowo-Rolnej przy Prezesie Rady Ministrów, dobiegają kresu. Działalność ratownicza, której plan i metody ustalone zostały w Warszawie, ma w dniach najbliższych przenieść się „w teren”, na prowincję. Mają powstać wojewódzkie komitety ratownicze. Zadaniem ich będzie sanowanie jednych i likwidowanie drugich warsztatów rolnych.

Rząd należy do rzędu najpoważniejszych wierzycieli rolnictwa, ściślej mówiąc: jest największym wierzycielem. Roszczenia z tytułu zaległości podatkowych, ubezpieczeniowych i kredytowych, oto główne pozycje praw wierzycielskich państwa w stosunku do rolnictwa. Urzędy skarbowe, kasy chorych i inne ubezpieczalnie, Państwowy Bank Rolny, Bank Gospodarstwa Krajowego, P. K. O. — oto instytucje państwowe, trzymające rękę nad większością gospodarstw rolnych.

Zbliża się termin, w którym wszystkie te instytucje zasiądą za stołem sędziowskim i sędzić będą o losie poszczególnych rolników. Zasadą t. zw. akcji ratowniczej będzie indywidualizacja sanacji w stosunku do poszczególnych warsztatów rolnych. Jak wykazał poseł Bitner, rząd zamiast szerokiego planu zamierza wprowadzić metody średniowieczne: zamiast prawa, jednolicie dla wszystkich obowiązującego — jednostkowe przywileje, zamiast szerokiej reformy — ulgi indywidualne dla tych, którym będzie się chciało dopomóc... Innych pozostawi się swemu losowi.

Możemy być pewni, że niefawem staniemy się świadkami dziwnych zajęć Sanacja rolnictwa okaże się typowo „sanacyjną” robotą... Należy pamiętać, że będąc wierzycielem uprzywilejowanym pod każdym względem, rząd potrafi połączyć za sobą pozostałych wierzycieli, potrafi na nich oddziaływać — a na wypadek, gdyby wierzyciele okazali się opornymi w stosunku do zamierzeń rządowych, czynnik miarodajny potrafi plany swoje przeprowadzić w prosty sposób, mianowicie: przez cofnięcie wszystkich ulg i zastosowanie rygorów.

Jest więcej niż wątpliwe, czy na tej drodze „sanacja” zawojuje wieś wielkopolską. Zdaje się zresztą, że co do tego „sanacja” nie ma złudzeń. Świeżo uchwalona ustawa o przedłużeniu okresu urzędowania organów samorządowych w województwach poznańskim i pomorskim świadczy o obawie przed nowymi wyborami, które — oczywiście — przyniosłyby „sanacji” sromotną klęskę.

Ale: co się odwlecze, to nie uciecze!

Z ZAGRANICZY

(z) **Otwarcie giełdy berlińskiej.** Dzisiaj o godz. 12 po raz pierwszy po przerwie od dnia 18 września ub. roku nastąpiło częściowe otwarcie giełdy papierów wartościowych. W dalszym ciągu obowiązują bezdziej zakaz ogłaszania kursów i notowań urzędowych na giełdzie. Urzędowe notowania dewiz i kursów dokonywane będą odwołania.

(z) **Redukcja eksportu cukru.** Z obrad Międzynarodowej Rady Cukrowej w Brukseli wydany został następujący komunikat: Obecni na zjeździe Międzynarodowej Rady Cukrowej w Brukseli w dniu 17 lutego b. r. przedstawiciele delegacji: belgijskiej, czeskosłowackiej, niemieckiej, polskiej, węgierskiej, jawańskiej i peruwiańskiej zakomunikowali przedstawicielom kubańskiego przemysłu cukrowniczego pp. Th. L. Chaubourne i senatorowi V. Gutierrez, że Jawa ustaliła swoją produkcję w r. 1933 ostatecznie na 1 350 000 ton. Równocześnie zwrócono się do Kuby o ustalenie swej produkcji na r. 1933 na 2 350 000 ton. Jeżeli cyfra ta zostanie przyjęta, delegaci europejscy i peruwiańscy wystąpią w swoich zjednoczeniach z wnioskiem o 15 proc. redukcję swoich kwot eksportowych na r. b.

(z) **Wystawa rolnicza w Pradze.** Wystawa rolnicza w Pradze, która ma się odbyć od 14—22 maja br. ma na celu przedstawienie dorobku produkcji rolniczej i techniczno-rolniczej Czechosłowacji. Dla uczestników wystawy wiza jest bezpłatna. Zniżka kolejowa w Czechosłowacji wynosi 33 proc. Wydano broszurki propagandowe pt. „Program wystawy rolniczej w Pradze”. Poza tym konsulat czeskosłowacki w Poznaniu służy chętnie wszelkimi informacjami, dotyczącymi wystawy.

Eksport hodowlany do Anglii

Zdecydowany zwrot do protekcjonizmu celnego, jaki się zaznaczył z pełną aprobatą opinii publicznej w Anglii, ma dla Polski doniosłe znaczenie z tego względu, że kraj ten jest najpoważniejszym w świecie importem trzech artykułów spożywczych, które my wywozić musimy, mianowicie jaj, masła i bekonów. Na olbrzymiej pojemności rynku angielskiego dla tych artykułów mogliśmy dotąd fundować gwarancję zbytu naszych nadwyżek przetwórczości, z którą ściśle się wiąże normalny rozwój naszej hodowli bydła trzody i drobiu przez dzisiejsze konjunktury wewnętrzne bynajmniej w swej ciągłości nie zabezpieczony.

Obecnie położenie zmieniło się bardzo na niekorzyść naszą, gdyż tak, czy owak, wspomniane działy eksportu naszego spotykają się na gruncie angielskim z utrudnieniami i komplikacjami tem przykrejszemi, iż równocześnie bezwzględny i wybujały fiskalizm niemiecki postawił zaporę nie do przebycia naszemu eksportowi masła, a tego samego możemy oczekiwać i dla eksportu jaj. Aby zdać sobie sprawę z niebezpieczeństwa, jakie nam grozi, trzeba wziąć pod uwagę, że jednym z najbardziej ważkich motywów porzucenia polityki bezcelowego dowozu przez Wielką Brytanię, jest m. in. uznanie konieczności korekty bilansu handlowego w duchu racjonalizacji na rzecz interesów kraju i Imperjum i możliwego zmniejszenia jego wysokiej pasywności.

Stosunki w najbardziej interesujących dla nas działach w ciągu ostatniego trzylecia obrazuje następujące zestawienie, w którym dowóz do Anglii masła, bekonów i margaryny są podane w milionach cwt. (cwt. = 58,8 kg), jaj w milionach kóp, wartość importu łączna dla masła, bekonów i jaj w milionach ft. sterl.:

rok	Ma-sło	Jaja	Beko-ny	War-tosc	Marga-ryna
rok 1929	6,4	49,9	8,2	116,3	0,95
rok 1930	6,8	53,1	9,2	104,4	0,85
rok 1931	8,1	51,8	11,1	93,3	0,69

W zestawieniu powyższym rzuca się w oczy przede wszystkim niezmiernie wysoka pojemność rynku angielskiego dla tych właśnie artykułów, których zbyt dla nas jest specjalnie ważny, po-za-tem zaś znajdujemy tam bardzo wyraźny cyfrowy dowód wzrostu chłonności importowej na artykuły hodowlane w miarę spadku cen na nie. Zjawisko to wystąpiło jaskrawo zwłaszcza przy bekonach i masle (wręcz odwrotnie było z margaryną), pozornie zaś przeczący temu wyrównaniu na korzyść taniej podażi spadek importu jaj przypisać należy wzrostowi

krajowej produkcji, popieranej bardzo usilnie przez wszelkie czynniki „miarodajne” i forsowanej przez przemysłowo nastawione fermy jajczarsko-drobiowe.

Obie wspomniane okoliczności — to momenty sprzyjające naszej ekspansji eksportowej, których znaczenia nie docenialiśmy dotąd należycie i nie wyzyskaliśmy ani należycie, ani też w sposób jako tako równomierny w stosunku do naszych możliwości. Masła wywieźliśmy do Anglii w r. 1929 ca. 70 tys. cwt. w roku zaś 1930 — ca. 65 tys. cwt., co stanowi niespełna 1 proc. importu angielskiego. W roku ubiegłym dostawa masła naszego do Anglii, zmniejszyła się bardzo poważnie. Eksport jaj i bekonów z Polski przedstawia się pomyślniej, jak to ilustruje następujące zestawienie dostaw naszych na rynek londyński.

	Bekony	Jaja
r. 1929	237 tys. cwt.	4 769 tys. kóp
r. 1930	480 tys. cwt.	7 225 tys. kóp
r. 1931	1 041 tys. cwt.	5 374 tys. kóp

W rządzie dostawców bekonów stanęliśmy na równi z Holandją, ustępując pierwszego miejsca tylko Danji, która w r. ub. dostarczyła ich zgórą 7 milionów cwt. Jako dostawcy jaj w r. 1931 stoimy na czwartym miejscu po Danji, Irlandji i Holandji nb. przy wzięciu pod uwagę tylko ilości sztuk, jeśli bowiem uwzględnić i wagę (nie mówiąc już o cenie), to dystansuje nas jeszcze i Belgja.

W zestawieniu podanem uderza szybka progresja przy eksporcie bekonów i poważny spadek w eksporcie jaj.

Głównym minusem naszego eksportu artykułów hodowlanych, zwłaszcza przy masle i jajach były dotąd: 1) nieregularność dostaw i 2) niejednorodność. Jazak brak standartu w naszym produkcie. Były to przeszkody bardzo poważne, jednak usunięcie ich leżało w granicach możliwości i było zależne od nas samych. Obecnie wejść w grę przeszkody od nas już mniej zależne, a przynajmniej nie bezpośrednio. Grozi nam przy masle i jajach oclenie preferencyjne, może nawet bardzo wysokie, przy beczlowym zaś w zasadzie dowóz bekonów możemy się natknąć na ograniczenia kontyngentowe również preferencyjne. I jedno i drugie jest niewykluczone, ponieważ obroty handlowe z Angliją dają bilans bardzo aktywny, ale dla nas. Jeżeli zatem nie znajdziemy sposobów zrównoważenia tych stosunków, choćby kosztem dla nas znów pasywnego bilansu handlowego z Niemcami, to rynek angielski da nam zamiast deski zbawienia — gwóźdź do trumny naszego eksportu artykułów hodowlanych. Związczą bekonów! Dixi.

Kupiectwo branży czekoladowo-cukierniczej w obronie swego bytu

Z kupieckiej branży czekoladowo-cukierniczej otrzymujemy sprawozdanie z protestacyjnego zebrania i rezolucje uchwalone na niem.

W dniu 13 lutego br. zebrał się wyjątkowo licznie reprezentanci poznańskiego kupiectwa branży czekoladowo-cukierniczej zorganizowani w ramach Związku Tow. Kupieckich — by w obliczu coraz to nowych ciosów, spadających właśnie na tę branżę spożywczą, szukać dróg wyjścia z rozpaczliwej sytuacji.

Jak wiadomo, handel czekolady i cukrów wykazuje wyjątkowy rozwój w dzielnicach b. zaboru pruskiego. Właśnie dlatego wszystkie rozporządzenia ogólnopolskie — niestety zawsze obniżające a nie podnoszące nasz poziom gospodarczy — godzą coraz częściej w byt tej gałęzi zachodnio-polskiego handlu. Przywileje, nielojalna konkurencja zakładów gastronomicznych, a ostatnio zapowiedź bezwzględnych rygorów ze strony władz bezpieczeństwa odnośnie godzin zamykania składów — zmusiły tę gałąź do publicznego protestu, którego wyrazem było wspomniane zebranie, pełne powagi dyskusyjnej i rzeczowości argumentów, zakończone następującymi rezolucjami:

1. Zebrani stwierdzają z prawdziwym żalem, że ostatni okólnik Prezydenta m. Poznania L. dz. 419/32 B. P. zaskoczył tu kupiectwo tak ze względu na nieodpowiednią chwilę stosowania rygorów odnośnie zamykania składów, jak ze względu na wyprzedzenie takim rygozem wszystkich innych miast pod tym względem. Zebrani wypowiadają się wprawdzie przeciw niekatalogowemu otwieraniu składów w niedziele, nie widzą jednak możliwości i potrzeby rezygnowania z dotychczasowego zwyczaju sprzedawania czekolad i cukrów przy równoczesnym wyszynku napojów bezalkoholowych w dni powszednie.

2. Zebrani stwierdzają z całym naciskiem, że ich branża handlowa wymaga pozostawienia otwarcia składów, choćby do godz. 9-tej wiecz. by nie pozostać wyeliminowanym z jedynie koniunkturalnej chwili teatrów i kin — choćby na dniach jadalniami, które właśnie o tej porze pozbawiają naszą branżę jedynych obrotów. Wobec powyższego donagają się zebrani presterzegawia przepisywa obrotowych ze strony jadalni a choćby przesunięta godzin zamykania naszych składów do godz. 9-tej.

3. Zebrani stwierdzają z żurzeniem, że nadmiar wszelkiego zła wkroczył fabryczne składki naszemu kupiectwu w drogę, że szkoda tak całego wolnego handlu jak szczególnie naszej branży, której zwłaszcza tu, fabryki czekolady i cukrów zawdzięczają swą popularność i swój wzrost. Szczególnie ostatnie otwarcie składów fabrycznych dwóch firm dotknęło naszą branżę do żywego. Zebrani zwracają się z apelem do wszystkich kupców naszej i kolonialnej branży, jak też do szerokiego sfer klientów, by popierano wyroby tylko takich firm, które nie zwiększają nędzy wśród kupiectwa przez zakładanie zbytecznych składów fabrycznych własnych cukrów i czekolady, pozbawiających kupców chleba, a a klientelę pożądanego wyboru.

Zakończenie wykładów W. T. K. R.

W środę zakończono wykłady organizowane przez Wielkopolskie Tow. Kółek Rolniczych. Doroczne wykłady rolnicze zwłaszcza w pierwszym dniu cieszyły się olbrzymią frekwencją, gdyż przybyło 500 osób, przeważnie zamiejscowych rolników. W środę prof. dr. Zygmunt Markowski mówił o produkcji i eksporcie zwierząt w związku z konwencjami weterynaryjnymi, p. dr. Jerzy Szuman o opłacalności hodowli drobiu w porównaniu do innych gałęzi produkcji rolnej. Olbrzymie zainteresowanie wywołał wykład p. Stan. Miklaszewskiego o potrzebie organizacji zawodowej rolnictwa i jej znaczeniu na tle przykładu państw zachodnio-europejskich. Mówca poddał ostrej krytyce pewne organizacyjne wady administracji samorządowej i państwowej, dotyczącej rolnictwa. Na wykład p. dr. Władysława Filewicza na temat sadownictwa w Ameryce przybyli bardzo licznie ogrodnicy poznańscy. W związku z wykładem p. Filewicza odbyła się ożywiona dyskusja. Należy nadmienić, że p. dr. Filewicz jest właścicielem największego sadu w Polsce we wsi Sinołękach około Siedlec. Na terenie 100 ha ma sad doświadczalny a z ramienia funduszu kultury narodowej przy poparciu ministerstwa rolnictwa w czasie od sierpnia do grudnia ub. r. bawił referent w Kanadzie i Stanach Zjednoczonych Północnej Ameryki w celu przeprowadzenia studjów w różnych stacjach doświad-

czalnych, sadach handlowych i szkółkach.

Tegoroczne wykłady rolnicze W. T. K. R. spełniły całkowicie swe zadanie. (k)

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Walne zebranie Konsumu urzędni-**ków. Roczne walne zgromadzenie członków Konsumu urzędni-ków polskich odbyło się dnia 22 b. m. w sali Królowej Jadwigi w Poznaniu pod przewodnictwem prezesa rady nadz. p. Jana Blocha. Szczegółowe sprawozdanie zarządu za rok 1931 przedstawił członek zarządu p. Stefan Śliwiński, nadmienając, że rok ubiegły mimo że był dalszym okresem przesilenia gospodarczego, oraz większego jeszcze osłabienia siły konsumcyjnej ludności, przyniósł dalszy rozwój spółdzielni. Podstawą działalności Konsumu jednak poza własnymi filjami jest piekarnia, która pod względem urządzenia stoi na wysokim poziomie. Drugi dział spółdzielni, t. j. zaopatrywanie urzędni-ków w opał na raty, rozwija się również pomyślnie. Liczba członków spółdzielni wynosi obecnie 4 093 z kapitałem udziałowym 126 960 zł. Bilans za rok 1931 przedłożony przez członka zarządu p. Fiedlera zamykający się sumą 382 085,54 zł, zatwierdzono i udzielono absolutorjum zarządowi i radzie nadzorczej. Zysk wykazany w wysokości 31 511,13 zł podzielono w myśl propozycji tak, że na dywidendę przypada 10 proc. Poza tem uchwalono przeznaczyć na fundusz bezrobocia 1 000 zł na biednych „Wesołego Miasteczka” 500 zł, na pomnik Serca Jezusowego 500 zł. Pozostałą kwotę uchwalono przełać do funduszu rezerwy specjalnej Ustępujących członków rady nadz. pp. Sikorskiego i Kapałczyńskiego wybrano ponownie, a w miejsce śp. Le-

walskiego wybrano p. Bolesława Rudolfa. Zarząd spółdzielni stanowią pp. Stefan Śliwiński i Władysław Fiedler.

(k) **Nowe utrudnienia emigracji z Pol-**ski. Rząd niemiecki dopuścił na rok 1932 zaledwie 7 000 zagranicznych robotników r. inych, podczas gdy jeszcze w roku 1928 było ich 125 000, w roku 1930 — 109 000, a w roku 1931 — 50 000. Idzie tu poważnie o sezonowych robotników rolnych z Polski. Przed wojną, biorąc pod uwagę powojenne granice Niemiec, liczba tych sezonowych robotników, emigrantów polskich, dochodziła do 400 000 rocznie. (l)

(k) **Związki ochrony wierzycieli.** Próca towarzystwa Ochrony Kredytu w Poznaniu istnieje od szeregu lat w Łodzi sprawnie działający Związek Ochrony Wierzycieli a od roku istnieje również podobny Związek z siedzibą w Krakowie. Niedawno temu powołano do życia dla celów ochrony kredytu organizację w Katowicach. Ostatnio z inicjatywy Polskiego Tow. Pożyczniczego organizuje się Związek Ochrony Wierzycieli w Warszawie, który zamierzają następnie wejść w kontakt z prowincjonalnymi związkami ochrony wierzycieli celem powołania do życia centralnego związku. (l)

(k) **Zniżkowe bilety w komunikacji au-**tobusowej. Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu zawiadamia, że przedsiębiorstwa autobusowe, należące do Wielkopolskiego Związku przyznały 50 proc. zniżkę dla urzędni-ków państwowych i samorządowych, robotników oraz młodzieży szkolnej.

Głos wśród burzy

Na morzu, to tak jak w życiu. Niewiadomo skąd i kiedy nadciągną czarne, ciężkie chmury i złowrogo zawisną nad głową. Bezmiar oceanu, jak olbrzymi kocioł roztopionego ołowiu, zlewa się na horyzontie w jedną, siną barwę trwogi podrażając na grzbietach rozwścieczonych fal okręty — jak lekkie łupiny.

Któregoś dnia polski okręt handlowy który spokojnie w pogodny dzień wyruszył z Gdyni, spłynąwszy z łagodnych fal Bałtyku na olbrzymi wodne oceanu, zostaje porwany w wicher, w świsł, w szal burzy.

Długie dni trwa orkan. Okręt skrzypi, jęczy nurzając co chwila w nurtach odmetu rozkołysany swój kadłub i orze z trudem olbrzymie fale.

Głos i słowa giną wśród świsłtu, ryku i wycia. Kapitan przedarł się po stopniach na pokład. Szstorm bryztał na ostrze, słonemi pianami, wraca więc na dół, zataczając się po rozdygotanych schodach, trzymając się mocno barjery.

Ponure myśli wypełniają głowę i serce... jak długo potrwa jeszcze ten ściekły, opętany taniec?... Zeby choć nadz eja ujrzenia za godzinę, czy dwie, migocącego światła latarni na horyzontie... Nic, nie! Ocean tylko grzmi i zalewa okręt gorącymi wodami... Jak długo jeszcze okręt ten atak wytrzyma?... Poczucie beznadziejnego osamotnienia

zwiększa groźny nastrój. Żadnego kontaktu. Marynarze przekrwionymi od zmęczenia oczami spoglądają ku niemu ponuro, zniechęceniem śmiertelnie. Zdani na łaskę i niełaskę żywiołu, zda się płyną w bezmiar i wieczność.

Kapitan czuje, że głowa ciężka mu nieznośnie, powieki szczypiąc boleśnie opadają znużone, a tu ani marzyć o spaniu... Nie myśleć o tem, nie myśleć! To osłabia i pozbawia energii, torturując uporczywą chęcią przyłożenia głowy do twardej poduszki.

Trzeboby się jednak dowiedzieć jakie horoskopy postawi radio. Prawie naosłep dotciera do kajuty radiotelegrafisty. Machinalnie, nie zwracając się do nikogo, włącza aparat... Usłyszeć choćby daleki, niewyraźny głos ze świata!

Po jakimś czasie z pośród morskiej awantury udaje mu się wylowić zablakane tony melodji. To prawdopodobnie jakaś angielska stacja. Ale za chwilę o dziwo! To chyba łaska nieba! — Warszawa — tak tak!... To przecie dobrze znany głos speakerki warszawskiej. Zapowiada spokojnie i melodyjnie, nie zdając sobie sprawy że słowa jej w tej chwili walczą z rykiem oceanu z wściekłością orkanu. Ciepłe uczucie rozrzewnienia ogarnia serce.

— Halo! Nadajemy Prasowy Dziennik radiowy. Dowiadujemy się z PAT, że polski statek handlowy, który wyruszył przed kilkoma dniami do Ameryki, spotkał się z orkanem szalejącej burzy na Atlantyku. Nasi dzielni marynarze walczą odważnie z groźnym sztormem...

O Boże! Więc nie są tak zupełnie samotni i zostawieni tylko sobie, tam w Polsce myślą o nich, interesują się nimi, uznają ich trud...

Poczucie łączności z krajem urasta w mur energii i odporności...

Cóż dalej mówi Warszawa?... Słychać wyraźnie koncert. Polska fala kpi sobie z burzy i wichru! Skoczne nuty mazura Moniuszkowskiego butnie i zadzierzysto brną przez ocean i wybijają swoje holupce na rozszalałych falach

Kapitan wybiega rozpromieniony:

— Chłopcy, ej tam, chłopcy!... — słychać za chwilę jego głos poprzez zamęt i zgrzyt okrętu.

Inna nowa fala energii siły i wiary przewalila się w błyskawicznym momencie, przemogła sen i zmęczenie, zapalając na wysokim maszcie kolorowe światło nadziei

Po dobrej godzinie wpadł kapitan jeszcze na chwilę zobaczyć co mu jeszcze ma do powiedzenia jego przyjaciel — 6-lampowy aparat?

— Jeszcze Polska nie zginęła!... Audycja skończona, hymn narodowy.

Spojrzał ku telegraficznie jasnymi oczami, tamten także uśmiechał się jakoś dobrze i radośnie.

— Nie damy się! — Twardo powiedział i wrócił do marynarzy. (hen)

Z za „kulis śledzika“

Radosny dzień odjazdu — Nadludzka praca — Zawiedzione nadzieje.

Racząc się popularnym „śledzikiem pod wodką“, mało kto uprzytamnia sobie, ile odwagi, poświęcenia i znojnego trudu wymaga wydobycie z odmetów morskich tej najdemokratyczniejszej z ryb morskich.

O mozolnej, a nędznie opłacanej pracy połowiaczy śledzi, ich ciężkiej doli życiowej i strasznych wprost warunkach w jakich ludzie ci zmuszeni są pracować opowiada w jednym z pism angielskich dyrektor Centralnego biura związków rybactkich:

„Ależ to prawdziwa idylla!“ zawołał naiwny laik, przylgając się do życia „śledziolowców“ w okresie poszezonowym. Oto szkocka wioska rybacka: słońce złotym potokiem zalewa śnieżny piasek wybrzeża; tu i ówdzie iskrzą się, niby brylanty, oszlifowane wodą krzemki; w lekkim wietrze kołyszą się rozpięte sieci, dokola których uwijają się mężczyźni i kobiety, zajęci naprawą sprzętu rybactkiego; w powietrzu drga rzewna nuta pieśni ludowej... A i niemniej idylliczne wrażenie daje chwila odpływu flotyli małych lecz dzielnych parowców rybactkich, lśniących świeżo pomalowanymi burtami upstrzonych różnobarwnymi chorągiewkami i wimplami. Rybacy gładko ogoleni i schludnie odziani, żegnają się ze „swoimi“ i biorą kurs na południe.

Jakie to wszystko piękne, poetyczne! Ale zobaczycie też wyprawę po upływie tygodnia. Jaskrawy pokost szerniał w słonych falach Morza Północnego, przyjemny zapach świeżej smoly, ustąpił wstrętnej oodorowi krwi i oliwy a mieszkanców idyllicznej wioski, pokrytych grubą warstwą rybich łusek i brudu, trudno byłoby nam poznać!

Gdy sezon się rozpoczął, rybak nie znał chwili wytchnienia. W ciągłej, nieublaganej kolejności musi on wykorzystać swoje prace: wyrzucać sieci, ściagać je, zwozić połów do portu, wyladowywać zdobycz kosz po koszu, o jakiegokolwiek godzinie dnia i nocy, zależnie od czasu zawinięcia statku do portu — skoro wszystkie te ciężkie prace zostały zakończone, „śledziolowiec“ wychodzi znów na morze, aby całą tę serję robót rozpocząć od nowa.

Aby móc pojąć cały ogrom pracy rybactkiej, trzeba uświadomić sobie jej proporcje i warunki w jakich się ona odbywa. Sieci, gdy się „wygrzewają“ na słońcu, zdają się być przedmiotem niezbyt ważkim, lecz nasiąknięte wodą, napełnione rybami i przynętami ciężkimi jak ołów falami morskimi, stają się wręcz potwornym ciężarem. A gdy jeszcze w dodatku rozpęta się sztorm, to już praca połowiacza staje się nieomal — samobójstwem. Zaś sztormów bywa w ciągu roku około setki. Warunki bytowania śledziolowców są straszne: w przemokłej odzieży układają się oni do krótkiego snu, na ciasnych, twardych legowiskach, zwykle o głodzie i chłodzie, gdyż zarobki ich są nędzne.

A przecie ludzie ci pracują w niewyobrażonej kopalni złota królestwa żywności Ba! Gdyby było możliwem „towa“ oddawać wprost do rąk konsumenta! Niestety, jest siła wyższa — czytaj: łańcuch pskarzy — pośredników — nie dopuszczają do takiej ewentualności, śledź, którego ry-

bak gotów dostarczyć powiedzmy, po 25 zł. za 1000 sztuk, w sklepie musi kosztować 35 groszy. Właśnie: trzydzieści pięć groszy, a nie drożej, ani taniej! A potentaci śledziowi potrafia postawić na swoim i władza ich sięga tak daleko, że gdy zagraża zbyt wielka podaż „towa“, potrafia nawet... odpedzić lawice śledzi do brzegów brytyjskich.

Tak było w złoty roku: w sąsiedztwie Yarmouth i Lowestoft morze roilo się od śledzi i setki statków zajętych było połowem. Nagle, gdzieś z wysokości padł rozkaz: „Wstrzymać zakup śledzi!“ i momentalnie — wszelki popyt ustał. Zawijając do portów statki napełnione po brzegi rybą, próżno szukały nabywców więc biednym rybakom pozostała tylko alternatywa, albo połów sprzedać za bezcen fabryce nawozu, lub też ryby wrzucić z powrotem do morza

Takie to tragiczne przejścia czekają nieraz rybaków-śledziolowców, którzy w piękny pogodny dzień odbijają od rodzinnych brzegów, ogoleni i schludnie odziani, na statkach świeżo pomalowanych i powiewających barwnymi flagami!

Hitler — mały człowiek

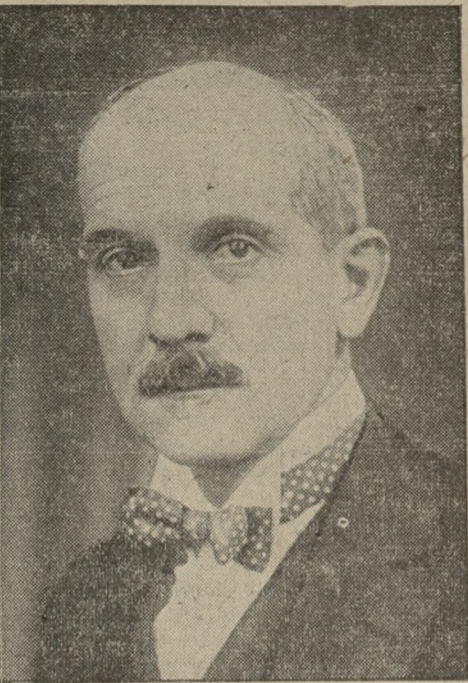
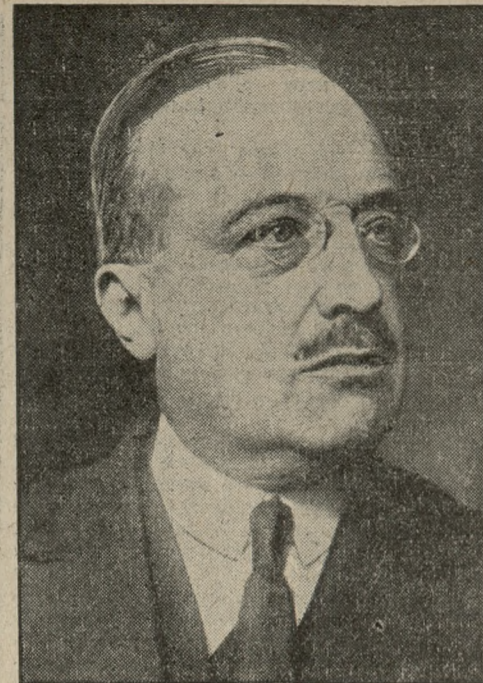
Publicystka amerykańska Dorothy Thompson, żona laureata nagrody Nobla Sinclaira Lewisa, zdaje sprawę w „New York Evening Post“ z wrażeń swoich, odniesionych podczas rozmowy z Adolfem Hitlerem. P. Thompson opowiada, że długo czekała musiała na audjencję u Hitlera i że wreszcie udało się jej otrzymać taki wywiad w hotelu „Kaiserhof“.

„Już po 50 sekundach“ pisze p. Thompson, „zdawała mi się, że mam do czynienia nie z wielkim człowiekiem, ale z człowiekiem wprost uderzająco małym, człowiekiem nic nie znaczącym“. Dalej opowiada p. Thompson, że z Hitlerem wogóle rozmawiać nie można. Mówi on sam bez przerwy, a mówi tak, jak gdyby przemawiał nieustannie do masowego zebrania swoich zwolenników. Właściwie nie mówi on, ale krzyczy, lub nawet wrzeszczy, przyczem nieustannie wali pięścią w stół. Najbardziej płaskie truizmy i oklepane demagogiczne hasła sypią się z jego ust. Niema w nim żadnego umiaru.

Charlie Chaplin pierwszy stworzył syntezę nieśmiertelnego małego człowieka uzyskując dlań sympatję milionów. Zdaniem p. Thompson, twarz Hitlera jest uderzająco podobna do maski tego chaplinowskiego małego człowieka. A tragedją jego jest, że udało mu się wznieść zbyt wysoko. Jeśli ten człowiek kiedykolwiek stanie się dyktatorem Niemiec, to cała inteligencja niemiecka wyniesie się z obrzydzeniem do Paryża, Szwajcarii, lub księstwa Liechtenstein. Uczyni to nie ze strachu przed rewolucją, ale przed banalną i nieznośną reakcją.

Czy ryby mają węch?

Zmysł powonienia u ryb jest silnie rozwinięty. Posiadają one nos, służący atoli jedynie jako organ powonienia, do oddychania bowiem mają oskrzela. Między oczami a pyskiem znajdują się dwa otwory z kanałami, którei bezustannie przepływa woda. W kanałach umieszczone są

Nowy premier francuski André Tardieu (z lewej) i minister obrony narodowej Pietri (z prawej).

tkanki, reagujące na woń przepływającej wody.

System nerwów powonienia czynny jest u ryb nie tylko w nosie lecz na całym ciele, znajdują się kończyny nerwowe sięgające aż do ogona. Badania celowości tego urządzenia u suma dały następujące wyniki: Ryba ta żyje przeważnie w mule. Gdy w pobliżu jej ogona znajdzie się robak w mule, poczuje go sum ogonem, odwraca się szybko i polyka go.

Dla uzyskania ścisłych wyników co do zmysłu powonienia u ryb, czyniono z ośleplonymi rybami następujące doświadczenia: Dawano im przez pewien czas pokarm w postaci mięsa wygotowanego zaprawionego rozczynek o specjalnym zapachu. Nie mogąc widzieć mięsa ryby reagowały później tylko na mięso zaprawiane znanym im zapachem, podczas gdy na inne mięso zupełnie nie zwracały uwagi. Nawet kiedy rzucono do wody kuleczki z waty, zaprawione odpowiednio znanym rybam zapachem, poczęły one szukać domniemanego pożywienia.

Zakonnicy św. Bernarda nie opuszczają swej placówki w Alpach

(KAP) W ostatnich czasach powtarzała się pogłoska o zamierzonym jakoby zwinieciu schroniska na górze św. Bernarda, prowadzonego przez zakonników od połowy w X. „Osservatore Romano“ ogłasza ostatnio zaprzeczenie tych pogłosek, stwierdzając, że wbrew opinji nowoczesnej drogi i środki komunikacji w Alpach bynajmniej nie usunęły potrzeby istnienia tej tradycyjnej i powszechnie znanej placówki następców św. Bernarda z Mentony. Przeciwnie, z innego źródła dochodzą wieści, że zakonnicy zamierzają rozwinąć swą działalność w Alpach przez utworzenie nowego hospicjum w niedostępnej dla ruchu samochodowego okolicy Alp. Nie przeczcy to jednak możliwości, że zostanie również otwarte hospicjum w Himalajach, dokąd w roku ubiegłym na zaproszenie Paryskich Misyj Zagranicznych jeździło dwóch zakonników, tembardziej, że to przyczyniłyby się znacznie do powodzenia akcji misyjnej na tym mało dostępnym dotąd terenie.

Skrzypce Wieniawskiego.

Na jednej z licytacji publicznych w Nowym Jorku sprzedano troje skrzypiec które swego czasu należały do Wieniawskiego. Mianowicie sprzedano skrzypce, zro-

bione przez Guarneriusa za 16 000 dol., drugie tejez konstrukcji za 15 000 dol. i wreszcie Stradivariusa za dol. 14 000.

Odkrycie nowej piramidy pod Gizeh

Z Kairu donoszą, iż ekspedycji, której przewodniczył profesor uniwersytetu kairskiego Salim Hassan, udało się odkryć w pobliżu Gizeh nową, czwartą piramidę, której podstawa zajmuje 5000 metrów kwadratowych. Uczeni sądzą, iż piramida ta była grobowcem faraonów egipskich z panującą w 27 stuleciu przed nar. Chrystusa, IV dynastji.

„Wrażenia z podróży na Wschód“

(Egipt Palestyna i Syrya).

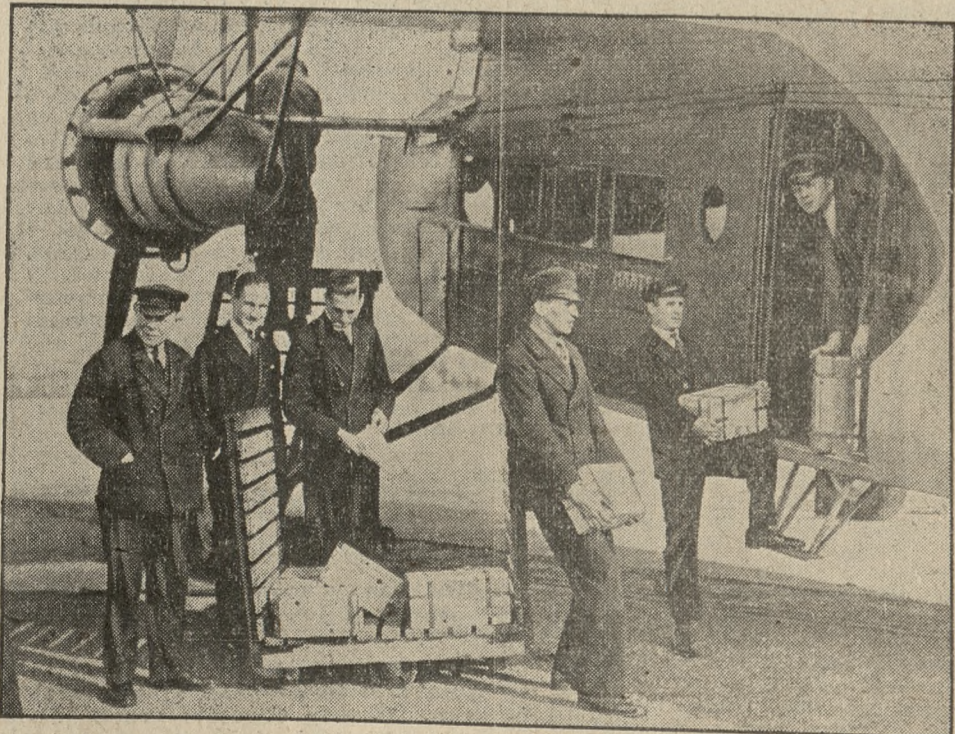
Część drugą tego interesującego wykładu z obrazami świetlnymi wygłosi p. Dr Cel. Rydlewski w piątek 26. II o godzinie 20 tej (8 wiecz.) w sali 17 tej Collegium Minus Uniwersytetu Poznańskiego. Waj Wazów 26.

Wykład wtorkowy z 23. II. na powyższy temat cz. I cieszył się ogromnym powodzeniem. Sala całkowicie wypełniona. Zarząd T. C. L. spodziewa się, że i w piątek popospieszą wszyscy do Collegium Minus by wysłuchać świetnych opowieści znanego tak dobrze na tut terenie recytatora p. Dra Rydlewskiego.

Wejście na salę 20 gr. — dla młodzieży 10 gr. członkowie T. C. L. za okazaniem legitymacji i bezrobotni mają wstęp wolny.

Polskie kolonie zamorskie

Przypominamy w ostatniej chwili wykład, jaki dziś w czwartek, o godz. 20 wieczorem w sali 18 Coll. minus na zaproszenie Oddziału pozn. Ligi M i K. wygłosi p. dyr. Czesław Mankowski na temat „Emigracja polska i kolonie zamorskie“. Oświetlenie tego nadzwyczaj ważnego dla państwa polskiego zagadnienia zainteresuje niewątpliwie szerokie koła naszego obywatelstwa. Wstęp na wykład bezpłatny.

Z Anglii przewieziono w tych dniach samolotem pewną ilość złota do Amsterdamu. Na zdjęciu widzimy moment załadunku cennego metalu w niewielkich ale ciężkich skrzynkach.

Protest przeciwko obcięciu emerytur

W ubiegłą niedzielę odbyło się w Warszawie posiedzenie przedstawicieli pięciu centralnych organizacji pracowników państwowych, samorządowych i prywatnych, obejmujących ogółem 67 poszczególnych organizacji zawodowych. Celem było zajęcie stanowiska wobec projektów rządowych, zmierzających do dalszego pogorszenia warunków bytu pracowników państwowych i samorządowych. Prowadzenie dalszej akcji powierzono Pracownikom Komitetowi Obrony Emerytur i Ubezpieczeń Społecznych, w powziętej zaś rezolucji powiedziano:

„Projekty ustaw, rozważane w tej chwili przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, a mianowicie: zmiana ustawy emerytalnej pracowników państwowych, projekt odebrania samorządom prawa egzekwowania swoich należności, projekt unieważnienia wszystkich umów, zawartych w instytucjach ubezpieczeń społecznych i samorządu terytorjalnego, przynoszą netylko dalsze pogorszenie poziomu życiowego świata pracy, ale godzą w same podstawy prawne, na których opiera się życie dzisiejszego społeczeństwa. Przelomowe znaczenie decyzyj, które mają być powzięte, nakłada na Pracowniczy Komitet Obrony Emerytur i Ubezpieczeń Społecznych, jako naczelną reprezentację ogółu wszystkich zrzeszonych pracowników państwowych, prywatnych i samorządowych, obowiązek publicznego wskazania na skutki tych decyzyj.

„Świat pracy stoi nieugięty na stanowisku nienaruszalności praw nabytych. Zasada ta stanowi podstawę obecnego porządku rzeczy i nie wymaga z naszej strony szczególnego uzasadnienia. Ustawy wyżej wymienione, a w szczególności i ustawa pozabawiająca pracowników państwowych dobrze nabytych praw emerytalnych, są ponad wszelką wątpliwość niezgodne z powyższą zasadą i dlatego nie powinny one w tej formie wejść w życie. Świat pracy pilnie śledzi bieg wypadków, który może doprowadzić do analogicznej zmiany norm obecnego ustroju gospodarczego.

„Intencją projektu rządowego o ograniczeniu praw emerytalnych pracowników państwowych ma być konieczność zaoszczędzenia dla skarbu państwa 30 milionów złotych. Według naszego głębokiego przekonania wszelkie fragmentaryczne rozstrzygnięcia bez gruntowniejszej przebudowy budżetu państwa, nie usuną istotnych trudności, które wkrótce powstaną z nową siłą. W zrozumieniu powagi sytuacji, jaką przeżywa państwo, wyrażamy naszą gotowość pozytywnego współdziałania w opanowaniu trudności budżetowych pod warunkiem, że prawa dobrze nabyte i zasady zaopatrzenia emerytalnego pracowników państwowych, naruszone obecnym projektem ustawy, pozostaną bez zmiany, jako jedyne trwałe podstawy ich egzystencji.

„Jako naczelną reprezentację związków zawodowych, działającą na zasadzie całkowitego pełnomocnictwa, Pracowniczy Komitet Obrony wzywa posłów i senatorów, będących członkami związków pracowniczych pod rygorem i odpowiedzialnością organizacyjną do zdecydowanego przeciwstawienia się projektowi naruszającym podstawy naszej egzystencji“.

Do Polski więcej powraca wychodźców niż emigruje

Polska od szeregu lat jest krajem typowo emigracyjnym, wysyłającym setki tysięcy swych obywateli na emigrację do obcych krajów. To też tymczasowe zestawienie Głównego Urzędu Statystycznego za rok 1931, wykazujące większą liczbę repatriantów od liczby wychodźców, świadczy o zasadniczym przełomie w stosunkach emigracyjnych polskich.

W r. 1931 wyemigrowało z Polski ogółem 77.411 wychodźców, w tem do krajów europejskich około 65.000, do pozaeuropejskich 12.500. W tym samym roku wróciło do Polski ogółem 107.372 emigrantów, w tem 99.400 z krajów europejskich, 9.000 z krajów pozaeuropejskich. Zatem do Polski wróciło w roku 1931 około 30.000 ludzi więcej, niż wyemigrowało. Polska z kraju emigracyjnego stała się krajem imigracji. Jeszcze w poprzednim, t. zn. w r. 1930, wyemigrowało z Polski ogółem 218.387 wychodźców, w tem do krajów europejskich 171.853, do krajów pozaeuropejskich 46.534; powróciło do Polski 101.084 wychodźców, w tem z krajów europejskich 93.459, z krajów pozaeuropejskich — 7.625. Przewyższenia emigracji nad repatriacją wynosiła 117.303 osób. Podobnie było w latach poprzednich.

Jak widać z tych zestawień, ujemna cyfra bilansu emigracyjnego została spowodowana skurczeniem się emigracji prawie o dwie trzecie, przy równoczesnym choć mniej znacznym powiększeniu liczby repatriantów.

Dwie są niewątpliwie przyczyny tego ciekawego i dla stosunków społecznych w Polsce bardzo ważnego zjawiska: 1) ograniczenie imigracyjne w większości państw zagranicznych, 2) światowy kryzys gospodarczy i idące za nim bezrobocie. Dominującą przyczyną jest jednak właśnie kryzys gospodarczy, gdyż ograniczenia imigracyjne, stosowane od szeregu już lat, spowodowały obniżenie ogólnej liczby wychodźców, lecz nie wpłynęły tak zasadniczo na zwiększenie się liczby repatriantów ponad liczbę emigrantów.

Obecny kryzys gospodarczy najbardziej daje się we znaki w krajach o intensywnej gospodarce, a więc np. we Francji i w Niemczech. W roku 1931 wyjechało z Polski do Francji 29.002 wychodźców, powróciło 32.587; do Niemiec wyjechało 32.316, wróciło 57.765. Jak widać zatem repatriacja dotyczyła w lwiej części robotników sezonowych, jadących do Niemiec i czasowych emigrantów do Francji. Z krajów pozaeuropejskich repatriacja niewiele się zwiększyła, natomiast znacznie na spadek emigracji wpłynęły ograniczenia imigracyjne. Tak np. do Stanów Zjednoczonych wyemigrowało z Polski w 1930 roku 6.909 osób, powróciło 1.096 w roku 1931. Jaskrawsze są cyfry dla Kanady, która przechodzi kryzys rolnictwa opartego na maszynowej uprawie. W roku 1930 wyemigrowało tam z Polski 16.940 osób, powróciło 1.831; w zeszłym roku wyemigrowało tylko 1.397 osób, a powróciło aż 2.699. Z krajów Ameryki Południowej repatriacja do Polski jest znacznie mniejsza. W r. 1931 wyemigrowało do Argentyny 4.690 osób, wróciło 2.482; do Brazylii wyemigrowało 1.178 osób, wróciło 160. Podobnie do Palestyny wyemigrowało 1.597 osób, wróciło do Polski 205. Z. H.

Ulepszenie metod pracy abstynenckiej

W niedzielę ubiegłą odbył się w Poznaniu V zjazd delegatów Katolickiego Związku Abstynentów, okręgu gnieźnieńsko-poznańskiego Przewodniczył obradom prezes okręgowy, p. Bernaciak z Gniezna. Sekretarz okręgowy, ks. dyr. Galdyński, zdał sprawę z pracy okręgu za rok ubiegły. Mimo niekorzystnych warunków (kryzys, uwaga społeczeństwa zwrócona na inne sprawy, nowelizacja ustawy przeciwko alkoholowej) — praca okręgu wykazuje poważne postępy. Związek, zaliczony do Akcji Katolickiej, wizytował w ub. roku Ksiądz Prymas. W Gostyniu urządzono kolekcję zamkniętą, ponadto 6 kursów alkoholologii dla szerszej publiczności (Bydgoszcz, Wrónki, Pleszew, Gniezno, Krotoszyn, Leszno), trzy obchody 25-lecia istnienia Kat. Kół Abstynentów (Gostyń, Pleszew, Gniezno). Powstały 3 nowe koła (Skalmierzyce Nowe, Poznań (żeńskie) i Krotoszyn), objazdowa wystawa przeciwko alkoholowi była w 7 miejscowościach. Kół liczył okręg 13, członków 496 — w tem 239 mężczyzn i 257 kobiet. Koła te odbyły 124 zebrań plenarnych z tytułu wykładami. Biblioteki kół liczyły 1236 tomów. Wykładowy agitagcyjny w innych organizacjach wygłosił najczęściej Koło w Pleszewie — bo 10, Koła w Gnieźnie i Poznaniu-Sródmieście po 8, inne mniej. W końcu sprawozdawca wskazał na szczególne obowiązki obecnie w czasach Akcji Katolickiej i zachęcił do gorliwego apostołowania dla lepszej przyszłości.

Po udzieleniu zarządowi absolutorjum przystąpiono do wyborów. Skład zarządu okręgowego jest następujący: pp. Bernaciak (prezes), ks. dyr. Galdyński (sekretarz), T. Tomaszewski (skarbnik), Haremza, dr. Kruppiak-Bartkowska, Małolepszy St. Strugarek. Na zjazd krajowy Kat. Związku Abstynentów zostali wybrani jako delegaci z ramienia okręgu pp.: Adamek z Pleszewa, Górny z Inowrocławia, Kruczyński z Gostynia, Sokołowski z Ostrowa, Woźniowicz z Gostynia.

W drugiej części zjazdu wygłoszono trzy referaty: St. Strugarek — Stosowanie metody ankietowej na naszych zebraniach; T. Tomaszewski — Troška kół naszych o młodzież; ks. dyr. Galdyński — Potrzeba i sposób urządzania kursów przeciwko alkoholowej. Referaty zdążyły w kierunku pogłębienia i rozszerzenia pracy drogą nowoczesnych metod. Powzięto rezolucję, aby „Świt“ (miesięcznik poświęcony walce z alkoholizmem) ogłosił na swoich łamach odpowiednie ankiety, aby Koła zwróciły szczególną uwagę na apozyskanie młodzieży, jako sprawę o znaczeniu zasadniczym dla rozwoju akcji przeciwko alkoholowej, aby Koła urzadzały corocznie kursy propagandowe dla szerszych warstw społeczeństwa. Zakończono zjazd śpiewem „My chcemy Boga“.

Nadzwyczajne zebranie Hallerczyków

Tutejsza placówka Hallerczyków odbyła w sali Stronictwa Narodowego przy ul. św. Marcina nadzwyczajne zebranie, zwołane z okazji pobytu w Poznaniu prezesa Związku pułk. Modelskiego. Obrady otworzył prezes placówki p. Zieleźkiewicz, witając władze związkowe z prezesem pułk. Modelskim na czele. Po przeczytaniu przez

sekretarza Kluczyńskiego protokołów z ostatnich zebrań, zabrał głos pułk. Modelski, który w dłuższym przemówieniu rozwiódł się o pracach w Związku, podnosząc, że podstawą każdej organizacji, to wartości moralne, co Hallerczycy zawsze mieli na uwadze. Organizacje hallerskie reprezentują linię narodową i katolicką i w tym duchu, zwarci poczuciem ideowym i moralnymi wartościami, idą naprzód do celu. Zadaniem Hallerczyków jest przekazanie pokoleniom, a więc drużynom błękitnym idei hallerskiej. Mówca zaznaczył, że na terenie Polski powstają stale nowe placówki, jak na Podhalu, w ziemi krakowskiej, na Śląsku itd. W Krakowskim istnieje dziś 140 placówek.

Po przemówieniu wywiązała się ożywiona dyskusja, poczem zebrani uchwalili utworzyć sekcję ćwiczeń strzeleckich, której kierownikiem został p. A. Gonia. Następnie prezes Chorągwi Pomorskiej, p. red. Palaszewski, omówił prace przygotowawcze, związane z utworzeniem cmentarza dla poległych Hallerczyków w Saint Hilaire we Francji. Referent nadmieniał, że ze strony władz polskich akcja ta napotyka na pewne trudności, natomiast zyczliwie odnosi się do niej władze francuskie.

Po wolnych głosach zamknięto obrady. (z.)

Zawiadomienie

Podaję niniejszem do wiadomości, że nie mogąc ze względu na stan mego zdrowia doprowadzić do skutku koniecznej reorganizacji w „Kapituła Odnaki Pamiątkowej b. Nacz. Komenidy Straży Ludowej“, składam w niej urząd jako zastępca przewodniczącego i występuję z niej także jako członek.

Zarazem zaznaczam, że poczynając od 1 stycznia roku 1931 nie upoważniałem nikogo do wydawania legitymacji z moim wydrukowanym nazwiskiem na Krzyż za Waleczność Str. Lud., wobec czego legitymacje wydane po tym czasie są nieważne.

Bronisław Śniegocki
b. zast. przewodniczącego Kapituły Odnaki pamiątkowej
byłej Naczelnej Kom. Straży Ludowej.

Walne zebrania

Zw. Urzęd. Kas Komunalnych na woj. poznańskie i pomorskie. W Poznaniu odbył się zjazd delegatów Związku Urzędników Kas Komunalnych i komunalnych kas oszczędności na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego. W sali posiedzeń sejmiku wojewódzkiego zagaił obrady prezes Związku p. Jeliński. W przemówieniu powitalnym podkreślił, że Związek, spoglądający na 10-lecie istnienia, wzrasta na wpływach i znaczeniu. Uroczystości poświęcone tej rocznicy w Bydgoszczy (w czerwcu ub. r.) i w listopadzie w Poznaniu, były w całej pełni wyrazem siły i spoiłości organizacyjnej związku.

Referat p. adw. A. Kłosa z Poznania na temat: „Jakie prawa urzędników komunalnych i komunalnych kas oszczędności są prawami nabytymi i jak ich bronić należy“, wywołał bardzo ożywioną dyskusję. Przemawiali m. in.: dyr. Biura Samorządowego p. dr. Dalbor, p. Donarski ze Świecia, p. Olejnik z Wrześni i p. Ant. Malecki.

Na przewodniczącego prezydium walnego zebrania wybrano p. burmistrza Fenglera z Trzemeszna. Wyczerpujące sprawozdanie z czynności zarządu w roku sprawozdawczym przedłożył p. prezes Jeliński. Liczba członków wzrosła i wynosi obecnie przeszło 300 w tem 11 członków honorowych. W okresie sprawozdawczym odbyły się trzy zjazdy, na których wygłoszono szereg referatów. Poza to przyjęto projekt odznaki członkowskiej, interwenjowano w ministerstwie spraw wewnętrznych w sprawie wynagrodzeń pewnych kategorii urzędników komunalnych i tytułowania ich, ponadto opracowano projekt kasy pośmiertnej i projekt urzędzenia letniska.

W wyborach do władz Związku prezesem wybrany został ponownie p. Stanisław Jeliński z Poznania dzierżący godność prezesa od 10 lat blisko bez przerwy. Dalej wchodził w skład zarządu pp.: Leon Donarski z Świecia jako wiceprezes, Zbigniew Lisiański z Poznania jako sekretarz, Al. Kłosa jako zast. sekretarza, Franciszek Świt ze Środy jako skarbnik, oraz Stanisław Chmielecki z Krotoszyna i Teodor Warczak z Kościerzyny jako lawnicy. W skład komisji rewizyjnej wchodzi pp.: Wiktor Szymański ze Żnina, Alojzy Buczyński ze Zdun i Anastazy Augustyniak z Chelmży. Do sądu koleżeńckiego wchodzi pp.: St. Jeliński i Władysław Michałkiewicz z Poznania, Aleksy Krużczyński z Brodnicy, Mieczysław Moszczyński z Chelma i Józef Dakowski z Wyrzyska.

W toku dalszych obrad przyjęto budżet na rok przyszły; uchwalono również obniżenie wpisowego dla nowostępujących członków z 5 zł. na 2.50. Do reprezentacji Związku w sądzie upoważniono p. prezesa Jelińskiego. Uchwalono też potrzebne zmiany statutu.

Doniosłem wydarzeniem zebrania było zatwierdzenie statutu kasy pośmiertnej.

Związku. Sprawy przedyskutowano szczegółowo. Według statutu ubezpieczają się mogą członkowie (500 zł.) i ich żony (250 zł.), przyczem przewidziana jest możliwość uzyskania w razie wystąpienia odprawy w wysokości 30 — 75 proc. sumy wpłaconych składek. Z okazji 10-lecia istnienia Związku zatwierdzono uchwałę w sprawie ufundowania letniska w Murzasichle pod Poroninem. Ponadto przyjęto uchwałę, w myśl której członkowie opodatkowali się na rzecz letniska. W celu przeprowadzenia dalszych spraw organizacyjnych letniska i kasy pogrzebowej wybrano komisję, w skład której wchodzi pp.: Leon Donarski ze Świecia, Świt i Borowicz ze Środy, Szymański ze Żnina, Borkiewicz z Nowego Tomysła, Brzeziński z Buku, Fengler z Trzemeszna, oraz prezes i syndyk Związku.

Obrady zakończono okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. (k)

Koko Seniorów SMP Poznań — Boże Ciało. Roczne walne zebranie odbyło się w ognisku SMP a zagaił je prezes Kola drh. Koralewski Michał witając obecnych. Po załatwieniu formalności powołano na przewodniczącego drh. Starobrata Stefana, na sekretarza drh. Ferencia Tadeusza, Sprawozdanie z rocznej działalności zdał koleją, no prezes drh. Koralewski Michał, sekretarz drh. Jesionowski Bolesław, skarbnik drh. Ferenc Marian. W imieniu komisji rewizyjnej zabrał głos drh. Świt Stanisław stawiając wniosek o udzielenie pokwitowania ustępującemu zarządowi. Następnie przystąpiono do wyboru nowego zarządu. W związku z tem wywiązała się ożywiona dyskusja w której zabierali głos druhowie: Olszewski Tadeusz, Olszewski Zdzisław, Koralewski Michał, Prais Władysław, Jesionowski Bolesław, Walczak Adam, Marcinkowski Jan, Świt Stanisław i Ferenc Marian. Nowe władze ukończyły się następująco pp.: prezes — Koralewski Michał, wiceprezes — Marcinkowski Jan, sekretarz — Prais Władysław, skarbnik — Ferenc Marian, radny — Jesionowski Bolesław, przewodniczący komisji rewizyjnej — Świt Stanisław.

Legion Wielkopolski

Związek Tow. Powst. i Wojak. w Poznaniu

Gniezno. Odbyło się roczne walne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków w Gnieźnie, któremu przewodniczył p. Sójka. Nastąpiło sprawozdanie Zarządu Członków liczy Tow. 88. Do nowego Zarządu wybrano: pp. prezesem Z. Piotrowskiego, wiceprezesami Kujawskiego i Bilskiego, sekretarzem Derengowskiego, skarbnikiem Asta, lawnikami Renca, Wiśniewskiego i Posłusznego. Komisję rewizyjną tworzą pp.: Stachecki, Chyżak i Mielniński. Prócz tego wybrano delegatów do okręgu pp.: Asta i Barylskiego, do zarządu Związku pp.: Bilskiego i Sojka.

Następnie złożył p. Bilski sprawozdanie z działalności Tow. Opleki nad grobami, Kwesta listopadowa przyniosła 830 zł i majątek Komitetu wynosi 3 440 zł.

Nowemiasto n/Warę. Walne zebranie Tow. Powstańców i Woj., które odbyło się w lokalu p. Wł. Koniecznego zagaił przy udziale 50 członków i licznie zebranych gości prezes p. Czesław Szymański, poczem zdał przewodnictwo wiceprezosa p. Janowi Czarczyńskiemu. Nowy zarząd zarząd Tow. tworzą: pp. Czesław Szymański, Stanisław Szymański I., Józef Andrzejczak, Antoni Mazurkiewicz i Ignacy Kończal. Do komisji rewizyjnej wybrano pp.: Romana Tischera, Władysława Koniecznego i Józefa Tomczaka. Komisja zabawowa tworzą pp.: Roman Tischera, Artur Schiersch, Stefan Kołodziejczak, Jan Stróżewski, Franciszek Książkiewicz i Józef Frackowiak. Dochód towarzystwa wynosił w roku 1931 zł 1 747,30, rozchód 728,67 zł. (a)

Grodzisk. W sali Strzelnicy odbyło się walne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków. Zebranie zagaił prezes Rzepa. Na przewodniczącego zebrania wybrano p. Mariana Szermera. Zarząd na rok 1932 pozostał w dotychczasowym składzie. Zebranie uchwalilo obchodzić w bieżącym roku 10-lecie założenia towarzystwa. Poza to uchwalono własnym kosztem okratować na cmentarzu przy kościele św. Duha grób powstańcy z 1863 r. i ewentl. postawić tablicę pamiątkową. Towarzystwo liczy obecnie 35 członków.

Przygodzice. Walne roczne zebranie Tow. Powst. i Wojak. odbyło się pod przewodnictwem komendanta V Okręgu Zw. p. Myki z Ostrowa Wlkp. T-wo liczy 54 członków, duch wśród członków dobry, praca szła intensywnie. Nowy zarząd Tow. wybrano w następującym składzie: prezes — Ostrzechowski, I-wiceprezes J. Grzesiek, II-wiceprezes — Bodylski, sekretarz — Filipiak, zast. sekret. — Sztok, skarbnik — Switon, komendant — Fortuniak, lawnicy — Mrula, Kitzler, Szkudlarek. Na wniosek kom. Fortuniaka uchwalono nazwać Tow. imieniem s. p. Jana Mertki, pierwszego poległego obrońcy podczas Powstania Wlkp.

Chłudowo. Roczne walne zebranie Tow. Powstańców i Woj. w Chłudowie odbyło się pod przewodnictwem prezesa Witkowskiego. Do zarządu wybrano m. in. prezesem Ant. Witkowskiego, sekretarzem Alojzego Madelę i skarbnikiem Andrzeja Kotura. Na delegata Okręgowego powołano p. Kosickiego. Wybrano poza to sąd honorowy i poczet sztandarowy.

SPORT

Automobilizm

Próba mjr. Campbella ustanowienia nowego rekordu światowego powiodła się w zupełności. Campbell uzyskał na swym "Niebieskim ptaku" przeciętną szybkość 408.47 klm. na godzinę i poprawił dotychczasowy rekord (396.04) o przeszło 12 klm. Wynik uzyskano przy niezbyt dogodnych warunkach atmosferycznych. Za pierwszym nawrotem przejechał Campbell wyznaczoną trasę w przeciętną 13.46 sekund na kilometr, w drodze powrotnej kilometr w czasie 14.89 sekud.

Gry sportowe

Koszykówka. W dalszym ciągu rozgrywek o mistrzostwo kl. B. spotkają się „AZS” II i SMP I oraz „Sokół” II i „Warta” II. Spotkania odbędą się w „ośrodku”, wejście z ul. Marcelesińskiej. Początek o godz. 15. Dalsze rozgrywki w „pierwszym kroku” odbędą się w niedzielę w ośrodku. Walczyć będą: „X. Druż. Hare.” i „K. S. Lipno” — Stęszew. „XV. Dr. Hare.” i „Kol. P. W. I”, „Sokół” Główna i „XVI. Dr. Hare.” „Harc. Kl. Sp.” i „I Dr. Hare.” „Dr. Błękitna” i „Kol. P. W. II.” Początek o godz. 15.

Pięćciarstwo

Czechosłowacja i Bawaria 9:7. Hromada (C) uległ Kraemerowi (B), Prohaska (C) pokonał Hoechta (B), Dvorak (C) — Weigerta (B), Hrdilcka (C) uległ Schleinkoferowi (B), Sloeckel (C) remisował z Klugerem (B), Jaks (C) zwyciężył Boehmego (B) Ostruznak (C) uległ Schillerowi (B) i Ambroz (C) zwyciężył przez dyskwalifikację Schweitza (B).

Norwegja i Danja 8:8. Mecz ten odbył się w Kopenhadze.

W ramach zawodów „Sokół” i „Warta” odbędą się dwie walki międzynarodowe. W piórkowej przeciwnikiem Forlańskiego I. będzie Held mistrz wschodnich Niemiec. Jest to młody zawodnik liczący zaledwie 20 lat i ma 40 walk p. i. wygrana z mistrzem Europy Dalchowem. W lekkiej Sipiński walczy z Nieswaldem (stoczył 32 walki z których 5 przegrał na pkt.). Zawody zapowiadają się bardzo ciekawie, a sportowa publiczność będzie miała nielada widowi-

ska. Przedprzedaż biletów odbywa się w firmie Camera oraz w fir. Dom Sportowy św. Marcin.

Treningi oddziału boksinerskiego „Warty” odbywają się w poniedziałki, środy oraz piątki od godz. 20 do 22 w „ośrodku”. Tam również przyjmuje się nowych członków.

Piłka nożna

Przygotowania „Warty”, celem należytego przygotowania się do tegorocznych rozgrywek ligowych, kierownictwo oddziału piłki nożnej K. S. „Warta” obsadziło wszelkie wolne terminy do tego czasu zawodami towarzyskimi z najsilniejszymi zespołami tutejszego okręgu. W przyszłą niedzielę wyjeżdża ligowa Warta do Leszna celem rozegrania zawodów towarzyskich z K. S. „Sokół”. Dla stałych bywalców na meczach „Sokoła” w Lesznie szykuje się więc w przyszłą niedzielę niezwykła atrakcja.

Życie organizacyjne

Roczne walne zebranie Pozn. Okr. Zw. Gier Sport. odbędzie się w dniu 27 bm. w lokalu K. S. „Warta” o godz. 19.

OZNAKI dla towarzyszt specj. emalowane poleca **Fabr. Wyr. Met. Jabłoński** Poznań, telefon 30-03, zw 13 462

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **2. luty.** Skarga ulega narazie zawieszaniu, aż jej nie podejmą spadkobiercy. Zapłacić jednak trzeba będzie Wobec wysokich procentów niech Pan może pieniądze deponuje na rzecz spadkobierców. (aK.)

— **M. S. Z.** Za mieszkanie samo może płacić czynsz ustawowy, natomiast jeżeli chodzi o resztę ubikacji, to obowiązuje kontrakt aż do umówionego terminu wygaśnięcia. Niech Pan skarży o różnicę, jednak tylko za lokale niemieszkalne. W drugim wypadku, ponieważ chodzi o lokale mieszkalne, może płacić tylko czynsz ustawowy. Natomiast trzeci lokator zobowiązany jest zapłacić za cały czas aż do wygaśnięcia kontraktu, względnie do

objęcia lokali przez inną osobę, o ileby to nastąpiło przed terminem wygaśnięcia kontraktu (aK.)

— **M. P. 1001.** Obowiązuje, bo przecież dano Panu emeryturę. 2) Oczywiście może, o ile przekroczył Pan wiek, wyznaczony dla urzędników państwowych. Zresztą zależy wszystko od brzmienia kontraktu, którego nie znamy. Dlatego odpowiedź nasze będą dotyczyły analogii z prawami urzędników państwowych, co zresztą w praktyce najczęściej jest stosowane. 3) Okres pobierania emerytury nie jest zależny od roku budżetowego. 4) Prowizja nie należy do obliczenia poborów emerytalnych. 5) Zasadniczo w stosunku 1 zł za 1 800 000 mkp., o ile nie przystosowano szczebla uposażenia do uposażenia urzędników państwowych. 6) Umowa odrębna obowiązuje jako podstawa do obliczenia uposażenia emerytalnego. 7) Naszym zdaniem zarządzenie to nie było słuszne, jednak, aby na to odpowiedzieć dokładnie, trzeba by znać kontrakt. W ostatniej instancji służy Panu skarga do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Możeby Pan wniósł tę skargę, o ile nie otrzymał Pan jeszcze rozstrzygnięcia drugiej instancji? (aK.)

— **Jagoda,** Niema innej rady, jak wnieść rekurs od wymiaru i czekać, co będzie dalej. (aK.)

— **St. T. 19.** Sprawa ta nie powinna być umorzona, jednak na nic się to Panu już nie przyda, bo termin do wniesienia zażalenia przeciwko uchwałom umarzającej już upłynął, i uchwała jest prawomocna. W sprawie kosztów adwokackich nie możemy nic pewnego powiedzieć, nie znając umowy. Przypuszczamy, iż adwokatowi należą się tylko ustawowe deservita (90 zł) wobec umorzenia sprawy. W dalszej sprawie zachodzi błąd sądu, bo niewłaściwa kwalifikacja czynu nie powoduje umorzenia. Należało zgłosić zażalenie. (aK.)

— **100. St. M.** Zarządzenie starostwa było bezprawne. (aK.)

— **Targi Poznańskie.** Nie należało się zwracać do nabywcy kamienicy, bo jego to nie obchodzi, lecz do osoby, wyznaczonej kuratorem nieobecnego. Prochę tego nie rozumiemy, bo przecież z chwilą, gdy Pan się zgłosił, powinien Pan być zastąpiony przez pełnomocnika, a nie kuratora. Niech Pan w aktach sądowych stwierdzi, czy przy kupnie kurator dzia-

łał w imieniu Pana, a następnie zwrócić się do niego osobiście, w danym razie zgłosi zażalenie do sądu na niego (aK.)

— **Opus 50.** Musi Pan umówiony czynsz płacić tak długo, jak obowiązuje kontrakt pisemny. W pierwszym dopuszczalnym terminie może Pan kontrakt wypowiedzieć, a jeżeli ochrona lokatorów obowiązuje dla danych pomieszczeń, może Pan od daty wygaśnięcia kontraktu płacić tylko czynsz ustawowy. Ostemplowanie na 5 lat nie przesądza terminu obowiązywania najmu, który wynika z kontraktu. (aK.)

— **L. J. K. 1872.** Jeżeli Pan nie donosił o rzeczy tak istotnej, jak fakt, że chodzi o testament wspólny, nie może się Pan dziwić, że u nas słyszysz Pan co innego, a w sądzie co innego. W tym stanie rzeczy wycofanie testamentu bez zgody męża jest wogóle niemożliwe. Jedyna możliwa droga jest sporządzenie nowego testamentu, w którym analuje się poprzedni i wyznacza się spadkobiercę kogo innego. Ten testament należy oddać w przechowanie sądowe do tego samego sądu, co poprzedni. Przez to przy otwarciu obydwóch testamentów wcześniejszy nie będzie obowiązywał. Co do dalszych kwestyj, to niewątpliwie pewne prawa na majątku żony przysługują mężowi. Trzeba poradzić się adwokata, czy nie zachodzą warunki zgłoszenia jednostronnego wniosku o wyłączenie zarządu i użytkownika męża. (aK.)

— **G. I. W. S.** Oczywiście należy się Pani również ekwiwalent za utrzymanie. Ma Pani prawo do pełnego miąca urlopu co rok, jednak za urlop niewykorzystany nie należy się Pani osobne pieniądze wynagrodzenie, chyba tylko jeżeli pracodawca przwobieca je Pani. (K.)

— **Bojanowo.** Pracodawca winien Panu potrącać z pensji i wpłacać do kasy podatkowej podatek od uposażeń (państwowy i komunalny) w wysokości 19.36 zł miesięcznie. Od poprzedniego pracodawcy nie może Pan domagać się odszkodowania, chyba że pracodawca, wypowiadając stosunek pracy, nie zachował przewidzianego prawem czasokresu wypowiedzenia. (K.)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Ieśniewicza w Poznaniu.

Dnia 25 lutego r. b. w Katowicach, o 3.50 rano zasnęła w Panu, opatrzona Sakramentami św., po krótkich i nader ciężkich cierpieniach, 6. p.

Małgorzata Kobylańska

z Mayerów

najlepszy mój przyjaciel i towarzysz, najwierniejsza i najlepsza żona, nasza ukochana matka, teściowa i babka. Pogrzeb odbędzie się w Katowicach z domu żałoby, Wita Stwosza 5 w sobotę, dnia 27 lutego, o godzinie 4-tej po południu. Nabożeństwo żałobne tegoż dnia w kościele katedralnym św. Piotra i Pawła, o godzinie 8.30 rano.

Stanisław Kobylański
Tadeuszostwo Przyemscy
Oleńka i Renia Przyjemskie

zw 13 546
Katowice, Poznań.

Dnia 23. b. m., o godz. 10.30 zasnęła w Bogu, moja najukochańsza córka i nasza nigdy niezapomniana siostra, 4. p.

Wanda Kowalczykówna

przeżywszy lat 23. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 26. 2. r. b., o godzinie 4-tej po poł. w Poznaniu, z kostnicy na cmentarzu w Górczynie.

W ciężkim smutku pograżeni
matka, siostra i bracia.

zw 13 540

Msza św. żałobna odbędzie się nazajutrz w kościele parafjalnym w Pniewach, o godz. 7.30.
Pniewy, Król. - Huta, Poznań.
Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Osiedliłem się we Wrzesni.

A. Witkowiński - adwokat
Kancelarja ul. Poznańska 3.
zw 13 545

KURSY stenografji, księgowości
rozpoczynam 3 marca.
KROMCZYŃSKA, Ogrodowa 16, II.
zw 13 533/4

KIEROWNIKA
do poważniejszego myślenia tylko z gwarancją i zabezpieczeniem em. poszukujes zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 13 539

Cukiernia Polonia
Erazm Kleszcz i Ska, Poznań, Fredry 13, Tel. 23-36
poleca
pierwszorządne wyroby własne
po znacznie niższych cenach. Codziennie koncert znakomitego zespołu muzycznego pod dyrekcją artysty skrzypka Mieczysława Paszkieto.

KUPIĘ
Kam.ńskiego
„Tygodnik Powieści”
następujące roczniki:
1881/82
1888 89
1892/93

Posiadaczycy proszę o złożenie ofert do Kurjera Poznańskiego pod 13 333 Składanie ofert na niwymienione roczniki bezcelowe.

Noże i widelce
Łyżki łyżeczki
Młynki do kawy
Żelazka do prasowania
Wagi kuchenne
Wanny do prania
Garńki aluminiowe
Łóżka żelazne
Karnsze do okien
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkołna 3
Tel. 35-18 i 35-43
Pw 10640-8.55

Ondulacje
trwała (elektr.) i wodna.
Farbowanie włosów, brwi i rzęs.
Manicure, Pedicure
Masaże głowy i twarzy i wszelkie zabiegi w wykonaniu starannem przez pierwszorządne siły w „**SALON DE COIFFURE**”
N. Muszyński (dla Pań i Panów)
ul. 3 Maja nr. 3. i 27 Grudnia 4
Ceny przystępne.
Pw 11 083-8.40

Oprawy kszątek
wszelkiego rodzaju
Introligatorynia
rukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

LIGA MORSKA I KOLONIALNA. Oddz. w POZNANIU

W niedzielę, 28 lutego 1932 r. o godz. 19 tej wygłosi Gen. G. DRESZER odczyt p. t.

„Polonia w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie”

(wrażenia z podróży)

w Belwederze, przy ul. Marsz. Focha 19.
Wstęp 50 groszy. zw 13 541

W piątek, dnia 11 marca 1932 r., o godzinie 12.30 w biurze **Stowarzyszenia w Poznaniu**, przy ul. Ogrodowej 11 odbędzie się

Zwyczajne Doroczne Walne Zgromadzenie

członków Stowarzyszenia Dozoru Kotłów w Poznaniu

Porządek dzienny:

1. Sprawozdanie techniczne.
2. Sprawozdanie rachunkowe.
3. Sprawozdanie Komisji rewizyjnej.
4. Przyjęcie sprawozdania rachunkowego za rok 1931.
5. Ustalenie preliminarza budżetowego na r. 1932.
6. Wybór 3-ch członków Zarządu w miejsce ustępujących. dw 2 865
7. Wybór Komisji rewizyjnej.

Prezes Zarządu: **Antoni Dziurzyński.**

ZEBRANIE WIERZCIELI

firmy

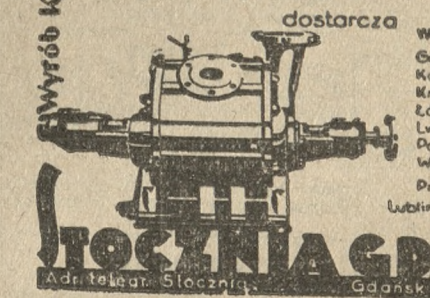
Ig. Kukuła, Kępno

odbędzie się w przyszły poniedziałek, dnia 29 lutego o godzinie 17 na salce Związku Fabrykantów w Poznaniu, ulica Rzeczypospolitej 1, II ptr.

Ochrona Kredytu w Handlu i Przemysle
w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31.
Pw 11 087-8.45

Pompy odśrodkowe
systemu Odesse
w wykonaniu oryginalnem o sławie światowej

dostarcza

Ważne biura w Polsce:
Gdynia tel. 17-47
Katowice tel. 27-49
Kraków tel. 130-49
Łódź tel. 161-83
Lwów tel. 48-88
Poznań tel. 77-85
Warszawa tel. 696-18
Przedstawicielstwo
Lublin tel. 9-52, Wilno tel. 8-84

MOCHNIA GDAŃSKA
Gdańsk
Bez utrudnień przywozowych

Bilans na dzień 31 grudnia 1931 r. Spółdz. Stow. Współdzierżawców Ogródków działkowych „Gród Przemysława“

Table with columns: Aktywa, Sp. z ogr. odp. w Poznaniu, Pasywa. Includes items like Gotówka w kasie, Bank m. Poznania, Różni, etc.

Rada Nadzorcza: (—) Kowalski (—) Lorkowski
Zarząd: (—) Bronisław Bloch (—) Feliks Sobek.

Skradziono

w piątek, dnia 19 lutego r b wieczorem między godziną 6 a 7 ze zamkniętego mieszkania W. Maciejewskiej, ul Mostowa 5a:
2 pierzyny czerwone z powłokami, kapę z łózka niebieską w biały deseń, parę półbutów damskich czarnych, szafianowe — nowe, torebkę czarną z łańcuszkiem nikielowym zawartość w niej: bransoletka złota starożytna — antyk, łyżeczkę od kawy srebrną z monogramem W. M., broszkę podłużną złotą i drobnotki z biżuterji, portmonetkę brązową skórkową, z złotą monetą około 3,— zł, kawał niebieskiej satyny z łózka drugiego i kawał niebieskiego płótna z drugiego łózka od boku.

Ostrzegam przed kupnem. Złodzieja proszę oddać w ręce policji.

PRZYMUSOWY PRZETARG

W czwartek dnia 3 lutego 1932 r., o godz 10-tej przed poł sprzedać publicznie najwięcej dającym za gotówkę w Pamiętkowie w pow poznańskim:
12 remontów, 4 konie robocze, 10 świń i plug motorowy (komplet) Fa. Deering.
Punkt zborny przed biurem obszaru c'worskiego w Pamiętkowie
Urbaniak, komornik obw w Rokietnicy.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W sobotę dnia 27 lutego r b, o godzinie 11-tej przy ul. Niegolewskich 22 odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:
maszyny do heblowania drzewa.
Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
Poznań, dni. 23 lutego 1932 r
n w 8 884
MAGISTRAT XIII.5.

OGŁOSZENIA DROBNE

OGłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1311)
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Pianina
„Förstera“ „Ekego“ „Kern-topia“ — inne znane fabrykaty korzystnie Magazyn Fortepianów Sw. Marcina 22 wysoki; parter. dw 2852

Parcele
w wylocu ul Dąbrowskiego po ca. 1.000 kwm natychmiast oddamy. Wszelkie pozwolenia a władz uzyskane pomiary wykonane Kana-lizacja światła elektrycznego. Oferty Kurjer Pozn., zdw 30 916

Motor
8 konny spaliny w ruchu tania sprzedaż. Trybulska. Plac Szapieńskiego 11.

Drzewka
i krzewy owocowe
ozdobne i różne po cenach niższych Szkółki Drzew A. J. Jeske Jelonek poczta. stacja kolejowa. Złotniki k. Poznania. Telefon 3. Cenniki na żądanie! Dojazd autobusami z ul. Szyperskiej w kierunku Obornik
Pw 10 973 7.10

Parcele
od 40 groszy za m2 kredyt budowlany 6% Osadopol! Rzeczyspolskiej 9 Pw 10 231-282

Pianino
okazyjnie bardzo korzystnie. — Długa 4. miesz 10 Pw 11.067-8.8

Gospodarstwo
sprzedam 75 morgów dobrej ziemi, żywy martwy inwentarz wszelkie zabudowania przy Miłowdach Kowandówko. pow. Oborniki. Jakób Frank
zdw 31 532/3

Radjoparaty
i przybory wyprzedają za bezcen Dąbrowskiego 79 Wiadomość portiernia.

Motocykl
DKW 300 sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 564

Gazowe
piece gotowania pieczenia sprzedam. Poznańska 58 a miesz 2. zdw 31 835

Pianina
używane tanio poleca B. Sommerfeld, skład fabryczny Poznań, ul. 27 Grudnia nr. 15. Pw 8 750

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. telefon 24-42 Pw 9812-1.65

„Centrala mebli“
Swarzędz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich W elki wybór Pw 9 814 5-30.32.5

Woźna 16
Nowy Dom Komisowy sprzedaje kupuje meble używane garderobe różne inne przedmioty
Pw 10 628-53.31

Parcele budowlane
przy Szosie Warszawskiej w stronie Głównej bezpośrednio przy Osiedlach Dom Własny i „Praca“ wodociągi, kanalizacja, dogodna komunikacja sprzedaje właściciel Małcki Droga Debińska telefon 11-90 Pw 10 634 53.428

Łóżka
materace włoienne meble. Dąbrowskiego 79 biuro, poobiedzie. zdw 31 035

Kolonjalkę
z towarem z przyległym pokojem zaraz sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 30 926

Meble kuchenne
meble do holu sprzedaje z powodu kryzysu po zniżonej cenie Konecki. Płaskowa 3 przy Tamie Garbarskiej. Wytwórnia mebli kuchennych. zdw 30 437

Meble
tania wprost ze składnicy poleca K Bakos ul Wencejańska 1 — Most Chwaliszewski przy krzyżu zdw 29 527

Jadalnię
mahoni tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 31 707

Meble
kuchenne tanio ul. Czesława 11. stolarnia Wilda. zdw 31 275

Sypialnia
dębowa. Waly Zygmunta Starego 6. m. 4. zdw 31 970

Powóz
elegancki na gumach łożyska kulkowe szory, wszystko bardzo dobrym stanie. Cena 900 zł. 7 pac. 4 baterja. Gołecina. zdw 31 693

Wózek
dziecięcy sprzedam. Sw Wojciech 2 a podwórze mieszkanie 11. zdw 31 692

Limuzyna
oryginalny Chevrolet 6 cylindrowy w bardzo dobrym stanie okazyjnie na sprzedaż. Paskowa 3. mieszkanie 6. zdw 31 688

Gabinety
i jaładnie stylowe oraz biurka po cenach okazyjnych poleca wytwórca a mebli Szczaniecki. Paskowa 3. zdw 31 687

Skład
kolonialny dobrze zaprowadzony sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański dw 2862

Bufet
kredeński. — Szamarzewskiego 1. m. 5. zdw 31 871

Meble
suche z centralnie ogrzewanych magazynów po dalszej niższej cenie poleca „Dom Mebli“ Woźna 12. zdw 31 867

Fortepian
prawie nowy sprzedam tanio — Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 906

Maszynę
do szycia sprzedam. Ostrówek 12 mieszkanie 6. zdw 31 910

Folwark
390 morgów pszennej w powiecie mogileńskim zabudowania. inwentarz I. klasy. Cena 150.000 wplata 80.000 zł Jan Pioszyński Mogilno. Plac Wolności 6. zdw 31 899

Gdynia
Jadłodajnie. dobrze zaprowadzona. sprzedam zaraz z powodu choroby za 3.000 zł. Zgłoszenia pod „Dobry interes“ Ekspozytura Kurjera Poznańskiego w Gdyni. n w 8 886

Sypialnie
sprzedaje najkorzystniej Stolarnia. Rybaki 15 n w 8857/8

Sypialnie
dębowe kom. łóżne 350.— Jadalnie 445.— kuchnie 108.— Fabryka Mebli. Rynek Śróddecki. tel. 19-59. zdw 30 237

Maszyna
salonowa Singera korzystnie na sprzedaż Wyspiańskiego 21 mieszkanie 1. zdw 31 779

Trzy rowery nowe
damski męski wysięgowy i dziecięcy tanio niż ceny fabrycznej. Wielkie Garbary 18 wypoczywalnia. zdw 31 793

Sypialnie
biblioteczka stół rozkładany bardzo tanio sprzedam. Stolarnia. Kwiatowa 6 zdwp 31 734

Wózek
dziecięcy Mercedes tanio sprzedam. Aleje Marcinkowskiego 25 mieszkanie 2. zdw 31 730

Sprzedam
kamienicę dwupiętrową składem mieszkaniem stajnią przedmieszcie. cena 40.000 wplata 35.000. Oferty kupujących Kurjer Poznański zdw 31 767/8

Meble w Swarzędzu
najkorzystniejsze źródło zakupu Wiktora Nowacki Dworcowa 15. zdw 31 063

Skład
papieru korzystnie. Chwaliszewo 9. zdw 31 811

Sprzedam
zakład fryzjerski z powodu wyjazdu. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 31 950

Sprzedam
dobrze zaprowadzona kawiarnia restauracja z pełną koncesją centrum miasta Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 774

2 domy
Szamotyły. 2 składy 7 ubikacyj. Wronki 1 skład. 5 ubikacyj. ogrody. korzystnie sprzedam — Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 798

Skład
przy ruchliwej ulicy sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański. zdw 31 809

Sprzedam
maszyny do szycia. Bączkowska Długa 4. zdw 31 804

Gospodarstwo
20 morgowe ziemia ogrodowa sprzedam. Gawron. Skórzewo poczta Poznań rw 4626

Kiosk tytoniowy
odstąpię korzystnie. Rolocza 48. przy Fabrycznej. zdw 31 944

Działkowy
ogródek przy Bukowskiej sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 31 978

Dogi
niemieckie. złotej i morengowatej maści czarna maska, jak królewski tygrys, szczył łopatkowy od 80 — 90 cm z rodowodem, uszy koprowane do oddania jeden pomiot 4.1. Gwarancja! Kto mi udowodni, że ma lepszy pomiot dóg w całym kraju, płacę 250 zł. — Marcin Reibe Nowawies, Dąbrowa, Mogilno Kojec „Sarmatia“. zdw 31 904

Puszczkowo
domek z ogrodem — parcele — sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 873

Kur, Perlic, Indyczek
kupuje — wszelką ilość kury białe, niebieskie, nieduże, najwyższe 3 funty żywej wagi. St. Matyaszczyk. Leszno. Rynek 29. Telefon: Leszno 301. zdw 31 668

Fiat
6 osobowy w dobrym stanie tanio Radomski Dąbrowskiego 30.32. zdw 31 943

Skład
z obszernym mieszkaniem nadającym się na każdą branżę zarządko korzystnie do nabycia. — Oferty Kurjer Poznański zdw 31 946

Fortepian
nowoczesny w dobrym stanie tanio sprzedam Sw. Marcina 5 — mieszkanie 13. zdw 31 947

Willa
przy Poznaniu piętrowa masywna 5 ubikacyj balkon weranda, ogród kolej autobus w miejscu bez dżuzu. 9.000 wplata 4.000 — sprzedaż. Blicharski. Półwiejska 26 mieszkanie 48. zdw 31 960

Panino
sprzedam tanio gotówka. Wielkie Garbary 53. m. 39. zdw 31 932

Samochód
na dwie osoby sportowy okazyjnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 840

6 metrów
ubraniowe tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański Stary Rynek rw 4631

Nowoczesne meble
polewane i kuchenne poleca po nietylko niskich cenach. Przemysł Drzewny Stary Rynek 80.32 Pw 10 639-8.51

Kolonjalka
towarem, maglem, trzypokojowe mieszkanie 3 500. Piotra Warzyńska 32 mieszkanie 2. zdw 31 968

Calkowite wprawy
Calkowite urzadzanie Najlepsza porcelana Prima Alpakę
Noże, widelce, łyżki kupuje się naitaniej tylko wprost Hurtownia Porcelany. Wroniecka 24 (podwórze). zdw 31 974

Bufet
restauracyjny cały platerowy 4 kurki tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 693

5 KUPNA

Antyczne
obrazy meble dywany nabele gotówka iaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 30 008

Szyny
kolejki polnej 150—200 m. szerokość toru 500—600 mm. Oferty z podaniem ceny Kurjer Pozn. zdw 30 401

Kupię
szafy biurowe dobrze utrzymane. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 410

Płyty gramofonowe
mało używane
zamieniam i kupuje St. Jasosz ul. 27 Grudnia 3. zdw 31 933

Kupię
nowoczesna szafa ogniotrwała. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 409

Psa
szczenie „Boksera“ kupię. Zgłoszenia pod zdw 31 666

Krosna tkackie
do wyrobu chodników kokosowych kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 013

Tapczan
leżankę kupię. Oferty Kurjer Poznański iw 2 615

Maszynę do pisania
w dobrym stanie kupię za gotówkę Oferty z podaniem fabryki i ceny upraszam Kurjer Poznański zdw 31 775

Kupię
nieruchomości okolicy Poznania. wplata 10.000 Oferty Kurjer Poznański zdw 31 777

Krzewy
ozdobne okna inspektowe kupię. Oferty i cene do Kurjera Poznańskiego zdw 31 739

Kupię
magiel. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 736

Wózek
dziecięcy kupię Cena Kurjer Poznański zdw 31 855

Kupię
stół oszklony dług ca 3 1/2 mtr, na dający się do składu rzeźniczego Oferty Kurjer Poznański zdw 31 945

Maszynę
do szycia używaną kupię. dobrze zaplata iaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 31 938

Piłę taśmową
używana, dobrze utrzymana kupię wleżdzie wzmian za drzewo A. Degórski, budowniczy tartak. Pniewy. zdw 31 894

Samochód
osobowy używany kupię Cena i fabrykat, oferty Kurjer Pozn. zdw 31 956

Gramofon
walczkowy kupię. Oferty Kurjer Poznański rw 4646

Kupię
gospodarstwo 15—20 morgowe, okolica Poznania blisko dworca, dobre budynki i ziemia. Zgłoszenia „Par“ pod 59.473 Pw 11 091-53.473

6 KAMIENICE

Kamienice
centrum Poznań a dochód 18 000 cena 145 000 wplaty 70 000 sprzeda Rutkowski Grobla 29 zdw 30 096

Wile
Sołacz. 10 pokoi sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 682

Dom
centrum, dochód 17 000 za 125 000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 743

Dom
w Poznaniu najchętniej od właściciela kupię wplata 30 tysięcy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 664

Kamienica
centrum Poznania, dochód 18 000. cena 140 000 wplata 70 000 złotych reszta hipoteka amortyzacyjna oraz wieksza ilość kamienic na dogodnych warunkach sprzedam Centrala Handlowa Poznań, ul. 27 Grudnia 5 tel. 37-20. zdw 31 689

Na
sprzedaż dom w Toruniu narożnikowy III piętrowy jest sklep. 10 mieszkań, dochód rocznie 18 tys. cena 150 tysięcy. Zgłoszenia: Michalak Toruń Bydgoska 60. Pw 11 082-64.60

60 000
wplata na kamienicę. Warunek wolne mieszkanie od właściciela. Szczegółowy opis, oferty Kurjer Poznański zdw 31 853

Kamienicę
dochodowa kupię. Wplata 15—40 tysięcy. Oferty właścicieli Kurjer Poznański zdw 31 769 70

Willa
dwumieszkaniowa suterrenach. garaż, ogród, okolica Matejki pięciopokojowe kupię wolne, okazyjnie sprzeda „Biuro Aserne“ Plac Wolności 9. zdw 31 884

Wile
przy tramwaju sprzedam wplata 10 000. hipoteka amortyzacyjnej 19 000. Małcki Poznań Ilyski 20 a. zdw 31 833

Kamienica
II. ptr. Leszno 36 ubikacyj mieszkalnych dochód roczny przy niskich dzierżawach 3 840 zł — cena 32 000 wplaty 10 000. Odpowiedz znakem Wiśniewski Leszno Wolności 26 n w 8890

Kupię
kamienicę rentującą lub wille w Poznaniu, wplata 40 000 pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 922

7 PIENIADZ

20 000 zł
poszukuje na I. hipotekę nieruchomości w Poznaniu w wartości 130 000 zł Oferty Kurjer Poznański zdw 31 729

5 000 zł
na nowo pobudowany dom poszukuje — zabezpieczenie hipoteczne — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 866

2 000 zł
kto pożyczyci na dokończenie domu procent, tania dzierżawa — Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 905

Złote
monety sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 749

20 000 zł
poszukuje na I. hipotekę przynoszącą 12 tysięcy czynszu wille w Sołacz Oferty Kurjer Poznański zdw 31 940

2 500 zł
pożyczki poszukuje Wysoki procent — dobry zastaw. Zgłoszenia do „Par“ pod 8.48. Pw 11 085-8.48

8 DO WYNAJĘCIA

Trzypokojowe
kuchnia centrum do wynajęcia od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdw 31 684

Dwa mieszkania
6 względnie 8 pokojowe w centrum Skarbowska 4 na III wzgl. I. piętze za 250 wzgl 350 zł miesięcznie do wynajęcia Żuromski Sew Mielżyńskiego 2 dw 2853

5 pokoi
obszernych odnowionych, pokój słuźbowy balkon, II. Jeżyce odstąpię za zwrotem remontu, łaźienki, zroda gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 784

Trzypokojowe
przynależności Łazarz 660, pół roku dzierżawa zaraz. „Pawilon“ Focha 15. zdw 31 696

Nowa willa
4 pokojowe mieszkanie z komfortem przy ulicy Ostroroga 6 do wynajęcia. Zgłoszenia na miejscu zdw 31 829

Pięciorokojowe
słoneczne wszelki komfort IV. ptr. front od właściciela zaraz do wynajęcia czynsz zgroj Zgłoszenia Marsz. Focha 78 m. 4 telefon 76-06. rw 4602

Trzypokojowe
dwupokojowe jednopokojowe. — Mroczkowski Zydowska 1. rw 4644

Puszczkowie
jest do wynajęcia mieszkanie 3 pokoje, kuchnia blisko dworca gospodarza. Poznań. Jasna 12 restauracja. zdw 31 883

Ośmiopokojowe
komfortowe, centralne ogrzewanie Matejki. Adres Kurjer Poznański zdw 31 901

Mosina
dwupokojowe, elektryczność. — Schildknecht. Poznań Mielżyńskiego 22 zdw 31 843

Pokój
i kuchnia z ogrodem do wynajęcia przy ul. Oststniej. Zgłoszenia u p. Staniewskiego ul Mostowa 34. zdw 31 976

3
pokoje kuchnia Osiedle. Witkowska 2 Adres Kurjer Poznański zdw 31 936

W Sołaczu
Mazowiecka 6 5 pokojowe mieszkanie - wygodami i ogrodem około 50 drzew dla miłośnika przyrody do wynajęcia od gospodarza. zdw 31 939

Pokój
kuchnia, centrum dzierżawa 40. Wskaże Kurjer Pozn. zdw 31 876

9 SZUKA MIESZKA

4
pokojowego poszukuje słonecznego początek Jeżyce ewentualnie dziedziej bez odstępnego Oferty Kurjer Poznański zdw 31 666

Mała
inteligentna rodzina poszukuje pokoju z kuchnią lub dwóch pokoi, żywalność a kuchnia. Okolica Mostu Wiatralnego. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 634

Dwupokojowe
duże łaźienka pokój czyste centrum lub blisko poszukuje spokojny pewny lokator. Cena Kurjer Poznański zdw 31 724

Oficer
zwodowy poszukuje 2—3 pokojowego z przynależnościami od 1 marca. Czynsz według umowy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 676

Szukam
2 pokoi wygody centrum dzierżawa zgory. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 980

Pokoju
kuchni lub dużego pokoju, czynsz półroczny zgory od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański rw 4633/34

Dwa
pokoje, dwu i jednoosobowy wynajmę. Nowakówna Szkoła 6. zdw 31 862

Dwa
pokoje sypialnia i gabinet, nadające się również na biuro, oraz 1 pokój do wynajęcia z telefonem, łaźienka, centralnym ogrzewaniem. I. pietro. Paruszeńska, Zwierzyniecka 1. na rożnik Kaponiery. zdw 31 866

3—4
pokojowego mieszkania w centrum poszukuje dzierżawa rok zgory. Agencji wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdw 31 925

Pokoju
próżnego wzrost gospodarza poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 31 972

Poszukuje
5 pokojowego komfortowego mieszkania bliżej centrum wprost od gospodarza nie wyższe II. piętze. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 967

11 POKOJE UMEBL.

Dla 2 panów
pokój umeblowany blisko dworca i poczty do wynajęcia Gąsiorowskich 10 II. zdw 30 246

Pokój
dla pana elektryczność centralna łaźienka. Szkoła 3 miesz 17. zdw 31 853

Dwuosobowy
czysty elektryczność, inteligentnym panom (iom), utrzymaniem, bez Marsz. Focha 41. mieszkanie 26. zdw 31 844

Pokój
umeblowany 1 lub 2 samotnym, solidnym osobom, Grochowe Łuki 3 mieszkanie 7. zdw 31 297

Duży
pokój umeblowany oddzielne wejście centralne ogrzewanie. Właściciel Libelta 12. u portierni, tylko od 12—1. zdw 31 296

Pokój
jednoosobowy dwuosobowy inteligentny, zaraz lub od 1.3. Mielkiewicz 7 m. 9. zdw 31 425

Pokój
dla dwóch panów — z dobrem utrzymaniem od 1. — Nowy Rynek 14 m. 1. zdw 31 469

Eleganckie
dwa i jeden łaźienka, używanym kuchni Gajowa 4. m. 9. zdw 31 468

Klatki
schodowej śródmieście elektryczność łaźienka telefon. Kreta 7—7. zdw 31 796

Pokoje
2 lub 3 frontowe łaźienka do wynajęcia Grunwaldzka 27 a mieszkanie 2 od 3.5. zdw 31 794

Słoneczne
2 pokoje używalność kuchni. Matejki 50 mieszkanie 5. zdw 31 763

Sympatyczny pokój
czysty frontowy I. piętro 2 in-
teligentnym osobom. - Długa 9,
mieszkanie 4. zdw 31 781

Mały
pokój pościel pożądana. Kanało-
wa 15 parter, lewo. zdw 31 778

Tani
frontowy, słoneczny elektrycz-
ność, Przemysłowa 36 miesz. 7,
zdw 31 772

Pokój
słoneczny inteligentnemu małżeń-
stwu kuchnia. Grunwaldzka 23,
mieszkanie 9. zdw 31 771

Spółlokatorkę
Jędrzyka 34 miesz. 6. zdw 31 787

Niekrepujący
dobrze umebłowany, wszelkie wy-
gody jeden - dwuosobowy tania.
Lazarska Spokojna 24 miesz. 7.
zdw 31 731

Frontowy
słoneczny elegancki Plac Nowo-
miejski 6a miesz. 23. zdw 31 765

Jasna 1
II. lewo dwuosobowy wynajme,
zdw 31 768

Jedno-
dwuosobowy, panom... Strzelecka
20 mieszkanie 7 zdw 31 710

Pokój
małżeństwu Wielkie Garbary 18,
mieszkanie 13. zdw 31 755

Pokój
niekiedy umebłowany elektrycz-
ność, dwuosobowy, Wszystkiech
Świętych 8. II. zdw 31 740

Pokój
używalność kuchni, bez. Reya 1,
mieszkanie 6. zdw 31 670

Pokój
na dwie osoby z urządzeniem kuchni,
Małeckiego 27 mieszkanie 4,
zdw 31 662

Dwuosobowy
z urządzeniem 1 marca wolny.
Adres wskazuje Kurjer Poznański
zdw 31 661

Wspólny
dla pańek z utrzymaniem lub
bez 1 marca wynajme. Adres
wskazuje Kurjer Poznański zdw 31 660

Panów
inteligencji utrzymaniem. Pół-
wiejska 24 parter prawo.
zdw 31 058

Klatki schodowej
pokój komfortowy, telefon Ma-
szalarska 7a mieszkanie 5.
zdw 31 700

Pokój
ciepły utrzymaniem, czystość,
ewent. bez Plac Nowomiejski 5,
dom ogrodowy III. wejście, mie-
szkanie 31. zdw 31 695

Wspólny
młoi, skromnej panience, Ogrodowa
4 parter. zdw 31 677

Pusty
frontowy pokój. Matejki 53 mie-
szkanie 10. zdw 31 675

Umeblowane
pokoje vis a vis Parku Wilsona.
Matejki 53 mieszkanie 10. zdw 31 674

Pokój
Wierzbicice 43 mieszkanie 8,
zdw 31 818

Pokój
umeblowany dwóm osobom, Zie-
lona 7 mieszkanie 10,
zdw 31 819

Pokój
Strzelecka 23 a parter, lewo.
zdw 31 820

Pokój
wynajme (piano). Szewalska
24 parter, II. zdw 31 821

Plac
Spółdzielni 5 mieszkanie 8. -
Plac Słoneczny odnowionych pokoi
do odstąpienia tania. zdw 31 822

Panience
wspólny Wielkie Garbary 21. -
Płarska. zdw 31 825

Małżeństwu
nada jeden lub dwa pokoje ume-
blowane z urządzeniem kuchni sa-
mojny pan Napieralski, Małe-
ckiego 31/32. II. zdw 31 826

Pokój
dwuosobowy wynajme, Ogrodowa
11 m. 10 zdw 31 828

Frontowy
Waty Jagiełły 8. mieszkanie 4
(przy Półwiejskiej). zdw 31 799

Frontowy
tania panu, Szymska 1. III.
zdw 31 801

Pokój
pana, Szewalska 19. m. 9.
zdw 31 802

Pokój
wynajme, Słowackiego 20. II.
prawo. zdw 31 870

Pokój
panom, Poczta 26. Kultoniak
podwórce, lewo. m. 18. zdw 31 869

Pokój
panience wynajme, Skarbowska 17,
podwórce, parter. zdw 31 859

Pokój
umeblowany wynajme, Kabat. -
Piekary 24 zdw 31 853

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Kłosa-
Poznańska Jackowskiego 17.
zdw 31 816

Pokój
umeblowany, Kopernika 7, par-
ter. zdw 31 856

Pokój
niekrepujący wynajme, Mickie-
wicza 5. m. 9. zdw 31 861

Frontowy
Piekary 7. m. 7 zdw 31 860

Czysty
frontowy, słoneczny pokój, do-
brze umebłowany - centralne,
elektryka, wynajme inteligentnej
osobie. Ratajczaka 33 mieszka-
nie 11. II. zdw 31 805

Przyjmę
pana na czysty wspólny pokój.
Ul. Woźna 5. mieszkanie 5.
zdw 31 807

Słoneczny
frontowy, spokojny, łazienka
elektrycznością, solidnym. Lan-
giewicza 8. mieszkanie 3. Włda.
zdw 31 808

Pokój
frontowy. - Małeckiego 3. m. 5.
Lazarsz. zdw 31 813

Pokój
ładnie umebłowany tania. Wiel-
kie Garbary 3. m. 17. zdw 31 814

Centrum
telefon, duży, umebłowany pokój
oddam. - Aleje Marcinkowskie-
go 2. m. 1. wysoki parter.
zdw 31 817

Pokój
umeblowany niekrepujący klatki
schodowej, elektryczność kuch-
nia gazowa zaraz panom, Wroc-
ławska 10/11 I. lewo. zdw 31 857

Elegancki
Pocztowa 21. I. mieszkanie 4.
zdw 31 907

Inteligentnej
osobie wszelkimi wygodami. -
Wielkie Garbary 93. m. 15.
zdw 31 917

Pokój
Woźna 17. Tasieński. zdw 31 914

Pokój
dwóch inteligentnych osób.
Przeznica 1. m. 10. zdw 31 878

Dobrze
umeblowany, słoneczny, elek-
tryczność, biurko, łazienka, pa-
na, Fr. Ratajczaka 11 a. m. 23.
zdw 31 881

Fortepianem
utrzymaniem panience lub gim-
nazjalca, Plac Bernardyński 1.
m. 5. zdw 31 890

Dwuosobowy
frontowy, Wierzbicice 31 a. mie-
szkanie 7. zdw 31 908

Pokój
umeblowany tania wynajme. -
Wielkie Garbary 4. w podwórzu,
prawo. I. piętro, mieszkanie 22.
zdw 31 884

Romana
Szymańskiego 3 III. prawo.
zdw 31 951

Komfortowy
frontowy I. piętro Focha 94. wej-
ście Stabłewskiego m. 14 dla 1
lub 2 osób tania do wynajęcia.
zdw 31 959

Klatki
niekrepujący, frontowy, inteli-
gentowi, Ratajczaka 33. II. lewo.
zdw 31 975

Pokój
utrzymanie, telefon, Ratajczaka
29 m. 9 zdw 31 923

Duży
pokój małżeństwu, Ogrodowa 19.
mieszkanie 9. zdw 31 924

Niekrepujący
Zielona 6 m. 2. zdw 31 926

Pokój
jedno - dwuosobowy, Małeckiego
13. mieszkanie 5. zdw 31 929

Frontowy
dwóm panom, Kanałowa 6. par-
ter, prawo. zdw 31 931

Pokój
1-2 osobom, Początek Górnej
Wildy 17 I. lewo. zdw 31 934

Pokój
jednosobowy, telefon, łazienka,
św. Wojciecha 16 m. 5.
zdw 31 937

Panion
Kwiatowa 9. III. zdw 31 833

Dwuosobowy
elektryczność Woźna 14 b. m. 18.
rw 4637

Pokój
umeblowany wolny, Mostowa 37
m. 8. rw 4638

Pokój
jednemu lub dwóm panom, Wiel-
ka 17. II. m. 12. rw 4639

Panion
tanto, Woźna 13 b. II. Wolińska.
rw 4636

Pokój
umeblowany, Woźna 25. II. pra-
wo. rw 4635

Dwuosobowy
małżeństwu, Mroczkowski, Zy-
dowska 1. rw 4645

2 osobowy
także małżeństwu utrzymaniem ku-
chni od 1. Piotra Wawrzyńska
33. m. 2. zdw 31 965

1-2
komfort, telefon, oddam. Dzia-
łyńskich 9. m. 8. Pw II 034.347

Pokój
dobrze umebłowany frontowy,
elektryczność osobne wejście I.
3 wynajme Romana Szymań-
skiego 8 parter, prawo.
zdw 31 961

12 SZUKA POKOJU

poszukuje urzędniczka. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 790

Pokoju
skromnego, czystego, taniego naj-
chętniej okolica Wałów Zygmun-
ta studenci. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 31 792

Niekrepującego
światłem elektrycznym, 25-30 zł,
ewentualnie fortepianem. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 789

Pokoju
nieodrogi szuka pani. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 712

Poszukuję
taniego pokoju od pierwszego. -
Warunki Kurjer Pozn. zdw 31 753

Pokoiku
umeblowanego szuka pani. Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdw 31 722

Solidny
poszukuje zaraz lub 1. małego
przyjemnego (30 zł) najchętniej
u starszych bezdzietnych. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 852

Oficer
wynajme pokój umebłowany w
rejonie Grunwaldzkiej od 1 mar-
ca. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 897

Kawaler
szuka pokoju skromnego niekre-
pującego w 4-rodmiściu. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 957

Pan
na stanowisku poszukuje pokoju
ładnie umebłowanego, absol.
niekrepującego z wszelkimi wygo-
dami na kilkorazowy pobyt w
miesiącu. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 31 958

W
śródmieściu skromnego umeb-
owanego poszukuje pani. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 844

Pokoju
umeblowanego niżej 30 zł przy
skromnej rodzinie poszukuje za-
raz, śródmieście. Oferty Kurjer
Poznański zdw 31 836

Dwóch
(lub jednego) próżnego pokoju
centrum poszukuje. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 31 855

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje zaraz pró-
żnego pokoju utrzymaniem kuchni.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 973

13 LOKALE

2
duże, jasne pokoje przy ul. Ma-
tejki, z centralnym ogrzewaniem
na biura lub sklep sprzedają za-
raz do wynajęcia. Oferty Kur-
jera Poznański zdw 31 475

Ubikacji
na warsztat w okolicy św. Mar-
cyna poszukuje. Oferty Kurjer
Poznański zdw 31 679

Ubikacje
warsztatowe obszerne parterowe,
elektryczność na Lazarzu zaraz
do oddania. Zgłoszenia: Kanało-
wa 13. portier lub telefon 18-06.
rw 4601

Skład
mniejszy z urządzeniem (tania)
sprzeda „Galanteria”. Wielka 12.
zdw 31 969

14 DZIERŻAWY

Gościniec
pełen wyszynk, duża sala, kol-
onjalka, wieś domjonalna, ko-
ściół, szkoła w miejscu z powo-
du choroby zaraz do wynajęcia.
Dzierżawa podług umowy. Janko-
wiak, Nosków, poczta Góra, po-
wiat Jarocin. nw 8856

Poszukuje
bufetu na rachunek lub dzierż-
awę hotelu restauracji. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 736

Piekarnia
kawiarnia kukiernia w ruchliwym
mieście granicznym zaraz do wy-
dzierżawienia do objęcia 2000 zł.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 31 683

Piekarnia
w Trzemesznie kompletna zaraz
do wydzierżawienia. Do objęcia
3500. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
nw 8880

Szukam dzierżawy
dobrego ogrodu tania do 8 morg
przy Poznaniu lub w powiatowym
mieście. Oferty skierować do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 31 954

15 UZDROWISKA

Zakopane
Jagiellońska Jasny Domek - po-
koje ciepłe słoneczne bez utrzy-
mania dla zdrowych i chłopców
nw 8891

16 OSOBISTE

Grzyby
Champignons Pieczarki, świeże.
Kto eksportuje lub zamie sie
eksportem? Zgłoszenia do Kur-
jera Poznańskiego zdw 31 753

Pani
z towarzystwa niezależna, sym-
patyczna, szuka odpowiedniej
przyjaciółki. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 31 713

Prośba
Kto szlachetnych pomógł bied-
nej pragnęcej wstąpić do klasztoru,
Łaskawe oferty Kurjer Poz-
nański zdw 31 725

Ostrzegam
przed nabyciem weksła na kwotę
84 zł akceptant Leon Zuchowski.
Poznań, Małeckiego 19 wydany
p. Mieczysławowi Nowostawskiemu
Poznań Podgórna 7 albo
w takim razie jest wymuszony
wstąpiem Sprawy skierowałem
do Prokuratury, Leon Zuchowski.
zdw 31 723

Irkol
Spędzimy wieczór w miłej taniej
kawiarence Półwiejska 17. Zdych
zdw 31 962

21 ZGUBY

Broszkę
złota znalazłono na zjeździe har-
cerskim, Antoszewska, Zielona 8
zdw 31 886

22 ROZMAITE

Dziecko
na wychowanie przyjmę. Adres
Kurjer Poznański zdw 31 325

Wynalazcy
ładajcie Podręcznik dla Wyna-
lazców" za przedpłatą 1 135
PKO, 300.111 lub przez Biuro
Porad dla Wynalazców Katowice
Jagiellońska 21 zdw 30 627

Kto
przyjmie z litości chłopca inteli-
gentnego dobrej rodziny bezpra-
wnie na wychowanie? Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 31 231

Tani Biały Tydzień

3,90 zł
fartuch biały z re-
kawami płaszcz bia-
ły damski z reka-
wami od 4,90; -
płaszcz czarny dam-
ski z rekawami od
6,90; płaszcz męski
biały od 6,90; kolo-
rowy od 7,90; cucz-
ka rzeźnicza lub cu-
kiernicza biała dym-
ka od 4,90; płaszcz,
fartuchy oraz wszel-
ka bielizna zawodowa męska i
damska po cenach niebywale ni-
skich poleca w wielkim wyborze
Fabryka Bielizny J. Schubert,
Wrocławska 3 - Ceny niskie -
towar trwały. Pw 10 636-7,91

Nyrop'a
gramatykę historyczną francuską,
kupie, pożyczę za wynagrodze-
niem. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 797

Autem
wyjadzę 25 groszy kilometr, Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdw 31 750

Zastępstwa
na Poznań i prowincję, własny sa-
mochód Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 31 659

2 400 gazet
i wydawnictw okazuje się w Pol-
sce. Dokładne adresy, nazwiska
wydawców redaktorów oraz inne
szczegóły podaje Spis Gazet i
Czasopism - Wydawca: Biuro
Ogłoszeń Teofil Pietraszek War-
szawa Marszałkowska 115. Cena
zł 5,50. nw 8378

Jasnovidz
Mobeł rozwiązuje wszelkie nad-
trudniejsze sprawy przeocłości,
przyszłość, wskazując środki. -
Św. Marcin 52/53. zdw 31 864

Krawcowa
działa poleca się 3 zł dziennie
Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 616

Dzwon 61-91
Posłańcy, czyszczenie parkietów.
zdw 31 877

23 OŻENKI

Szatynka
lat 24, zgrabna młodo uspo-
sobiona, inteligentna lecz biedna,
kochająca naderwzięty wieś,
pragnie wyjść zamąż za leśnicze-
go lub nauczyciela na odpowied-
niem stanowisku na wsi. Pano-
wie w wieku 25-40 lat racza
złożyć oferty do Kurjera Poz-
nańskiego zdw 31 566

Oficer rezerwy
kupiec lat 44 zapozna panią z
gotówką 5000 celem otwarcia in-
teresu. Ożenek niewykuczony. -
Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 717

Urzędniczka
szatynka lat 29 inteligentna, mu-
zykalna, pragnie zapoznać w ce-
lu matrymonialnym kulturalnego,
przyszłego, wysokiego pana na
stanowisku. Łaskawe zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 31 746

Urzednik gosp.
lat 33, młody wygląd, silnie zbu-
dowany, wykształcony, z dobrej
rodziny, 6000 zł gotówki, w obec-
nie posiada 4 lata ożeni się z
ładną panną lub wdową, posia-
dającą gotówkę lub gośpodar-
stwo. Rzecz traktuje się poważ-
nie. - Zgłoszenia z fotografią
uprasza się do Kurjera Poznań-
skiego zdw 31 893

Kawaler
lat 34, Wielkopolanin pragnie po-
znać pannę inteligentną zgrabną
młodo usposobioną, szatynkę
małego wzrostu. Cel matrymo-
nialny. Oferty skierować wraz
fotografią do Kurjera Poznań-
skiego zdw 31 958

24 NAUKA

Do gimnazjum
wzrostu klas i korpusu kadetów
przygotowuje i umieszcza ener-
giczny pedagog bardzo korzystnie
Oferty Kurjer Poznański
zdw 30 823

Tłumaczenia
na francuski, angielski, nie-
miecki polskie wykonuje prze-
pisuje na maszynie lekcje. Span-
dowska Aleje Marcinkowskiego
24. m. 31. od 3:30-5 nw 7341

Korzystajcie
Panie gospodynie z kursu 10 lek-
cyjowego wypieków cukierniczych
świątecznych oraz przygotowania
świątecznego Informacje Szkoła
Gospodarczo-Zawodowa, św. Mar-
cin 69. zdp 27 576

Kursy
stenografii, pisanie maszyną
księgowości Tyran - Zaworskiej
Strzelecka 33 (Plac Świątokrzy-
ski). zdw 30 527

Angielskiego
w czterech miesiącach! Wyniki
bezwzględnie pewne! Miesięcznie
tylko dziesięć złotych! Zgłoszenia
u sekretarki Gabrieli Plucif-
skiej Działyńskich 6 godz. 1-2
zdw 30 150

Szyć samej
bielizny suknie ułatwioną meto-
dą wyuczą się na kursie samo-
dzielnego szycia w Szkole Gospo-
darczo-Zawodowej św. Marcin 69.
zdw 29 262

Nauczyciele!
Opracowujemy referaty, streszc-
zenia, krytyki, pedagogiczne
prace naukowe do egzaminów,
konferencji. Adres: „Referat”
Lwów, skrytka pocztowa 300.
nw 8768

Nauczycielka
gimn. rządowym prawem nau-
czenia, długoletnia praktyka -
uczyla lekcji języków francu-
skiego i niemieckiego, konwersa-
cji zbiorowo lub pojedynczo po
cenach b. przystępnych. Zgłosze-
nia do Biura Ogłoszeń „Par”
pod 53.465. Pw 11 090-53.465

Kursy
stenografii ośmiana na maszynach
rozpoczynam 3 marca Kanta-
ka I II piętro zdw 30 921

Poznańskie
Kursy Budownictwa
(Szkoła Przygotowawcza) Kra-
świewskiego 17. m. 15.
Pw 11 638-53.467

25 MUZYKA

Na fortepianie
udzielać lekcji gruntownie i su-
miennie, także wieczorami, Ulica
św. Józefa 9 a parter lewo, Pia-
nino wolne do ćwiczeń zdw 30 894

Potrzebuje
studenta - le

Dziewczyna
czysta uczciwa poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 714

Dziewczyna
uczciwa pracownia, sumienna poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 713

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 709

Kowal - maszynista
biegły w swym zawodzie z własnymi narzędziami (uczniem umiającym prowadzić młocarkie), poszukuje od kwietnia br. posady w większym majątku. Chlubne świadectwa do dyspozycji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 708

Dziewczyna
uczciwa pracownia, dobrymi świadectwami skromnym gotowaniem poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 824

Pracznia
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 854

Sierota
uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 806

Starsza
dziewczyna, umiejąca dobrze gotować, z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. 3. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 812

Panna
znająca szycie i gotowanie, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 912

Biuralistka
początkująca, pisząca na maszynie i znająca stenografię, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 916

Służąca
dobrze połączona, z gotowaniem poszukuje posady od 1. 3. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 919

Dziewczyna
z gotowaniem, dużymi świadectwami, poszukuje posady od 1. 3. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 920

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady od 1. 3. do wszystkiego. Świadectwa dobre, pościel własna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 880

Starsza
służąca samodzielnej poszukuje posady do samotnej osoby lub dwójga osób zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 882

Poszukuję
100 do 150 sztuk krzesel używanych, w dobrym stanie do przedsięwzięcia salowego celem natychmiastowego kupna. Oferty z podaniem cen pod adr. Eduard Schmidt, Rawicz, skrytka pocztowa 15. zdw 31 891

Sekretarz
sądowy, lat 24, władający językiem polskim i niemieckim, poszukuje jakiegokolwiek bądź posady, najchętniej pomocnika adwokackiego. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 31 892

Ogrodnik
samotny, w średnim wieku, z b. dobrymi świadectwami, w ostatniej posiadzie 5 lat w większym majątku z dodatkiem finansowym skutkiem, poszukuje posady od 1. 3. lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 895

Sierota
uczciwa, skromna, z dobrej rodziny, poszukuje posady do dzieci lub lekkich prac domowych. — Oferty Kurjer Poznański zdw 31 900

Cukiernik
długoletnia praktyka w pierwszorzędnym firmach warszawskich czekolady i cukrów poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 733

DZISIAJ W KINIE
Apollo: „Bal w operze”.
Aurora: „Pat i Patachon jako Policjanci”.
Colosseum: „Naszyjnik Królowej”.
Corso: „Trujący kwiat i Największy cyrk świata”.
Metropolis: „Naieżdźcy”.
Muza (dawniej Harfa): „Rampy”.
Nowości: Teatr nieczynny z powodu instalacji dźwiękocwa.
Odeon: „On i Jego Siostra”.
Orzel: „Zeppelin w płomieniach”.
Renaissance: „W szponach uwodziciela i Groza śmierci”.
Roxy: „Przebrane życie”.
Słońce: „Ulani, Ulani chłopcy malowani”.
Sfinks: „Dwaj Malcy” Guilbert i Ivette.
Tęcza: „Jego niewolnica”.
Wilsona: „Serce Ulicznicy”.

Posługi
poszukuje, najchętniej Wilda. — Oferty Kurjer Poznański zdw 31 744/5

Sierota
uczciwa skromna szuka posady do cięższych prac domowych lub do bufetu jako początkująca. — Oferty Kurjer Poznański zdw 31 706

Małopolanka
pracownia z dobrymi świadectwami szuka posady pokojowej z szyćmiem lub do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 705

Posługaczka
poszukuje całodzienniej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 752

Gospośnia
młoda poszukuje posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 751

Pracznia
pierze, prasuje, akuracie i tani po domach. Referencje bardzo dobre. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 748

Dentysta
technik asystent poszukuje posady ewent. bez wynagrodzenia. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 742

Pomocnik
aptekarzki z wojewódzkim egzaminem poszukuje stałej posady lub zastępstwa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 735

Urządnik gospodarczy
kawaler Wielkopolanin, lat 29 z pełnym wykształceniem, syn administratora — zamierzony w swym zawodzie z bardzo dobrymi świadectwami, znający się na hodowli i leżeniu inwentarza z praktyką odbyta w intensywnie prowadzonych majątkach, poszukuje posady urzędnika samodzielnego lub pod dyspozycją od 15 marca lub później. Warunki skromne. Okolica takim obiektem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 671

Dziewczyna
do wszystkiego szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 31 658

Jestem
bezdonna przeszedłam 6 klas gimnazjum poszukuję u licealnych państwa posady jako bona do dzieci. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 278

Ogrodnik
kawaler, lat 40 pszczelarz, 20 lat praktyki, dzielny fachowiec, zna również rolnictwo szuka miejsca od zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 728

Pomocnik
obuwniczy sierota, lat 19 z porządnej rodziny szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 31 721

Gospośnia - kucharka
samodzielną szuka posady w lepszym domu gdzie pokojowa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 702

Osoba
w średnim wieku poszukuje posady zarządczyni domu lub tym podobnej znająca dobrą kuchnię, prowadzenie gospodarstwa lubiąca dzieci i kwiatnia lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 701

Posługaczka
szuka posady na cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 697

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych I III. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 694

Pracznia
uczciwa i sumienna szuka prania. Rogalska, Za Bramką 11. zdw 31 690

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych z gotowaniem. Zielona 7, mieszk. 11. zdw 31 681

Kuchmistrzini
pierwszorzędną oszczędna z bardzo dobrymi świadectwami, poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 31 850

Poszukuję
posady portjera, inkasenta lub jakiej innej pracy z małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 673

Dziewczyna
uczciwa pracownia umiająca cośkolwiek gotować poszukuje posady od 1. 3. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 823

Gospośnia
z wykwalifikowanym gotowaniem, oszczędna znająca chów drobiu i prasowanie z bardzo dobrymi świadectwami poszukuje posady od zaraz lub później. Zgłoszenia upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 31 851

Samodzielnia
kucharka uczciwa, pracownia, bardzo dobrymi świadectwami, smacznie gotowaniem prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje posady i kwiatnia u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 832

Dziewczyna
uczciwa czysta z dobrymi świadectwami poszukuje posady z gotowaniem od 1. 3. lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 942

Samodzielnia
z gotowaniem do wszelkich prac poszukuje posady 1. lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 948

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 949

Służąca
z dobrem gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 952

Ogrodnik
dobry fachowiec z kilkoletnią praktyką zagraniczną z kaucją 1000 zł szuka zaraz posady w Poznaniu lub większym majątku. Oferty skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 31 953

Mistrz kowalski
szofer - monter z własnymi narzędziami szuka posady 1. 4. — Broniecki Uchorowo, pow. Oborniki. zdw 31 927

Pomocnik ogrodnicy
poszukuje posady. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 31 930

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 941

Maszynistka
kilkoletnia praktyka poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 31 678

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady od 1. 3 do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 846

Dziewczyna
młoda z dobrymi świadectwami poszukuje posady do dwóch lub jednej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 842

Sierota
uczciwa poszukuje posady do bezdzietnego państwa lub do jednej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 841

Wychowawczyni
dobrymi świadectwami szyciem, może zająć się wszelką pracą poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 839

Łensza
panienka (sierota) szuka posady do dzieci lub starszej pani. — Oferty Kurjer Poznański zdw 31 971

Służąca
ogrodnik, kawaler lat 30, uczciwy, pilny, dobry fachowiec, poszukuje posady zaraz lub później, najchętniej do samotnej osoby. — Oferty Kurjer Poznański zdw 2354

Młoda
inteligentna paniąka z lepszej rodziny poszukuje posady do dzieci zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 637

Dziewczyna
do lekkich prac domowych lub do dzieci poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 646

Posługaczka
szuka posady 1. marca. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 457

Kucharka
poszukuje posady do restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 461

Panna
w krytycznym położeniu poszukuje posady jako szwaczka lub innej. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 472

Młody
żonaty szuka posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 474

Poszukuję
prania od 4 zł lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 615

Nauczycielka
zdrowa, wieloletnia praktyka w szkołach i internatach, konwersacja niemiecka, francuska, fortepiano poszukuje posady za utrzymanie bez dopłaty na wsi, w mieście. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15, m. 8, Lubońska, osiedlenie od 2-4. Pw 11 077 53.453

Panienska
z dobrego domu szuka posady do dzieci cośkolwiek szycia i haft. Oferty Kurjer Poznański zdw 4615

Dziewczyna
uczciwa prowincji, skromnym gotowaniem dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. marca. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 66

Ogrodnik
podwórzowy (dozorca obory) kawaler lat 31, uczciwy pilny, energiczny i rzutki w swym zawodzie z dobrymi świadectwami poszukuje zaraz lub później posady. Może się zająć także rolnictwem. Oferty Kurjer Poznański zdw 2856

Pokojowa
jako dziewczyna do wszystkiego potrzebna. Zgłoszenia 4-6. Matejki 45, mieszk. 3. zdw 31 706

Agentów
do sprzedaży opatentowanego bezkonkurencyjnego i już zaprowadzonego wynalazku poszukuję. — Potrzeba 15 zł na wzyro. Zgłoszenia przyjmuję w piątek od 16-18 Wierzbicice 26 mieszkanie 10. zdw 31 757

Poszukuje
dziewczyny z prowincji do pomocy w gospodarstwie domowym ze skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia ul. Polna 13, mieszkanie 21. zdw 31 719

Służąca
sumienna do wszystkiego dobrem praniem potrzebna I, III. Zgłoszenia od 5-7. Rynek Łazarski 3, mieszkanie 10. zdw 31 672

Podróżujący
objeżdżający województwo poznańskie może się zgłosić. Wysocka prowizja. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 656

Poszukuje
od 15. III. lub później pielęgniarzki dobrze poleconej do dwuletniego chłopca. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 726

Przyjmę
panny do szycia na konfekcje męska i do dziurek maszynowych. Staszka 9, mieszkanie 21. zdw 31 872

Poszukuje
zaraz dzielnego ekspedienta lub ekspedientki z kaucją 1000 zł do samodzielnego prowadzenia sklepu delikatesów. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 803

Panna
do dzieci, tylko z dłuższą praktyką, potrzebna od 1. 3. 32. Zgłoszenia — Szewska 1, m. 22. zdw 31 909

Służąca
tylko samodzielnym gotowaniem, praniem, potrzebna od 1 marca. Zgłoszenia — Szewska 1, m. 22. zdw 31 908

Potrzebna
służąca do wszystkiego. Pocztowa 25 IV. iewo. zdw 31 747

Fryzjerka, uczeń
potrzebni zaraz. Zamkowa 6. zdw 31 915

Młodsza
dziewczyna, praniem gotowanem, największymi świadectwami lepszych domów potrzebna I 3. Zgłoszenia 6-7. Rzezypospolitej 3, mieszkanie 3. zdw 31 918

Marszantka
siła pierwszorzędną i samodzielną, potrzebna. Oferty z podaniem gaży i odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego pod nr. dw 21

Pomocnik fryzjerski
młodszy, dzielny w swym zawodzie, potrzebny z dniem 3 marca. Antoni Witkowski, fryzjer na O. R. P. „Baityk”, Gdynia, nw 8887

Służącej
do wszystkich prac domowych, z dobrem samodzielnym gotowaniem, bez prania, poszukuje od dnia 1 marca 1932 r. Kosza pod droży zwracam. Zgłoszenia z odpisami świadectw, fotografia i zapoznaniem zadanego wynagrodzenia pod adresem: D-rowa Zagorowska, Puck, Pomorze, dw 2 864

Parkietówki
potrzebne procent. Adres Kurjer Poznański zdw 31 791

Służąca
z gotowaniem 2 osoby, potrzebna. Sieradzki, Żupańskiego 6. zdw 31 913

Do dzieci
i jako pokojowa od 1 III. tylko z dobrymi poleceniami. Przeczni-ca 3 parter prawo od ogrodu. zdw 31 778

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem praniem prasowaniem sztywnej bielizny do 5 osób od 1. III. potrzebna. Zgłoszenia — ul. Młyńska 9, m. 5. od godziny 16 do 19 zdw 31 827

Uczeń
może się zgłosić. Wł. Gozdowski mistrz krawiecki. Szkolna 17. zdw 31 837

Dziewczyna
uczciwa, do wszystkiego potrzebna, Sw. Wojciech 5 rzeźnictwo zdw 31 845

Operatora
kinowego przyjmie zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 887

Służąca
uczciwa Szamarzewskiego 16, m. 6. zdw 2617

Dziewczyna
ze wsi z praniem i cośkolwiek gotowaniem, kochająca dzieci i do wszelkich prac w gospodarstwie potrzebna zaraz na leśnictwo. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 898

Potrzebna
samodzielnia krawcowa kaucja 800 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 935

Dziewczyna
starsza uczciwa z samodzielnym gotowaniem potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 885

Szofer
z 1500—2000 otrzymana stała posada. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 879

Inteligentnych
bezrobotnych do lekkiej aktywności poszukujemy. Zarobek pewny. — Strzelecka 18, m. 9. zdw 31 874/5

Do dzieci
potrzebna inteligentna zdrowa czysta dziewczyna z dobrymi świadectwami Górna Wilda 122, m. 4. zdw 31 921

Fryzjerski
uczeń potrzebny. Mokra 12. zdw 31 465

Potrzebne
parkietówki. Półwiejska 17. zdw 31 963

Panna
lub wdowa bezdzietna zdrowa, silna z wykwalifikowaną kuchnią chowem drobiu i zniomością warszawianstwa do samotnego w. warunki pod „Dobra gospodyni” do „Par”. Bydgoszcz Dworcowa. Pw 11 036-63.66

Ekspedjentki
przyjmie restauracja. Plac Szepiłyński 7. zdw 4640

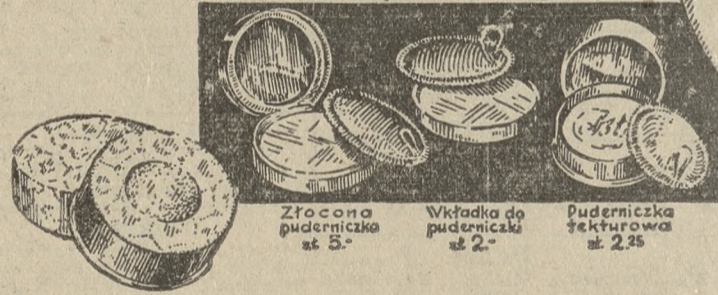
Służąca
z gotowaniem i praniem potrzebna. Szypuliński, Prądyńskiego 48. zdw 4632

Prasowaczka
dzielnia i uczennica zaraz. Prądyńska, Mostowa 37. zdw 4643

Apteka
w Poznaniu poszukuje zaraz lub później praktykanta (tki). Oferty „Par”. Aleje Marcinkowskiego, pod 53.468. Pw 11 039-53.468

Poco dużo słów!
Wystarczy stwierdzić u znajomych, by przekonać się o nadzwyczajnych walorach naszego świętego

Poudre Comprimée

WUNDER **Sto** z 1

J. S. STEMPNIEWICZ, POZNAŃ

Szofer
ślusarz - mechanik z dobrą praktyką pierwszorzędnym świadectwami i referencjami poszukuje posady Miejsce obojętne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 627

28 WOLNE MIEJSCA

Zastępca
podróżujący branży farbowej poszukiwany. Kaucja wymagana. Zgłoszenia sobota między 4 a 5. Poznań, Rzepeckiego 25 Kwiatkowska. zdw 31 389

Panna
lub wdowa do kiosku z gotówką 500 zł potrzebna na stałe. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 428

Gospośnia - kucharka
znająca doskonale swój zawód, z pierwszorzędnymi świadectwami z zamiłowaniem do drobiu z prasowaniem potrzebna na wies od 15 3. Zgłoszenia z podaniem pretensji i kopiami świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 31 451

Najmniej
500 zł zarobku stała posada, pensja itd. dla osób mających szerokie znajomości. Fachowość zbyt techna. Zgłoszenia Gozakred. Lwów, Wąłowa 11. Pw 10 890-72.6

Do apteki
w Poznaniu aptekarza aprobowanego poszukuje z powodu choroby. Przy 25-30 tysięcy zł spółka możliwa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 783

Humor zagraniczny

Pomysłowy wynalazek żony, gdy mąż wraca zbyt późno do domu. (Humorist, Londyn). S. F.

Przedpłata na marzec 1932, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku Ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu z 4.70, z odnośniami przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 4.94, kwartalnie z 14.82, pod opaską miesięcznie w Polsce z 9.00, w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszłość i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6 lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej 100 gr., na stronie drugiej 120 gr., przed wiadomościami potoczными 200 gr. od 1-lamowej milim. ogłoszenia porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroża: do wydania wieczornego „dobre” do godz. 11, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (fluete) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczyściowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4481, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filija Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr 200 149